

**SAMEN VOOR EEN BELGIË MET TOEKOMST
ENSEMBLE POUR UNE BELGIQUE PLEINE D'AVENIR
GEMEINSAM FÜR EIN BELGIEN VOLLER ZUKUNFT**

STATUUT VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

EDITORIAAL LUC VAN DER KELEN

VRIJE VERTALING VAN HET FRANS: WILLY PEERENS

VRIJE VERTALING VAN HET NEDERLANDS: DANIEL VERBIST

**SAMEN VOOR EEN BELGIË MET TOEKOMST
ENSEMBLE POUR UNE BELGIQUE PLEINE D'AVENIR
GEMEINSAM FÜR EIN BELGIEN VOLLER ZUKUNFT**

**Jacques Defrance
Willy Peerens
Bertrand Waucquez
Jan Reynaers
MEI 2015**

**SAMEN VOOR EEN BELGIË MET TOEKOMST
ENSEMBLE POUR UNE BELGIQUE PLEINE D'AVENIR
GEMEINSAM FÜR EIN BELGIEN VOLLER ZUKUNFT**

B Plus is een pluralistische drukkingsgroep (geen politieke partij) die ijvert voor een federaal, solidair en efficiënt België.

**SAMEN VOOR EEN BELGIË MET TOEKOMST
ENSEMBLE POUR UNE BELGIQUE PLEINE D'AVENIR
GEMEINSAM FÜR EIN BELGIEN VOLLER ZUKUNFT**

STATUUT VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

EDITORIAAL LUC VAN DER KELEN

**VRIJE VERTALING VAN HET FRANS: WILLY PEERENS
VRIJE VERTALING VAN HET NEDERLANDS: DANIEL VERBIST**

**SAMEN VOOR EEN BELGIË MET TOEKOMST
ENSEMBLE POUR UNE BELGIQUE PLEINE D'AVENIR
GEMEINSAM FÜR EIN BELGIEN VOLLER ZUKUNFT**

**Jacques Defrance
Willy Peerens
Bertrand Waucquez
Jan Reynaers
MEI 2015**

Editoriaal

Luc Van der Kelen – Politiek raadgever van B Plus

Brussel, de essentie van België!

Foto: Joost De Bock

Welke rol moet Brussel spelen in het vernieuwde België? Wat kan de hoofdstad betekenen in een federale staat? De problematiek mag dan complex zijn, het antwoord op de vraag naar de rol van Brussel in het geheel van België is in essentie eenvoudig.

Brussel moet - afgezien van zijn internationale rol - het bindteken zijn tussen de twee grote gemeenschappen van het land. Brussel moet de hoofdstad zijn die verenigt, niet een stad die verdeelt of de andere gemeenschappen/gewesten tegen elkaar uitspeelt.

Brussel moet de plaats zijn, waar Walen, Vlamingen en alle andere Belgen thuis zijn, de hoofdstad van allen, de plaats vanwaar uit wij samen onze rol kunnen spelen in de wereld.

De argumenten daarvoor liggen voor de hand. Het is in Brussel dat Nederlandstaligen en Franstaligen elkaar ontmoeten, elkaars cultuur ontdekken. Het is de plaats waar de Belgen samenleven, waar alle inwoners worden gewaardeerd of het zouden moeten zijn, voor wat ze zijn, welke taal ze ook spreken, wat hun tradities of cultuur ook moge zijn.

Neem Brussel weg uit België en het land verliest zijn hart en zijn ziel. Dan wordt België een land dat splitsbaar is, een tweede Tsjecho-Slowakije. Praag noch Bratislava waren het bindteken tussen

Tsjechen en Slowaken, maar ieder op zich monoculturele steden. Binnen de kortste keren was het land ook gesplitst. Tsjecho-Slowakije werd gesplitst op aanstoken van een Tsjechische en Slowaakse leider zonder dat er enige vorm van raadpleging van de bevolking had plaats gehad. Die weg willen wij niet op.

In het recente verleden gingen er al stemmen op, aan de twee kanten van de taalgrens, om Brussel los te laten. Met name in Vlaanderen, waar de problematiek acuter en massaler aanwezig is, stelden sommige nationalistes dat men zich in zijn drang naar onafhankelijkheid niet mag laten hinderen door enkele tienduizenden Brusselse Vlamingen.

Welnu, in dat geval verdwijnt het beletsel voor een separate of confederale oplossing van de staatshervorming. Dan kunnen Walen en Vlamingen elk hun eigen weg gaan. In het beste geval voor de hoofdstad zou ze dan haar toekomst in eigen handen kunnen nemen, in het slechtste geval zou ze onder curatele worden gesteld van de twee overheersende monoculturen en zou ze zonder twijfel wegwijnen zonder een toekomstvisie en zonder de investeringen die nodig zijn om er een aantrekkelijke megapool van te maken.

Elke andere dan de verbindende rol zal voor de hoofdstad catastrofaal eindigen. De internationale rol van de hoofdstad als 's werelds tweede beslissingsplaats naast Washington, brengt wel inkomsten maar ook lasten. Hoe kan men een stad levendig houden als de internationale kantoorfunctie zoveel ruimte inneemt en levendigheid mist?

Maar het belangrijkste punt daarin is dat geen enkele supranationale organisatie Brussel wil of kan overnemen. "Waarom willen jullie Brussel kwijt? Het is een fantastische stad, rijk aan culturen, een geweldige plaats om te wonen, koester ze toch", zei oud-Commissievoorzitter José Manuel Barroso tegenover de Belgische pers bij zijn aantreden voor zijn tweede mandaat. Gelijk had hij. Walen en Vlamingen moeten hun hoofdstad leren kennen en appreciëren, alsof ze haar ontdekten vanuit het buitenland. Maar een overname door de Europese Unie, is een illusie voor wie dat nog altijd denkt.

In Vlaanderen leeft de gedachte om Brussel te laten besturen door een paternalistisch bestuur, gezamenlijk door de Waalse en Vlaamse gemeenschap. Brussel onder curatele dus, een soort van gezamenlijke kolonie van Vlaanderen en Wallonië. Men kan zich perfect indenken, waartoe dat zou leiden: tot de absolute stilstand, een gebrek aan initiatief, een einde aan de creativiteit en een gebrek aan financiële middelen.

Binnen Brussel gaan steeds meer stemmen op om het hoofdstedelijk gewest in de Staatshervorming 7.0 of 8.0 die er wellicht aankomen op middellange termijn, tot een derde gewest te maken met dezelfde bevoegdheden als de twee andere gewesten. Voor Brussel is zoiets natuurlijk een aantrekkelijk vooruitzicht, maar om haar plaats als bindteken van de natie te kunnen behouden, moet dat uiteraard samengaan met het bieden van voldoende armslag aan de verschillende cultuurgemeenschappen, structureel en financieel, niet langer als voogdijverheid maar als partners. Het zou wel het voltrekken worden van een evolutie die al jaren aan de gang is. In de verschillende fases van de institutionele hervorming van het land, heeft Brussel immers gaandeweg meer bevoegdheden verzameld en heeft de hoofdstad zich ook meer en meer gevestigd als een onafhankelijk stadsgewest.

Aangezien in Vlaanderen veel wantrouwen heerst ten opzichte van de bereidheid van Brussel om de Vlaamse minderheid te respecteren, zou dat zelfs kunnen leiden tot een vraag naar uitgebreide controle-instanties, tot het niveau van "mystery calls" om na te gaan of de Vlaamse minderheid al dan niet gediscrimineerd wordt.

Natuurlijk heeft het bestaande federalisme/confederalisme dat we hebben ontwikkeld, ons geleid naar een weinig transparant en zeer complex geheel van instituties en garanties wederzijds, in alle richtingen. Dat is de efficiëntie van het bestuur zeker niet ten goede gekomen. Voor B Plus is het een van de redenen geweest om een werkgroep binnen haar schoot een "status quaestionis" te laten opmaken van de huidige toestand van het Brusselse bestuur met zijn regering, parlement, gemeentebesturen en alle andere instellingen die Brussel rijk is.

Brussel verdient immers beter. Het is een metropool die na een periode van stagnatie bezig is aan een snelle groei van de bevolking, vooral door immigratie. De stad heeft daarom meer middelen nodig en betere instellingen, die meer efficiëntie toelaten. Toch moeten ook de Brusselaars zelf ermee rekening houden dat een democratisch bestuur met tal van garanties voor de verschillende groepen binnen de samenleving, altijd complex zal blijven. Maar liever een democratie en een diversiteit in harmonie en vrede in het hart van iedere Brusselaar en iedere Belg dan een bestuur waar een kille efficiëntie primeert op het belang van de mens.

Vanuit het principe van de subsidiariteit, dat B Plus in zijn uitgangspunten heeft staan, zou het een goede zaak zijn om Brussel meer armslag te geven. De Franstalige politici hebben in de vorige legislatuur een vorm van coëxistentie van gewest en gemeenschap uitgevonden: de Federatie Wallonië-Brussel (FWB). Ze is enerzijds bedoeld om de efficiëntie van het bestuur te verbeteren, de Vlaamse regering achterna, maar anderzijds zet ze de twee grote gemeenschappen van het land ook tegen elkaar op en komt ze niet tegemoet aan de gerechtvaardigde verlangens van de Brusselse bevolking en haar democratische vertegenwoordiging voor meer autonomie en zelfbestuur.

De Belgische politici zijn er altijd in geslaagd om creatieve oplossingen te vinden voor hun institutionele hervormingen. Voor Brussel, stad van vele minderheden, zal er een extra inspanning nodig zijn, want dat is het meest complexe deel van ons land, waar de gemeenschappen in elkaar vervlochten zijn. Er zou een combinatie kunnen komen met een coöperatief federalisme met meer armslag voor Brussel als gewest, doorgedreven samenwerking met het hinterland en medezeggenschap voor de grote cultuurgemeenschappen.

Tot 2019 zit de institutionele problematiek in de federale koelkast. Ondanks de 6de staatshervorming is de copernicaanse revolutie nog lang niet voltrokken. Integendeel, het federale niveau behoudt beslissende bevoegdheden in de sociale zekerheid en de staatsfinanciën. Er is nu vier jaar tijd om deze staatshervorming te doen werken en ze op het einde van de legislatuur te evalueren en voorstellen in het debat te brengen die van ons institutioneel kluwen een meer coherent geheel kunnen maken.

Dit is niet zomaar een blauwdruk voor een nieuw Brussel. Dit document is een instrument om het Brussels gewest en de elementen die er momenteel het bestuur van bepalen te ontdekken. Bovendien is het de bijdrage van B Plus aan het debat over de verdere ontwikkeling van een federaal België en tot een beter bestuur, ten bate van iedereen, conform de opdracht en de statuten van de vereniging.

Het document stelt vast wat er nu bestaat en doet voorzichtige aanbevelingen voor wat er zou kunnen komen in het belang van alle Brusselaars en alle Belgen. Want een hoofdstad, die floreert, komt die uiteindelijk niet ons allen ten goede?

Inhoudsopgave

EDITORIAAL	1
LUC VAN DER KELEN	
INLEIDING	5
HOOFDSTUK I: DE VRAGEN VAN DE BURGER OVER BRUSSEL	6
JACQUES DEFRANCE	
HOOFDSTUK II: BRUSSEL, DE NOBELE ONBEKENDE	7
JACQUES DEFRANCE	
Enkele losse gegevens	7
Een geschiedenis en een collectief geheugen	7
Het onbeminde Brussel	8
Financiën en economie	8
Gebruik van de talen	9
Van de “Verbrusseling” tot de “Zinneke parade”	9
Een selectie van enkele markante cijfers	10
HOOFDSTUK III: DE SITUATIE IN BRUSSEL	12
JACQUES DEFRANCE – BERTRAND WAUCQUEZ – JAN REYNAERS	
Een regio die heel wat complexer is dan men denkt	12
De gesproken taal	12
Huidige bevoegdheden	12
Bilan in cijfers	12
Sterke en zwakke punten	13
Acties die door B Plus gevraagd worden	13
Onderwijs	14
Huidige bevoegdheden	14
Bilan in cijfers	14
Sterke en zwakke punten	15
Vier denkpistes van B Plus	15
Kent U “EMILE”?	16
Mobiliteit	18
Inleiding	18
Huidige bevoegdheden	18
Enkele cijfers	18
De huidige situatie	19
Punten die voor B Plus belangrijk lijken	19
HOOFDSTUK IV: HET INSTITUTIONEEL KADER VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	23
WILLY PEERENS	
Inleiding	23
Het BHG en de opeenvolgende staatshervormingen	23
1970: De eerste staatshervorming	24
1980: De tweede staatshervorming	24
1988 – 1989: De derde staatshervorming	24
1993: De vierde staatshervorming	24
2001: De vijfde staatshervorming	25
2011: De zesde staatshervorming	25
Analyse van het federaal regeerakkoord	27
Tewerkstelling en concurrentievermogen	27

Hervorming van de pensioenen	27
Sociale vooruitgang en gezondheidszorg	28
Financiën	29
Energie, milieu en wetenschapsbeleid	29
Justitie en veiligheid	30
Asiel en migratie	31
Ambtenarenzaken en overheidsbedrijven	31
Internationaal beleid	31
Mobiliteit	32
Transversale thema's	32
Analyse van het Vlaams regeerakkoord	33
Beleid en samenwerkingsverbanden met het BHG	33
Beleid en samenwerkingsverbanden met de Rand rond Brussel	34
Samenwerkingsverbanden met de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten	35
Analyse van het Waals regeerakkoord	37
Algemeenheden	37
Samenwerkingsverbanden met de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten	38
Analyse van de Brusselse gewestelijke beleidsverklaring	41
Algemeenheden	41
Samenwerkingsverbanden met de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten	42
Analyse van het regeerakkoord van de Duitstalige gemeenschap	44
Algemeenheden	44
Samenwerkingsverbanden met de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten	44
Analyse van het regeerakkoord van de Federatie Wallonië-Brussel	44
Algemeenheden	45
Samenwerkingsverbanden met de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten	45
Deelbesluiten	47
HOOFDSTUK V: BRUSSELS METROPOLITAN REGION	
BERTRAND WAUCQUEZ	50
Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap	50
Verminderen van de communautaire benadering in Brussel ten voordele van een regionale benadering?	53
HOOFDSTUK VI: WAT VRAAGT B PLUS, WAT MOET DE BURGER DOEN?	
JACQUES DEFRANCE – WILLY PEERENS	56
Een Gewest door zijn actoren en met zijn burgers	56
De toekomst van het BHG volgens B Plus	56
Het statuut van het BHG	57
Tot besluit	59
HOOFDSTUK VII: BIBLIOGRAFIE	60

Inleiding

Dit dossier ligt volledig in lijn met de activiteiten die in het kader van de doelstellingen van B Plus georganiseerd worden. Het is in overeenstemming met:

- De nieuwe versie van het Handvest van B Plus dat in november 2013 werd opgesteld.
- Het dossier “België/Belgique 2.0” dat in mei 2013 gepubliceerd werd en waarin de sterke en zwakke punten, samen met de kansen en bedreigingen van een gesplitst België geëvalueerd worden (SWOT-analyse).
- Het in mei 2014 gepubliceerde dossier “Blauwdruk België”.

B Plus ijvert in het kader van de 6de Staatshervorming, voor een federaal, solidair en efficiënt België. De ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) speelt uiteraard een belangrijk rol in het verder functioneren van België.

Om dit gewest echt te kunnen waarderen moet men het zeker beter leren kennen. Er bestaan al tientallen dossiers over het BHG en B Plus heeft niet de intentie om met de publicatie van dit dossier de ganse problematiek rond Brussel in één enkel document samen te vatten en te bestuderen; met dit dossier hoopt de beweging toch een aantal aspecten van de entiteit Brussel voor te stellen die het mogelijk moeten maken om dit gewest te (her)ontdekken. In het dossier worden (bewust) een beperkt aantal thema's (taal, onderwijs en mobiliteit) nader toegelicht, om nadien enkele concrete voorstellen te formuleren die in het kader van de 6de Staatshervorming kunnen toegepast worden, in het bijzonder voor wat het statuut van Brussel betreft.

Om de tekst licht en begrijpelijk te houden zal regelmatig de term “Brussel” gebruikt worden om het “Brussels Gewest” (volgens artikel 3 van de Belgische Grondwet) of om het “Tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest” (volgens artikel 4 van de Grondwet) te omschrijven. Men kan het dus van in den beginne zien, niets is eenvoudig in Brussel...

In Hoofdstuk IV van dit dossier wordt, aan de hand van de regeerakkoorden opgesteld na de verkiezingen van 24 mei 2014, voor de eerste maal een uitgebreid overzicht voorgesteld van de posities die de verschillende federale entiteiten en de federale overheid innemen ten opzichte van het BHG.

Na het voorstellen van de verschillende opties die door B Plus voor de door de speciale wet van 19 juli 2012 opgerichte “Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap” weerhouden worden, stelt dit dossier voor alle burgers van ons land, ook een aantal pistes voor om over na te denken en om zich vragen over te stellen.

Hoofdstuk 1: De vragen van de burgers over Brussel

Jacques Defrance

Vergaren van kennis en het open staan voor nieuwe dingen (ontdekken) zijn van groot belang om het eigen persoonlijk inzicht op een hoger peil te brengen en om vooroordelen te vermijden. Etymologisch gezien is intelligentie het vermogen om waar te nemen, het is het bevattingsvermogen. Sommige vragen lijken nu voor de beweging essentieel. Zij zijn het rechtstreeks gevolg van de denkoefeningen in het dossier “België 2.0”, in het document “Blauwdruk België” en in dit dossier.

B Plus nodigt alle burgers uit om bijzondere aandacht te besteden aan hun eigen manier van leven en denken.

Enkele voorstellen in dit verband. Zij zijn niet beperkend en B Plus nodigt iedereen uit om er eigen voorstellen aan toe te voegen:

- Spreekt u buiten uw moedertaal met voldoende gemak één van de nationale talen? Indien dit niet het geval is, waarom is dit voor u niet belangrijk?
- Hoeveel personen van niet-Belgische afkomst heeft u de laatste vier weken ontmoet om samen met hen over integratie te praten?
- Moet de kennis van een tweede landstaal een beperkende factor zijn in het verder zetten van de schoolopleiding? Vanaf welk niveau?
- Bent u voor- of tegenstander van het principe van een sub-nationaliteit in Brussel? Welke uitzondering zou u kunnen aanvaarden?
- Wat zijn de twee bevoegdheden die voor u primordiaal zijn om de toekomst van het Brussels gewest te kunnen blijven garanderen? Door wie moeten ze worden uitgeoefend?
- Wat zijn de twee bevoegdheden die primordiaal door het BHG moeten uitgeoefend worden? Wie moet deze bevoegdheden uitoefenen?
- Sommigen zijn van mening dat de structuur van Brussel te complex is om efficiënt te kunnen zijn. Welke vereenvoudigingen stelt u voor?
- Er was een denkoefening voorzien in het regeerakkoord van oktober 2011 over de oprichting van een nationale federale kieskring. Misschien ten gevolge van een debat dat door B Plus in oktober 2012 in Gent georganiseerd werd. In juni 2013 hebben de jongerenafdelingen van zeven politieke partijen (CD&V, cdH, Ecolo, Groen, Open VLD, MR en sp.a) een gemeenschappelijke motie ingediend om de ad hoc –commissie samen te roepen. Bent u voor- of tegenstander van de federale kieskring? Heeft u erover gesproken met uw afgevaardigden?

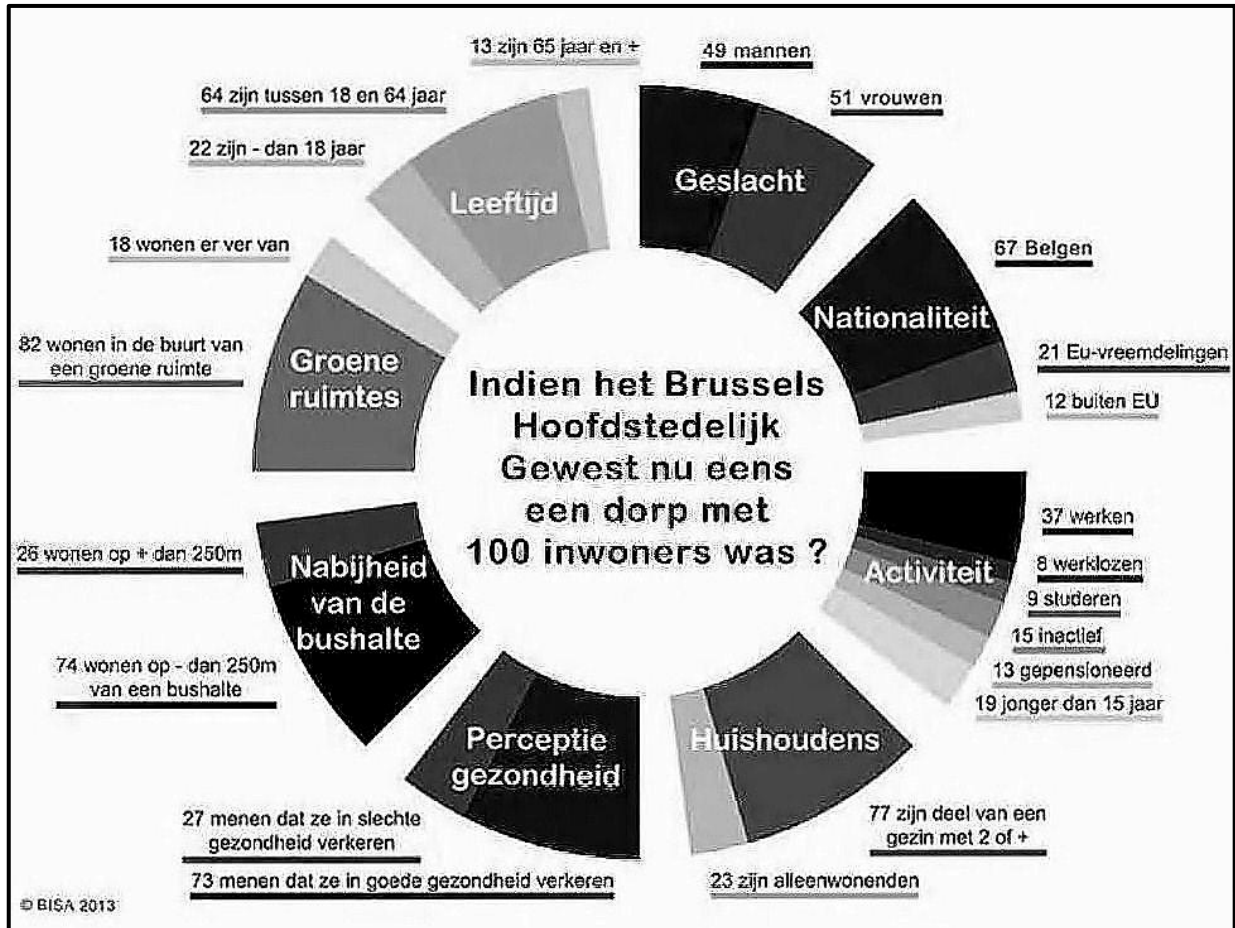
Het is niet voldoende om ons alleen maar kwaad te maken en afzijdig aan de zijlijn te blijven toezien, wij moeten de handen uit de mouwen durven steken!

Hoofdstuk 19: Brussel, de nobele onbekende

Jacques Defrance

II. 1. ENKELE LOSSE GEGEVENS

Onderstaande grafiek leert ons al heel wat over de karakteristieken van Brussel. Een enorm aantal inlichtingen kunnen teruggevonden worden op de Website van het "Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse" en in de brochure "Mini-Bru 2014" die door deze instelling gepubliceerd werd.

II. 2. EEN GESCHIEDENIS EN EEN COLLECTIEF GEHEUGEN

De realiteit is heel wat complexer dan zuiver statistische gegevens. Een stad of een regio heeft zijn geschiedenis maar ook zijn collectief geheugen. De geschiedenis is een wetenschap die gebaseerd is op feiten waarvan men de correctheid heeft nagegaan. Men moet zijn geschiedenis kennen omdat als die zich niet herhaalt, zij toch dikwijls ter plaatse trappelt. Maar er bestaat ook zoiets als het collectief geheugen: de manier waarop personen en gemeenschappen hun verleden waarnemen en het verder vertellen. Het samengaan van deze twee elementen - geschiedenis en collectief geheugen - is dus niet eenvoudig. Een belangrijk deel van de geschiedenis kan verloren gaan en het collectief geheugen wijzigt in de loop van de jaren. Maar het huidige samengaan van de twee maakt deel uit van de "waarheid" zoals die door mensen en gemeenschappen wordt waargenomen. De geschiedenis noch het collectief geheugen mogen in geen geval ooit politieke instrumenten worden. Het bepalen van de eigen toekomst is voor een gemeenschap het allerbelangrijkste.

Dit hoofdstuk beschrijft de geschiedenis van Brussel tot in de jaren 2000. Het is dus voornamelijk bestemd voor de autochtonen, maar het lezen van dit verhaal zal ongetwijfeld ook nuttig zijn voor al diegenen die momenteel in België leven, wat zijn of haar statuut, oorsprong of duur van verblijf op het Belgisch grondgebied, ook mag wezen.

Sommige Luikenaars vertellen dat men vroeger in het drassige land rond Brussel alleen maar stukjes kip at ("kiekefretters"), terwijl op datzelfde ogenblik hun vorstendom al een Prins-bisschop kende.

De inwoners van de Ardennen zijn ongetwijfeld zeer fier hun Godfried van Bouillon op de Koningsplaats in Brussel te zien schitteren. Zonder zich vragen te stellen over wat deze 1ste Koning van Jeruzalem echt gedaan heeft en

zonder te beseffen dat zijn standbeeld in 1848 werd opgericht door een jong België dat nog op zoek was naar vaderlandslievende aanknopingspunten.

Tijdens de Gulden Sporenslog vochten op 11 juli 1302 de huurlingen van Godfried van Brabant voor Filip De Schone tegen de Vlaamse gemeentelijke milities. De Gentenaars wilden hun economie en hun gemeentelijke charters minder afhankelijk maken van hun leenheer, de Koning van Frankrijk. In 1302 kon een zekere onafhankelijkheid afgedwongen worden, maar die werd na de nederlaag in Pevelenberg op 18 augustus 1304 opnieuw te niet gedaan. In de verdragen die na deze nederlaag afgesloten werden, werden Rijsel, Dowaaï en Picardië definitief aan Frankrijk toegewezen. Maar het collectief geheugen van sommige Vlaams-nationalisten besteedt aan dit punt maar weinig aandacht.

Hebben de Naamse ridders van Gewijde van Dampierre (Graaf van Vlaanderen maar ook van Namen) aan de Gulden Sporenslog deelgenomen of niet? Of waren ze te laat om tussenbeide te komen? Het zou in ieder geval hun reputatie van “eeuwig getalm” kunnen verklaren. De historici kunnen zich ook nu nog niet met zekerheid over dit gegeven uitspreken.

In Brussel komen de Japanse toeristen over de arm wrijven van het standbeeld van ‘t Serclaes (in de straat links van het Brusselse stadhuis). Het schijnt dat dit geluk zou brengen. Weten zij dan ook dat dit heerschap van Ternat, in 1356 de bevrijder was van Brussel, nadat de stad tijdens de Brabantse successieoorlog werd ingenomen door de Graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male? Ook in die tijd was Brussel al een felbegeerde stad.

De Hertog van Brabant had eerst Leuven als hoofdstad uitgekozen; de Lakenhal getuigt nu nog van de toenmalige welvaart van deze stad. Maar een hoofdstad is een stad waar de machthebbers zetelen of is een stad die een voortrekkersrol speelt op sociaal, cultureel of economisch vlak. De Brusselaars die zoals in vele steden van bij ons door lokale charters beschermd werden, zijn er uiteindelijk in geslaagd hun meesters ervan te overtuigen dat zij aan hun administratieve en financiële behoeften konden voldoen. De lokale industrie kon ook zorgen voor de nodige uiterlijke tekens van rijkdom (tapijten, kant...) die overeen kwamen met hun stand.

Het Hertogdom omvatte toen de huidige Nederlandse provincie Noord-Brabant, de Belgische provincie Antwerpen (in die tijd nog een markgraafschap), de twee huidige Brabantse provincies, het grondgebied van Gembloers en Sombreffe en de huidige regio Brussel-Hoofdstad.

In de XV^{de} eeuw wordt bijna de ganse Benelux (met uitzondering van het vorstendom Luik, Stavelot en Malmedy) door de Hertogen van Bourgondië samengebracht om de “17 Provinciën” te vormen. Deze Nederlanden van de Habsburgers bleven overeind tot in de XVIII^{de} eeuw.

Het kasteel, later het Paleis van Coudenberg, dat gelegen is in het centrum van de wijk “Hof van Brussel” (gebied dat het huidige Brusselse park, de Koningsplaats, de Kunstberg en de Zavel omvat) was gedurende bijna 700 jaren de residentie (en de zetel van de macht) van Graven, Hertogen, Koningen, Keizers of Gouverneurs. Het waren zij die vanaf de XII^{de} tot de XVIII^{de} eeuw de macht hadden over het Hertogdom Brabant en over het ganse of een deel van het grondgebied van de Groot-Nederlanden. Bij een bezoek aan Brussel loont het zeker de moeite om eens af te dalen in de doolhof van ondergrondse kelders op de Koningsplaats. Dan pas kan men zich een echt beeld vormen van de belangrijkheid van het toenmalige Brussel.

Na de troonsafstand van Karel V werd zijn rijk opgesplitst. Tijdens de Spaanse overheersing werd het moeilijk leven in Brussel, zeker in vergelijking met de Oostenrijkse overheersing. Maar de huidige stadstructuur langs het Park en de Koningsplaats dateert met zijn typische gebouwen toch van deze tijd. Brussel was toen beduidend meer dan de prefectuur van het Departement Dijle tijdens de Franse overheersing.

Van 1815 tot 1830 delen Den Haag en Brussel de titel van hoofdstad van het “Koninkrijk der Nederlanden”. De feitelijke politieke macht blijft in Den Haag en Willem I sticht de “Nederlandse Compagnie” om de ontwikkeling van een nationale industrie verder uit te bouwen.

II. 3. HET ONBEMINDE BRUSSEL

II. 3. a. FINANCIËN EN ECONOMIE

In september 1830 schaart het merendeel van de Directeurs van de “Generale Maatschappij” zich achter het nieuw bewind. De maatschappij aanvaardt de functie van penningmeester van de jonge Belgische staat. Deze instelling wordt later een industriële groep met zeer uiteenlopende activiteitsdomeinen: in de XIX^{de} eeuw kolen, staal en de bouw en exploitatie van spoorwegen; later volgen de bankensector, het glas, elektriciteit, studieburelen...

In linkse politieke middens en vooral in Wallonië, wordt de “Generale Maatschappij” beschuldigd van een kapitalisme zonder gezicht, geobsedeerd door de zoektocht naar macht maar ook als een blok zonder enige dynamiek, allergisch voor vernieuwing wat vooral blijkt bij de vervanging van de zware industrie (kolen en staal). De holding en het merendeel van de filialen hadden hun maatschappelijke zetel in Brussel. Dat is nu al lang niet meer het geval omdat al de macht in vreemde handen is overgegaan. Dat is waarschijnlijk de oorzaak van een zekere liefde-haat-verhouding tussen Brussel en sommige Waalse bewegingen.

Brussel is tenslotte de zetel geworden van de Europese Commissie, waar een steeds stijgend aantal beslissingen worden genomen. Indien iets niet bevalt, zegt men overal dat het de fout is van Brussel. Maar Brussel is trouwens niet de hoofdstad van Europa (en zal het waarschijnlijk ook nooit worden), naar het voorbeeld van Washington DC in de Verenigde Staten. De Europese Unie (EU) is immers een confederatie van onafhankelijke staten en de opeenvolgende verdragen leggen de zetels vast van de verschillende organismen; het bestaan van een Europese hoofdstad is daarentegen nergens bepaald. Het is de Belgische federale staat die samen met de EU de problemen inherent aan de inplanting van de Europese instellingen, in de betrokken gemeenten beheert.

II. 3. b. GEBRUIK VAN DE TALEN

Vanaf de XVIII^{de} eeuw wordt het Frans in Brussel gebruikt als de taal van de economische en politieke macht en ook als de taal voor het internationaal verkeer. Vanaf 1830 explodeert het gebruik van het Frans. Gekozen als enige officiële taal in weerwil van de Vlaamse meerderheid, is het Frans de taal van de rechtbanken, van de administratie, van het leger, van de cultuur, van de media en van het onderwijs. De massale terugloop van het Brabants dialect (het lokale Vlaamse dialect) en de verfransing zijn vanaf het midden van de XIX^{de} eeuw een feit.

Het aanleren van het Frans wordt als absoluut noodzakelijk beschouwd indien men er sociaal wil op vooruit gaan. Vanaf 1880 kan men van een echte explosie van tweetaligen (van Nederlandstalige oorsprong) spreken, het aantal "echte Brusselse" daalt en door de komst van de Walen stijgt het bevolkingsaantal.

Enkele cijfers:

	1866	1890	1910	1947
EENTALIGE FRANSTALIGEN	20 %	23 %	29 %	40 %
TWEETALIGEN	33 %	47 %	40 %	50 %
EENTALIGE NEDERLANDSTALIGEN	47 %	30 %	27 %	10 %

De Vlaamse regionale en communautaire instellingen zijn sinds 1980 gefusioneerd, met Brussel (de stad niet het gewest) als hoofdstad van de Vlaamse gemeenschap. Brussel herbergt dus de activiteiten van de Vlaamse administratie. Het feit dat gedurende de laatste decennia de Nederlandstalige Brusselaars hun plaats hebben gevonden in de verschillende wijken en gemeenten, is een bewijs van hun sociale en culturele dynamiek.

Verder in dit dossier zal men kunnen zien dat Brussel een kosmopolitische hoofdstad is geworden, voornamelijk te wijten aan de aanwezigheid van de Europese en internationale instellingen; dus voornamelijk te wijten aan de internationale en Europese erkenning van de stad. Dit gaat gepaard met een belangrijke aangroei van migranten in de laatste decennia.

Officiële volkstellingen i.v.m. de taal zijn in België verboden en elke inwoner van het BHG moet een keuze maken van de hoofdtal die op zijn identiteitskaart zal ingeschreven worden. Daaruit een culturele of politieke voorkeur afleiden, heeft dus geen enkele zin. Nog te veel mensen verkondigen dat Brussel een Franstalige stad is; verder wordt in dit dossier duidelijk dat dit niet langer het geval is. Brussel is een complexe, kosmopolitische stad met heel wat mogelijkheden.

II. 3. c. VAN DE “VERBRUSSELING” TOT DE “ZINNEKE PARADE”

Prefect Haussman ontwierp in Parijs nieuwe lanen met een bijzondere uitstraling. De verdiepingen van de verschillende gebouwen weerspiegelen de sociale mix en de mix van bestemmingen (verblijfplaats, handelszaak, arbeiderswoning). Niets van dit alles in Brussel. Met de overkoepeling van de Zenne in de XIX^{de} eeuw, de bouw van het Justitiepaleis en de realisatie van de Noord-Zuid verbinding, is het beroep van architect bijna een scheldwoord geworden (“schieve architect”). In Brussel is men het gewoon om alles lijdzaam te ondergaan en is men het gewoon om het stedelijk landschap regelmatig grondig te zien veranderen.

Vanaf de jaren '50 gelooft men niet meer in de technologische en wetenschappelijke vooruitgang, maar dan komt als klap op de vuurpijl de Wereldtentoonstelling van 1958 op de Heizelvlakte. Brussel wordt overrompeld door de droom van een “stad van de toekomst” die door ongebreidelde bouwpromotoren uitgebazuind wordt. Brussel verliest haar industrieel karakter en het gebied ten westen van het kanaal wordt steeds armer. Ten koste van de levensomstandigheden van de bewoners worden overal snelwegen, parkings, tunnels en viaducten gebouwd om het woon-werkverkeer van al diegenen die in de stadsrand leven, te vergemakkelijken. Ganse woonwijken worden

verbeurd verklaard of worden aan hun lot overgelaten tot de laatste bewoners op de vlucht slaan. Men bouwt er grote buildings: het administratief centrum en de Philipstoren (1967-1971), het Noordkwartier en nog later de Europese wijk.

Brussel is een metropool geworden. Uitgaande van een compacte structuur zoals toegepast in het Pentagon tot een ongebreidelde polycentrische structuur, stijgt de oppervlakte aan burelen van 615.000 m² in 1949 tot 3,3 miljoen m² in het begin van de jaren '70 en zelfs tot 12,5 miljoen m² in 2008. Het is vooral in deze burelen dat zich de meeste activiteiten afspelen. Brussel creëert ongeveer 20% van het Belgisch BNP (Bruto Nationaal Product) op een oppervlakte van slechts 611 km² en waar slechts 9% van de Belgische bevolking leeft.

Cultuur is in België en dus ook in Brussel een communautaire aangelegenheid. Zelfs indien “men het niet kan” gebeurt het regelmatig dat “als men het echt wil, men het ook echt kan”. Drie voorbeelden:

- Brussel was in het jaar 2000 Europese culturele hoofdstad; het is dan ook toen dat de “Zinneke Parade” voor de eerste maal georganiseerd werd. In het Brusselse dialect is “Zinneke” de naam van de kleine Zenne, de rivier die rond de stad loopt om overstromingen tegen te gaan, maar het is ook de uitdrukking voor een bastaardhond. Bij uitbreiding is een “Zinneke” dan ook iemand met verschillende achtergronden, het symbool van het kosmopolitische en het multiculturele karakter van het huidige Brussel. Met de “Zinneke Parade”, die alle pare jaren doorgaat, wil men in de stad een groot feest organiseren om bruggen te slaan tussen de 19 gemeenten en het stadscentrum en om alle socio-culturele verenigingen te mobiliseren. De parade is meertalig en intercultureel en pleit voor een betere communicatie tussen de verschillende culturen in plaats van enkel maar naast elkaar te leven.

Maar de organisatie van deze parade is ook een weerspiegeling van het Belgisch surrealisme. Men moest twee onafhankelijke verenigingen oprichten, een “ASBL (Association sans but lucratif)” en een “VZW (Vereniging Zonder Winstoogmerk)” om de nodige financiële subsidies te kunnen bekomen die per definitie voor culturele activiteiten nog eentalig zijn. Maar de “ASBL Zinneke VZW” heeft één enkele Algemene Vergadering, één enkele Raad van Bestuur en één ploeg die instaat voor het dagelijks bestuur. De vereniging heeft echter twee Voorzitters: één van de “ASBL” en één van de “VZW”. Elke Voorzitter is Ondervoorzitter van de andere vereniging.

- In 2009 werd onder de auspiciën van het “Brussels Kunstopoverleg” en het “Réseau des Arts à Bruxelles”, die een honderdtal Nederlandstalige, Franstalige en meertalige culturele instellingen verenigen, het “Cultuurplan voor Brussel/Plan culturel Bruxellois” opgesteld. Het plan omvat 34 concrete voorstellen om een specifiek Brussels cultuurbeleid te voeren. Het is dus niet langer nodig dat de Vlaamse en Waalse gemeenschap een werkgroep oprichten om te beslissen wat goed is voor Brussel omdat de Brusselaars zelf dit al verscheidene jaren geleden hebben gedaan.
- In het BHG zijn er trouwens meer theaters dan in de Parijse binnenstad. Sommige culturele centra hebben een bizarre naam gekregen zoals bijvoorbeeld “Bozar” en “Cinematek”, enkel maar om het eentalige Franstalige karakter van de instelling te verdoezelen, wanneer deze instelling bestemd was voor of beheerd werd door de twee culturele gemeenschappen.

II. 4. EEN SELECTIE VAN ENKELE MARKANTE CIJFERS

Brussel is een veelzijdige stad en hoofdstad geworden (het merendeel van de cijfers die hieronder worden aangehaald komen van het “Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse”).

- Begin 2014 leefden er in het BHG 1.163.486 personen op een oppervlakte van 161 km². Er leven daarenboven nog minstens honderdduizend andere personen (studenten, personen in transit, al dan niet legaal) zonder er ingeschreven te zijn. In de periode 1989 - 2010 is de bevolking van het BHG aangegroeid met ongeveer 148.000 inwoners. In 2010 konden in het BHG 25.098 geboortes genoteerd worden (waarvan 18.854 van Brusselse moeders).
- Niet alleen Brussel, niet alleen de onmiddellijke omgeving van de stad, maar gans België is een plaats geworden waar verschillende vreemde nationaliteiten elkaar ontmoeten. Onderstaande tabel geeft een

overzicht van het aantal personen dat in België ingeschreven is, maar die niet over de Belgische nationaliteit beschikken (cijfers van 2010):

	1990	2010	GROEI (%)
BHG	267.767	327.070	+ 22.1%
DE TWEE BRABANTEN	68.354	114.050	+ 16.7%
BELGIË	881.812	1.057.566	+ 19.9%

- Op 1 januari 2013 zijn er van de 387.771 vreemdelingen die in het BHG wonen, 249.900 personen afkomstig van landen van de EU, 73.218 zijn Afrikanen, 31.909 Aziaten, 14.884 afkomstig van Noord- of Zuid-Amerika en 2.285 personen waarvan de nationaliteit niet gekend is.
- In het BHG tellen 45 verschillende nationaliteiten enkel minstens 1.000 officieel ingeschreven onderdanen. De zes nationaliteiten die het meest in Brussel vertegenwoordigd zijn: Franse nationaliteit: 57.700 personen; Marokkaanse nationaliteit: 39.718 (vóór de wet op de naturalisatie van 1995 bedroeg dit cijfer nog 76.424); Italiaanse nationaliteit: 29.720; Roemeense nationaliteit: 27.381; Poolse nationaliteit: 26.245; Spaanse nationaliteit: 24.826.
- Het Brussels gewest telt 19 gemeenten voor 1.163.486 inwoners (cijfer van 2014). Ter vergelijking: Vlaams Brabant telt 1.107.266 inwoners voor 65 gemeenten en Waals Brabant 390.966 inwoners voor 27 gemeenten. De bevolkingsdichtheid van het BHG bedraagt 7.227 inwoners/km².
- De actie “Wijkmonitoring” die op initiatief van het BHG werd ingericht, volgt de cijfers in verschillende domeinen op. Het betreft hier cijfers over de bevolkingsaangroei, de arbeidsmarkt, het logement, het inkomen, de mobiliteit, gezondheid... 118 woonwijken, industriezones en groene zones worden door dit initiatief opgevolgd.
- Men spreekt ook dikwijls over de “Kanaalzone” waar een belangrijke bevolkingsdichtheid met een armere bevolking kan genoteerd worden; of ook nog van de “groene gemeenten” in het Zuid-Oosten. In één en dezelfde gemeente kunnen de verschillen ook zeer belangrijk zijn: zo is in Elsene bijvoorbeeld de “Bobo”-wijk van de “Chatelain”, maatschappelijk gezien totaal verschillend met de “Matongé”-wijk.
- Een belangrijk deel van de bevolking werkt als Europees ambtenaar of in internationale instellingen en ondernemingen. Zij leven samen met hun familie in het BHG of in het onmiddellijke hinterland. Zij tellen meer dan 100.000 personen en zijn relatief weinig geïntegreerd in de plaats waar ze wonen.

De gegevens die hierboven worden vermeld zijn slechts een beperkte selectie. De lezer van dit dossier wordt uitgenodigd om de websites waar naar verwezen wordt (Hoofdstuk VII) te raadplegen om nog andere relevante cijfers terug te vinden.

Hoofdstuk III: De situatie in Brussel

Jacques Defrance – Bertrand Waucquez – Jan Reynaers

III.1. EEN REGIO DIE HEEL WAT COMPLEXER IS DAN MEN DENKT

Over het BHG hebben zich al heel wat mensen van dicht of van ver gebogen.

Al in 1989 wees de groep “Coudenberg” op het belang van het territorialiteitsbeginsel in een goed werkend federaal systeem. Steeds meer en meer politici en zelfs sommige studiediensten van de politieke partijen aarzelen niet langer om schoorvoetend projecten voor te stellen die spreken van een federalisme zonder gemeenschappen. Men moet het warm water niet opnieuw uitvinden. Er zijn talrijke voorbeelden genoeg die de weg naar een efficiënt en solidair federalisme aantonen. In het dossier “Blauwdruk België” dat in mei 2014 gepubliceerd werd, stelt B Plus een moderne benadering van het federalisme voor, met Brussel als een volwaardig gewest en met garanties voor de Vlamingen die in Brussel leven.

Men moet echter vaststellen dat het huidige model niet voldoet en een gevoel van frustratie creëert. Het wordt hoog tijd om zich vragen te stellen, net zoals bij een informaticaprogramma dat zodanig ingewikkeld geworden is dat het nodig is om zich af te vragen of het niet beter zou zijn om het ganse programma volledig of gedeeltelijk te herschrijven. Men vertrekt natuurlijk niet van nul, maar men kan zich baseren op eerder opgedane ervaringen om dan nadien een meer duurzame en efficiënte weg in te slaan.

Een andere benadering bestaat erin om een aantal projecten “bottom-up” te lanceren die op territoriale basis en zonder grote ingrepen “top-down”, hun degelijkheid bewijzen. In Hoofdstuk V (interview met Alain Deneef, intendant van “Brussels Metropolitan” en Secretaris-generaal van “Aula Magna”) worden een aantal voorbeelden in verschillende domeinen gegeven. Indien het systeem werkt zou men zich een “verstandhouding” kunnen inbeelden die stilaan evolueert naar “meer gewest” en “minder gemeenschap”, zonder dat men de gemeenschappen op een brutale manier moet afschaffen wat ongetwijfeld tot een politieke chaos zou leiden.

De huidige implicaties en interacties tussen de verschillende entiteiten zijn zeer ingewikkeld en buitensporig te noemen. Daarbij komt nog dat er in het BHG 19 gemeenten bestaan die elk hun eigen verantwoordelijkheden dragen om het dagdagelijks leven van de burger te begeleiden.

Om de verschillende aspecten van het leven in Brussel te beschrijven, heeft B Plus er bewust voor gekozen om zich te beperken tot 3 specifieke thema's, goed wetende dat andere thema's ook zeer belangrijk zijn. Dit gedeelte van het dossier behandelt de aspecten die voor deze thema's belangrijk worden geacht. Voor elk van deze aspecten worden een aantal te realiseren pistes en eisen voorgesteld in het kader van de uitvoering van de 6de staatshervorming:

- De gesproken taal.
- Het onderwijs.
- De mobiliteit.

III. 2. DE GESPROKEN TAAL

III. 2. a. HUIDIGE BEVOEGDHEDEN

Op administratief vlak is het gebruik van de talen vastgelegd in de artikels 30 en 129 van de Grondwet en wordt het gebruik geregeld door de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966. Het gebruik van de talen is in het openbaar en privé volledig vrij.

III.2. b. BILAN IN CIJFERS

Spreken over het gebruik van de talen in Brussel is een zeer belangrijk maar ook een zeer complex gegeven. Men kan bijvoorbeeld het onderscheid maken tussen:

- De moedertaal waarin men werd opgevoed.
- De voertaal die men gebruikt in het dagdagelijks leven.
- De taal of talen die men nodig heeft op het werk.

De "Taalbarometer" opgesteld door het "Brusselse Informatie, Documentatie- en Onderzoekscentrum" van de Vlaamse universiteit Brussel (VUB) meet en vergelijkt om de 6 jaren dit gegeven.

Op een representatieve steekproef van 2.500 volwassenen die in Brussel wonen, konden in het jaar 2000 globaal gezien 72 verschillende talen geïdentificeerd worden; in 2006 bedroeg dit cijfer 96 en in 2012 tenslotte 104. Indien men aan deze personen de vraag stelt welke taal zij correct of uitstekend spreken, komt het Frans op de eerste plaats met 88,5% van de ondervraagden, gevolgd door het Engels met 29,7%, het Nederlands met 23,5%, het Arabisch met 17,9% en het Spaans met 8,9%.

De taal die thuis gesproken wordt

	2000	2006	2012
FRANS	51,7%	56,4%	33,6%
NEDERLANDS	9,1%	6,8%	5,4%
NEDERLANDS + FRANS	10,1%	8,7%	14,1%
FRANS/ANDERE	9,4%	11,4%	14,9%
ANDERE	19,7%	16,7%	32,0%

De aangehaalde cijfers in bovenstaande tabel zijn relatieve cijfers in percenten die het totaal aantal van diegenen die één of meerdere talen spreken niet weergeven. Er bestaat een oorzakelijk verband tussen de groei van het aantal die noch het Nederlands, noch het Frans spreekt, en de aangroei van de bevolking van vreemde herkomst. Het gaat hier over de immigratie in de klassieke betekenis van het woord maar ook over de aanwezigheid van personen (en hun families) die in internationale organisaties zoals de EU tewerk gesteld zijn en de "expats" van de "multinationals".

De taal die op straat gesproken wordt

De laatste "Taalbarometer" toont aan dat het Frans de voornaamste taal is die in Brussel dagdagelijks gesproken wordt. Het Frans blijft dus de "lingua franca" in Brussel. Een "lingua franca" is een min of meer gemengde en essentiële voertaal voor het dagelijks gebruik. De woordenschat kan zeer beperkt zijn, de grammatica bijna onbestaande en de werkwoorden worden met weinig of zonder vervoeging of tijd gebruikt.

Het Engels is in Brussel een tweede "lingua franca" geworden. Een doorgedreven kennis van deze taal is natuurlijk noodzakelijk voor alle professionele activiteiten met een hoge toegevoegde waarde. Het zijn die activiteiten die het grootste aandeel in het Brussels binnenlands product creëren. Dit geldt natuurlijk ook voor het ganse Belgische grondgebied.

III.2. c. STERKE EN ZWAKKE PUNTEN

De titel van "Taalbarometer 2012" luidt: "Diversiteit is de norm". Uit deze barometer blijkt dat het voor de talrijke vreemdelingen met een attractief inkomen aangenaam is om in Brussel te leven en ongetwijfeld ook voor de immigranten. Met uitzondering van Monaco en Singapore is een stad geen staat. De herkomst van de migranten is zeer uiteenlopend: naturalisatie, nieuwe immigratie.... In dit verband is er geen weg terug mogelijk.

Een belangrijk percentage van de migratiekinderen (en zeker de jongsten onder hen) moet minstens 1 taal leren die beide ouders niet spreken.

Ongeveer 30% van de kinderen in het verplicht onderwijs in Brussel leven in een achtergestelde buurt. Dit gaat gepaard met een segregatie die uiteindelijk leidt tot een polarisatie tussen de overal aanwezige gettoscholen en de elitescholen, de Europese en internationale scholen niet in aanmerking genomen.

III. 2. d. ACTIES DIE DOOR B PLUS GEVRAAGD WORDEN

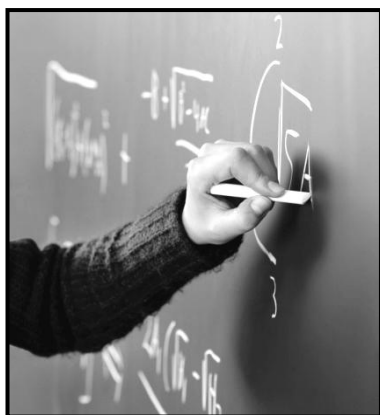
Men moet er mee ophouden om Brussel een Franstalige stad te noemen en vooral om ervan te dromen dat dit ooit het geval zal zijn.

"Télé Bruxelles" en "TV Brussel" (nu al voor een belangrijk deel drietalig) zenden regelmatig hun programma's in een lus uit. Omdat de twee organisaties in de nabije toekomst niet kunnen fusioneren, moet onmiddellijk een onderlinge uitwisseling van programma's gerealiseerd worden (bijvoorbeeld voor minstens één vierde van de uitzendingen).

Om de tweetaligheid in Brussel te promoten kunnen in Brussel schriftelijke en mondelinge taalwedstrijden voor de jeugd georganiseerd worden. Aan de deelnemers wordt gevraagd een tekst in een taal anders dan hun moedertaal (Nederlands, Frans of Duits) op te stellen en mondeling te verdedigen.

III.3. ONDERWIJS

III.3. a. HUIDIGE BEVOEGDHEDEN

Op federaal niveau werden door het schoolpact van 1959, de vrije schoolkeuze van de ouders en de vrijheid om een onderwijsinstelling op te richten, vastgelegd (samen met de keuze van het taalregime). De duur van het verplicht onderwijs, de minimale voorwaarden voor het toekennen van een diploma en het pensioen van de leerkrachten, blijven op het federaal niveau behouden.

Artikel 127 van de Grondwet geeft aan de gemeenschappen de bevoegdheid over de persoonsgebonden materies, dus ook over het onderwijs.

Het Brussels gewest komt tussen in de uitrusting van de technische scholen omdat dit deel uitmaakt van de professionele opleiding.

III. 3. b. BILAN IN CIJFERS

In 2013 volgden ongeveer 203.000 leerlingen het verplicht onderwijs in het BHG (ongeveer 80% in het Franstalig taalstelsel, ongeveer 17% in het Nederlandstalig taalstelsel en ongeveer 3% in de Europese en internationale scholen). Deze leerlingen wonen niet allemaal in het Brussels gewest: zo komen bijvoorbeeld 9,3% van de Nederlandstalige kinderen in de kleuterschool van buitenaf; dit is het geval voor 36,2% van de leerlingen in het secundair onderwijs.

Sinds het einde van de jaren '70 tot in 2012 is het aantal kinderen in de kleuterklassen gestegen van 4.300 tot meer dan 12.000. Een gelijkaardige stijging kon vastgesteld worden in het lager onderwijs (9.000 leerlingen voor het schooljaar 1979-1980 tot 15.500 leerlingen voor het schooljaar 2012-2013). Deze stijging was vooral te wijten aan een nieuwe toeloop van Nederlandstalige nieuwkomers maar ook aan een aantal promotiecampagnes ("De toekomst is aan de tweetaligen").

Een belangrijk aantal niet-Nederlandstalige leerlingen volgen Nederlandstalig onderwijs in zogenaamde "onderdompelingsklassen". Voor deze leerlingen is de taal die thuis gesproken wordt zeer uiteenlopend.

SCHOOLJAAR 2012 -2013	KLEUTER- ONDERWIJS	BASIS- ONDERWIJS	SECONDAIR ONDERWIJS
TWEE FRANSTALIGE OUDERS	30,1%	31,5%	24,3%
GEEN ENKELE OUDER IS FRANSTALIG OF NEDERLANDSTALIG	33,2%	31,7%	22,2%

Het "immersie-onderwijs" is totaal verschillend van het "onderdompelingsonderwijs". Het immersie-onderwijs werd door een decreet in het Franstalig en Vlaams gemeenschapsonderwijs toegelaten. In dit pedagogisch systeem volgt de leerling voor een vastgelegd gedeelte van het lessenrooster, de lessen in de gekozen taal (Nederlands of Engels indien Franstalig); voor de rest van de tijd volgt hij de lessen in het Frans. In het Franstalig onderwijs worden een tiental uren per week toegelaten. Wiskunde, aardrijkskunde en geschiedenis zijn de vakken die dikwijls in het immersie-onderwijs in de andere taal onderwezen worden.

Tijdens het schooljaar 2011-2012 studeerden in Wallonië ongeveer 5% van de leerlingen in het immersie-onderwijs (148 basisscholen en 81 middelbare scholen), in Waals-Brabant bedroeg dit cijfer ongeveer 11%. In Brussel studeerden slechts 1,2% leerlingen in het immersie-onderwijs (10 lagere en 16 middelbare scholen). Dit onderscheid lijkt logisch gezien het belangrijk aantal Franstalige leerlingen in de onderdompelingsscholen in het Nederlandstalig onderwijs. Tot begin 2014 was de Vlaamse gemeenschap zeer terughoudend over het systeem waardoor slechts 2 lesuren per week voor immersie-onderwijs werden toegelaten. Op 1 september 2014 gingen 25 Vlaamse secundaire scholen van start met dit type van onderwijs.

Het budget dat door de Vlaamse gemeenschap aan onderwijs besteed wordt ligt ongeveer 20% hoger dan het budget van de Franstalige gemeenschap. De bestaande verschillen zijn vooral zichtbaar in de verloning en de infrastructuur.

In Brussel zijn veel Nederlandstalige en Franstalige leerkrachten pendelaars. Men kan zich dus afvragen of zij wel de karakteristieken eigen aan Brussel (verschillende culturen...) voldoende kennen en of hun opleiding hen voldoende heeft voorbereid om aan de hieraan gekoppelde noden te voldoen.

De externe internationale evaluaties van het onderwijs (PISA: Programme for International Student Assessment – Programma voor de beoordeling van studenten van 15 jaar) geeft een beoordeling over het lezen, de

kennis van wiskunde en wetenschappen en de vaardigheid om problemen op te lossen van de studenten. Het is algemeen geweten dat de resultaten van het Franstalig onderwijs in vergelijking met het Nederlandstalig onderwijs niet goed zijn. Sommigen wijzen het nut van dergelijk soort onderzoek af, maar er mag geen twijfel over bestaan, het concurrentievermogen van onze ondernemingen en dus van onze economie t.o.v. de buitenwereld, zal in ieder geval altijd direct afhankelijk blijven van de kwalificatie van onze werknemers.

- Laten we niet uit het oog verliezen dat het “PISA-onderzoek” zicht richt tot leerlingen van 15 jaar. Het is dus logisch dat een adolescent die door één of meerdere jaren te dubbelen niet in staat is om op het goede spoor te blijven, er heel wat zwakkere resultaten behaalt. Het niet in overweging nemen van dubbelen zonder het gewenste niveau van kunnen te bereiken, lijkt mogelijk niet de oplossing te zijn voor dit probleem.
- Het percentage van de bevolking van 18 tot 25 jaar die het hoger secundair onderwijs niet heeft afgemaakt en die geen onderwijs meer volgt, bedraagt 24,6% (29,2% bij de jongens en 20,4% bij de meisjes), tegenover het nationaal gemiddelde van 12,3% en het Europees gemiddelde van 14,8% (cijfers van 2007).
- Meer verfijnde studies tonen aan dat de “PISA”-resultaten beter zijn als er in de scholen een intern “masterplan”(voor het verbeteren van de kwaliteit), opgesteld door de directie en de leerkrachten, wordt uitgewerkt. Deze vaststelling kan gemaakt worden voor om het even welke sociale of economische achtergrond van de school.

III. 3. c. STERKE EN ZWAKKE PUNTEN

Niettegenstaande het feit dat de vraag over de kwaliteit van het onderwijs (en de slaagkans die er aan verbonden is) niet aan de orde is in dit dossier, is dit probleem in Brussel zeer schrijnend. Als ontmoetingsplaats van de twee voornaamste gemeenschappen van het land, lijkt het meer dan aangewezen om aan het aanleren van talen veel aandacht te besteden.

- In de beide taalstelsels bestaat er op korte en middellange termijn een capaciteitsprobleem dat verband houdt met de demografische evolutie van Brussel. Niettegenstaande de inspanningen die in de tweede helft van 2013 geleverd werden, gaat dit probleem in de komende jaren nog nijpender worden, zeker voor wat de kinderopvang en het lager onderwijs betreft.
- Het systeem van “onderdompelingsklassen” kan niet verder uitgebreid worden. Enerzijds omdat men de Vlaamse gemeenschap niet kan vragen om te betalen voor voornamelijk Franstalige Brusselse leerlingen. Anderzijds omdat het maximaal gebruik van de taal (“Ik spel, je leert, we studeren in het Nederlands”) gerechtvaardigd en noodzakelijk is om het gevraagde kennisniveau van de eerste taal in het Nederlandstalig onderwijs te verkrijgen en te behouden (momenteel wordt de norm van minimum 55% toegepast).
- Zo zijn er zowel organisaties als politieke partijen die de uitbreiding van het immersie-onderwijs met de creatie van één enkel algemeen tweetalig taalstelsel en dus de regionalisatie van het onderwijs, in Brussel aanbevelen. Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat het immersie-onderwijs vanaf zeer jonge leeftijd de hersencapaciteit van de kinderen verhoogt. Dit kan niet alleen de twee/meertaligheid verhogen, maar het kan ook de groei van kennis in alle andere materies bevorderen.
 - Dit concept wordt momenteel door de Vlaamse gemeenschap niet aanvaard uit vrees voor het niet meer kunnen onder controle houden van het Vlaamstalig onderwijs in Brussel. Het veroorzaakt problemen over de financiering en de in werking stelling.
 - Er is een debat ontstaan over de moeilijkheden die een kind ontmoet wanneer het geconfronteerd wordt met twee nieuwe, totaal verschillende talen die thuis niet gesproken worden. Dit debat is alles behalve gesloten. Het wordt ook gevoerd in het immersie-onderwijs. De Vlaamse gemeenschap voert een discussie over de verplichting dat ten minste één van de ouders Nederlandstalig moet zijn om in een Nederlandstalige school ingeschreven te kunnen worden.

III. 3. d. VIER DENKPISTES VAN B PLUS

Verplicht onderwijs vanaf de leeftijd van drie jaar: de integratie in het basisonderwijs kan pas goed verlopen bij een voldoende kennis van de taal die op school gebruikt wordt, zeker wanneer het kind in een familie leeft waar de taal van de school door geen enkele van de ouders gesproken wordt.

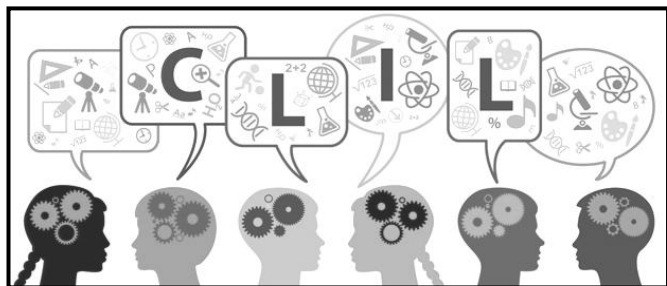
Lager onderwijs (behalve in onderdompelingsklassen): het aanleren van de tweede taal mag niet beschouwd worden als een element dat de verdere doorstroming in het onderwijs beknót. Dat moet het pas worden vanaf het secundair onderwijs.

In het BHG moet elke klas van een onderwijsinstelling die het immersie-onderwijs toepast, verzusteren met een gelijkaardige klas van het andere taalstelsel. Zij moeten samen minstens één gemeenschappelijke activiteit organiseren.

Ten gevolge van de resultaten van het “PISA”-onderzoek, heeft elke instelling de opdracht om een project eigen aan de economische, intellectuele of sociale omgeving op te starten. De instelling ontvangt van de gemeenschappen de nodige middelen om dit project te realiseren.

III. 3. e. KENT U “EMILE”?

Uitdagingen, oplossingen en resultaten

- In het vocabularium van de EU wordt de meertaligheid op een gans bijzondere manier ondersteund door het project “Content and Language Integrated Learning (CLIL) – Enseignement d’une Matière Intégrée à une Langue Etrangère (EMILE)”. Het acroniem “EMILE” is nu de officiële benaming voor dit type van onderwijs geworden. Een officieel Nederlandstalig acroniem bestaat er momenteel niet.

- Het feit van een taal als leerinstrument in te

lassen betekent een ware revolutie in het traditionele Europees onderwijs. Het is pas vanaf 2005 dat de EU deze nieuwe pedagogische benadering heeft aangenomen.

- “EMILE” is gebaseerd op taalkundige, didactische, neuro-wetenschappelijke en andere theorieën maar is geen theorie op zich. De methode is flexibel genoeg omdat men 20 tot 70% van de te onderwijzen cursussen in de doeltaal kan inlassen, zonder dat er iets aan de geest van deze benadering gewijzigd wordt; enkel de duur en het ritme van het leren kan beïnvloed worden.
- “EMILE” heeft het taalonderwijs in streken waar slechts een minimale traditie voor het aanleren van andere talen dan de moedertaal bestaat, in belangrijke mate beïnvloedt. Zoals we verder zullen zien doet “EMILE” een beroep op het impliciet leren i.p.v. op het expliciet leren.
- Om een goed functioneren van het systeem “EMILE” mogelijk te maken is het belangrijk dat er beroep gedaan wordt op “native speakers”.

Waarom “EMILE”?

- Op de Website van de Europese Commissie kan men een aantal argumenten terugvinden om deze methodologie voor het leren van een taal te promoten.
- “EMILE” vergemakkelijkt de ontwikkeling van een “interculturele” cultuur en de verstandhouding. Het begunstigt de ontwikkeling van interculturele communicatieve vaardigheden en verbetert de taalvaardigheid en de mondelinge communicatie. Deze methode draagt haar steentje bij aan de ontwikkeling van veeltalige interesses en gedrag en maakt het mogelijk om op een schoolse manier diverse onderwerpen (vakken) te bestuderen. Het vermenigvuldigt de contacten met de taaldoelgroep, stimuleert de motivatie en het vertrouwen in de talen en in de leerstof waarin ze onderwezen wordt.

Politieke, didactische en wetenschappelijke aspecten: oplossingen

- De “EMILE”-benadering wordt als oplossing voorgesteld voor het toepassen van de politieke, didactische en wetenschappelijke materies die door Europa gepromoot en verdedigd worden en die door deze tweetalige onderwijsvorm worden uitgedragen.
- Op basis van wetenschappelijke evaluaties zijn de resultaten een beetje overal in de Europese lidstaten zeer goed te noemen. Sommige onderzoekers gaan nog verder en maken zelfs gewag van een duidelijk verschil tussen “EMILE”-studenten en studenten van het traditioneel onderwijs, voor wat hun cognitieve ontwikkeling en de ontwikkeling van hun hersenen betreft.

Impliciet aanleren

- Men kan vooropstellen dat de niet-taalgebonden effecten even belangrijk zijn als de taalgebonden effecten. “EMILE” is in dit verband een sterke pleitbezorger van een baanbrekende, nieuwe vorm van opleiding. Om die reden moet het belang van het impliciet aanleren onderlijnd worden.

- Dit impliciet aanleren refereert naar een niet gestructureerde, niet geleide, holistische en onbewuste manier van aanleren. M.a.w. de leerlingen leren in een taal, zonder dat ze deze taal zelf aanleren. Deze vorm van aanleren onderscheidt zich volledig van het expliciete aanleren.
- Experts in deze materie maken het onderscheid tussen 4 verschillende aspecten:
 - De aanvullende meertaligheid: De verschillende talen vullen elkaar aan i.p.v. met elkaar in competitie te treden. In 2001, toen de “EMILE”-methode in enkele voornamelijk Nederlandstalige Brusselse scholen en met het Frans als “doeltaal” geïntroduceerd werd, stak er heel wat kritiek de kop op: een snelle achteruitgang van het Nederlands en een onvermijdelijke “verfransing” van deze scholen, zou het onmiddellijk gevolg zijn. Niets daarvan, integendeel! Men zou het kunnen vergelijken met het leren om verschillende muziekinstrumenten te bespelen.
 - Het principe van de herhaling: Dit principe spruit voort uit de Belgische wetgeving die voorschrijft dat in het Brussels basisonderwijs, 2 lessen herhaling moeten voorzien worden voor kinderen die van een ander taalsysteem komen. Omdat de wet niets zegt over de aard van de taal, hebben Professor Piet Van de Craen (VUB) en zijn ploeg er gebruik van gemaakt om deze lessen om te zetten in “EMILE”-uren. Twee raadgevingen worden aan de leerkrachten meegegeven: “Varieer de leerstof in de doeltaal en wees er zeker van dat de leerlingen niet zullen afhaken”.
 - Kennisoverdracht: Dit aspect wordt duidelijk geïllustreerd door het leren lezen in de Franstalige scholen zelf. In welke taal kan men in het basisonderwijs het best leren lezen: het Frans (moedertaal) of het Nederlands (doeltaal)? Na analyse is de conclusie duidelijk: het leren lezen in het Nederlands geeft betere resultaten voor Franstalige kinderen. De uitleg is tamelijk eenvoudig: het Nederlands is een “gemakkelijke taal”, omdat het een typisch fonetische taal is, terwijl het Frans een “moeilijke taal” is omdat ze beduidend minder fonetisch is.
 - Een nieuwe hypothese over dyslexie: Experts hebben vastgesteld dat er beduidend minder gevallen van dyslexie aanwezig zijn dan in het zogenaamd “klassiek” onderwijs!
 - ✓ “EMILE” stimuleert de kleine hersenen (het gedeelte van de hersenen die de mentale structuren verantwoordelijk voor het lezen, activeert) en vermijdt of stopt bijgevolg de ontwikkeling van dyslexie.
 - ✓ Deze hypothese die nog moet geverifieerd worden geeft een bijkomende indicatie over de voordelen van de tweetaligheid.

Besluit

- “EMILE” is een vernieuwende benadering van het taalonderwijs. De resultaten gaan verder dan het zuivere taalaspect en hebben een weerslag op het niveau van de didactiek, het gedrag, de motivatie, de cognitieve waarden en de neuro-wetenschappen. Het is een sterk en efficiënt leermiddel. Het beantwoordt dus ook aan de huidige noden om in Europa en zelfs in de ganse wereld de noodzaak van meertaligheid te bepleiten. Er zullen nog diepere en bredere wetenschappelijke studies nodig zijn om het empirisch stadium te overstijgen.
- Laten we tenslotte één van de Directeurs van een “EMILE”-school citeren: “Zwakke leerlingen worden sterker en sterke leerlingen blijven sterk!” “EMILE” is dus een zeer belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van vernieuwende methodes voor het taalonderwijs.

Pistes voor B Plus

- De regionalisering van het onderwijs in het BHG is in de huidige politieke realiteit geen haalbare kaart en is trouwens in geen enkel federaal of regionaal regeerakkoord terug te vinden. Dit is momenteel zeker geen prioriteit.
- Maar daar tegenover staat dat het budget voor onderwijs van de Franstalige gemeenschap progressief (maar zo vlug mogelijk) moet geheroriënteerd worden om het immersie-onderwijs te promoten zodanig dat dit type van onderwijs eerder de regel dan de uitzondering wordt.

III. 4. MOBILITEIT

III. 4. a. INLEIDING

Mobiliteit is meer dan waarschijnlijk één van de thema's waar iedereen die op de een of andere manier in of naar Brussel rijdt vroeg of laat mee geconfronteerd wordt: de verkeersopstoppen in het gewest hebben voor een groot deel van de dag hun limieten, de verstikking bereikt. Of dat nu het resultaat is van een gebrek aan visie op lange termijn, of van een gebrek aan coördinatie tussen de betrokken gewesten, of van het nemen van een aantal initiatieven die genomen worden zonder de totaliteit van het probleem te zien (men heeft dikwijls de indruk dat verschillende diensten wel degelijk "bevoegd" zijn, maar dat niemand "verantwoordelijk" is), of van een combinatie van al die verschillende factoren, één ding is duidelijk, de situatie zoals we die nu kennen is niet langer houdbaar. Het komt er op aan om dringend onmiddellijk inzetbare oplossingen te vinden. Brussel, de stad die toch wel het leggen van contacten om zaken te doen mogelijk maakt, beschikt over een enorm potentieel en het zou spijtig zijn om dit te verliezen omdat de infrastructuur niet langer meer kan volgen.

III. 4. b. HUIDIGE BEVOEGDHEDEN

Zoals bij veel andere materies wordt het beheer van het transport voortaan verzekerd door verschillende instanties die elk autonoom hun bevoegdheden uitoefenen. Het federaal niveau beschikt echter nog altijd over het recht van tussenkomst voor de infrastructuur met nationaal en internationaal belang.

Gemeenschappelijk vervoer

- Het treinverkeer blijft voor het ogenblik een vooral federale aangelegenheid. De FOD (Federale Overheidsdienst) Mobiliteit en Transport staat in voor het toezicht (voogdij) van de NMBS-groep (Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen).
- De openbare vervoersmaatschappijen staan onder de voogdij van de gewesten (voor Brussel: STIB/ MIVB: Société des Transports Intercommunaux de Bruxelles/Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer Brussel – voor Vlaanderen: "De Lijn" – voor Wallonië: SRWT/TEC: "Société Régionale Wallonne des Transports/Transport En Commun").

Wegeninfrastructuur

Het beheer (constructie, onderhoud en uitbating) van de voornaamste verkeerswegen en van de snelwegen is sinds de staatshervorming van 1988-1989 een bevoegdheid van de gewesten.

- In het BHG is het "Mobiliteit Brussel/Bruxelles Mobilité" die zich over de gewestelijke wegeninfrastructuur bekommert.
- De gemeenten zijn op hun beurt verantwoordelijk voor de lokale verkeerswegen en moeten op de bevoegde gewesten beroep doen voor de "gewestelijke" verkeerswegen. Deze gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor het verkeer en de controle op het parkeren.
- De haveninfrastructuur staat onder de voogdij van de gewestelijke autoriteiten.

Laat ons tenslotte nog opmerken dat door de toepassing van de 6de staatshervorming die op 1 juli 2014 van kracht werd, een belangrijk deel van de verkeersveiligheid geregionaliseerd werd. Het gaat hier o.a. over het sensibiliseren, de informatieverbreiding en het bevorderen van de verkeersveiligheid. Het is daarom dat bijvoorbeeld de sensibiliseringspanelen langs de snelwegen, door de gewestelijke agentschappen belast met de verkeersveiligheid, ontworpen en beheerd worden.

III. 4. c. ENKELE CIJFERS

Elke dag verplaatsen zich meer dan 700.000 personen in het Brussels gewest, een groot deel om professionele redenen, anderen op individuele basis in hun eigen voertuig, nog anderen met het gemeenschappelijk vervoer (trein,

metro, tram of bus).

In 2012 telde de STIB/MIVB 348 miljoen reizigers (38% met de metro, 35% met de tram en 27% met de bus). M.a.w. een verhoging van 6% in vergelijking met het jaar 2011. Men hoopt om in 2017 het streefcijfer van 415 miljoen reizigers te kunnen bereiken.

Er komen ongeveer 370.000 personen werken in Brussel. Tussen 6 en 10 uur 's morgens rijden er 225.000 wagens terwijl de theoretische capaciteit slechts 195.000 wagens bedraagt.

In het BHG zijn er ongeveer 1.750 km verkeerswegen waarvan 80% door de gemeenten beheerd wordt. Het BHG beheert 11,5 km tunnels, 480 kruispunten en 150 andere werkplaatsen.

Om de aanvoer van verbruiksgoederen en om de economische activiteit te ondersteunen wordt het goederentransport op 40 ton per inwoner en per jaar geschat (cijfers van 2009). De piek van aankomst van vrachtwagens in het BHG situeert zich rond 6 uur 's ochtends (meer dan 3.500 voertuigen per uur). Hun vertrek verloopt ongeveer gelijkmatig tussen 6 uur en 18 uur (ongeveer 3.000 voertuigen per uur).

De bediening op afstand van de verkeerslichten voor het synchroniseren met de aankomsten van de tram is al op 12 lijnen operationeel. Op de lijn 07 die het Winson Churchill-plein verbindt met de Heizel, worden 22 kruispunten door dit systeem beheerd.

In 2010 waren 154 van de 320 km regionale verkeerswegen uitgerust met een fietspad, terwijl er gepland wordt dat in 2019 alle regionale verkeerswegen met een fietspad moeten uitgerust zijn. 82 km hebben afzonderlijke paden, 37 km aangeduide paden en 35 km voorgestelde paden. 62% van de effectief uitgevoerde fietstrajecten bedraagt minder dan 5 km.

Eventueel aangevuld met een ander transportmiddel gebeurden in 2010, 28% van de verplaatsingen in Brussel te voet.

III. 4. d. DE HUIDIGE SITUATIE

Het "Brussels Entreprises Commerce and Industry (BECI)" is de Handelskamer en de vereniging van de Brusselse bedrijven. In een publicatie van december 2013 "Witboek mobiliteit: 50 ideeën om Brussel te doen bewegen", stelt BECI een ganse reeks oplossingen voor om Brussel te doen vooruit gaan, de "conditio sine qua non" voor de verdere ontwikkeling van het gewest. Zonder de noodzakelijke mobiliteit wordt het inderdaad moeilijk om zich een ongestoorde uitwisseling van goederen en personen en een groei van de activiteiten voor te stellen, die het economisch evenwicht van het BHG moet versterken.

De "Katernen van het Kenniscentrum van de mobiliteit" van het BHG zijn ook goede naslagwerken om een algemeen inzicht van de problematiek van de mobiliteit in Brussel te verkrijgen. "Het vervoersaanbod in Brussel" en "De verplaatsingsgewoonten in Brussel" zijn de eerste naslagwerken die momenteel beschikbaar zijn.

Twee andere publicaties zijn ook zeer interessant om zich een idee te kunnen vormen over de manier waarop de mobiliteit in Brussel de volgende jaren zou moeten evolueren:

- IRIS-2, Mobiliteitsplan van het BHG, november 2011 (aangepast in december 2013).
- Het Brussels regeerakkoord van 2014, "Mobiliteit ten voordele van de stadsontwikkeling".

III. 4. e. PUNTEN DIE VOOR B PLUS BELANGRIJK LIJKEN

Op basis van de hierboven vermelde publicaties harnemen we hieronder enkele denkpistes die voor ons belangrijk lijken om zonder hoogoplopende kosten en binnen een redelijke termijn, het probleem van de mobiliteit in Brussel vooruit te helpen.

Institutioneel

Voor B Plus is er voor Brussel geen redding mogelijk indien men het subsidiariteitsbeginsel niet respecteert; dit beginsel vraagt dat de bevoegdheden worden toegepast op dat niveau waar ze het meest efficiënt zijn. Voor wat de mobiliteit betreft en dit nog meer dan in andere domeinen, is het zo dat Brussel niet kan losgeweekt worden van haar hinterland. De "conditio sine qua non" voor een coherent mobiliteitsbeleid in dit gebied dat in belangrijke mate het grondgebied van de 19 gemeenten overschrijdt, is om de uitdagingen aan te gaan op het niveau waar het best past, m.a.w. de "Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap" die door de bijzondere wet van 19 juli 2012 opgericht werd, maar die nog niet in werking is gesteld. Wij komen daarop terug in Hoofdstuk V en Hoofdstuk VI. Omdat het merendeel van de mobiliteitsproblemen in Brussel voor een groot deel hun oorsprong vinden in de andere gewesten, is het niet meer dan logisch dat men de dialoog tussen de verschillende betrokken partijen aanmoedigt; het BHG zou hierbij als ideaal platform kunnen dienen. Vermelden we tussen haakjes ook nog dat men bij de ontwikkeling van het BHG rekening moet houden met de mogelijkheid om de inplanting van bedrijven in het gebied beter te spreiden, zodanig dat het verkeer in het centrum meer ontlast wordt.

Grote infrastructuurwerken

- Inleidende opmerking: De plannen van de bestaande gemeenschappelijke vervoernetwerken zijn op de Website van MIVB/STIB beschikbaar (globaal plan, plan van de metro, tram, bus, NOCTIS, per wijk, ...). MIVB/ STIB stelt nu een “interface” voor die het mogelijk maakt om deze plannen en met het kiezen van verschillende opties, beschikbaar te stellen.
- Het gebrek aan een lange termijn visie voor wat de mobiliteit betreft wordt in Brussel, jaar na jaar, steeds meer voelbaar. Om verschillende uiteenlopende redenen werden de investeringen die in het verleden werden gepland, niet of onvoldoende gerealiseerd. Het is niet gemakkelijk om deze situatie recht te zetten en het is pas op lange termijn dat deze situatie op een duurzame manier voor wat grote infrastructuurwerken betreft, kan aangepakt worden.
Ter illustratie: tijdens een conferentie in de Club van Lotharingen op 18 oktober 2013 refereerde Brieuc de Meeus, CEO van de MIVB/STIB, naar een aantal cijfers om de kostprijs van een metrolijn te illustreren:
 - 100 miljoen Euro per km om te boren.
 - 80 miljoen Euro per station (Nvdr: een metrostation bouwen duurt 10 jaar).
 - 10 miljoen Euro per metrostel.
 - Voor een lijn van enkele kilometers komt men al vlug tot enkele miljarden Euro's.
- Door de te verwachten demografische groei in de volgende decennia is het desalniettemin noodzakelijk projecten op middellange en lange termijn te ontwikkelen en er zich dan ook aan te houden. Men moet zichzelf dwingen om op basis van een visie door te gaan tot op het einde en niet te stoppen bij de ontwikkeling van een project.
- Voor wat de mobiliteit betreft is het zo dat de hinder niet lineair groeit met de toename van het verkeer. Als men dicht bij de verzadiging staat betekenen enkele voertuigen min of meer het verschil tussen een samenloop van omstandigheden die dan de limiet wordt en de totale stilstand. Wij zijn op sommige plaatsen en tijdens sommige piekuren in deze weinig benijdenswaardige situatie terecht gekomen. In deze omstandigheden moet men alternatieven vinden om de verzadiging van het autoverkeer tegen te gaan, al was het maar met enkele percentages.
- De progressieve omschakeling van de auto naar andere verkeersmiddelen zal ongetwijfeld een mentaliteitsverandering noodzakelijk maken die waarschijnlijk gemakkelijker bij de jongeren kan bereikt worden: in de jaren '70 sprak men van “Mijn auto is mijn vrijheid”. De nieuwe generaties zijn ongetwijfeld meer gewonnen voor een efficiënt vervoer die hen gemakkelijk overal heen brengt dan voor de sensatie van een stuurwiel aan een voertuig dat in de stad nauwelijks de fietsers kan bijhouden.
- Men moet trouwens afstappen van de dogmatische verklaringen van het genre “tegen.... moeten x % minder voertuigen op de wegen rijden”. Indien er geen alternatieve oplossingen kunnen gevonden worden, zijn dergelijke verklaringen enkel maar goedkope toekomstwensen en toverformules.
- Maar het is typisch Belgisch om met kleine pasjes vooruit te gaan; dat heeft ook het voordeel dat men op deze manier grote confrontaties en niet altijd sympathieke gevolgen vermijdt. Men moet dus een manier vinden om de toestand te verbeteren door aanvaardbare en onderling overlegde bijstellingen uit te voeren. Regelmatig voorkomende en alom verspreide verkeersopstoppen te wijten aan te ambitieuze werken leiden tot niets. Deze bestaande wegenwerken zijn talrijk; een aantal voorbeelden die in de voordien aangehaalde publicaties ruim aan bod komen:
 - Het sinds jaren verwachte “Regionaal Express Netwerk/Réseau Express Régional (REN/RER)” dat eindelijk in 2025, dus binnen 10 jaar, operationeel zal zijn! Enkele lijnen zijn al klaar en het zou perfect mogelijk moeten zijn om er vanaf 2015 mee te starten om uiteindelijk tegen 2020 uit te komen op 80% van de gebruikscapaciteit. Het is de groep “Infrabel”, de beheerder van het Belgisch spoorwegnet, die verantwoordelijk is voor de realisatie van dit cruciaal project, zo belangrijk voor de toekomst van de mobiliteit in Brussel. Voor een stand van zaken van de vooruitgang van deze werken, wat er al gerealiseerd werd en wat nog moet uitgevoerd worden, kan men terecht op de Website van “Infrabel”. De opening van de tunnel Shuman – Josaphat en van het Gerموir-station in Elsene zou in december 2015 tot een nieuw aanbod voor de voorsteden moeten leiden.
 - Het gebruik van het bestaand spoorwegnetwerk voor lokale verplaatsingen. In vergelijking met andere hoofdsteden bevindt Brussel zich voor wat de treinverbindingen betreft, met inbegrip van de verbindingen naar het stadscentrum, in een zeer onbevoorrechte positie. Sommige gebieden zijn tamelijk gedekt wat niet altijd het geval is voor het MIVB/STIB-net. Door het herschikken van een aantal stations zou het “Express Net Brussel” een interessante aanvulling kunnen zijn voor het MIVB/STIB-net. Het zou hier natuurlijk om een overgangsmaatregel gaan (de trein is ontwikkeld voor het lange afstandsverkeer en is minder geschikt voor korte afstanden) en het mag in ieder geval geen concurrent worden voor het REN/RER, noch voor de MIVB/STIB.

- De uitbreiding van de bestaande tram- en metrolijnen. Dat spreekt voor zich: verschillende gebieden zijn nog niet altijd gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer. De huidige metrolijnen worden op grote schaal gebruikt maar zijn niet voldoende. Het merendeel van de mensen die soms meer dan 2 uren per dag doorbrengen in hun auto om van en naar het werk te gaan, zouden misschien voor een andere optie kiezen indien die efficiënter zou zijn. Maar het is spijtig te moeten vaststellen dat de alternatieven nog al te dikwijls ontoereikend zijn.
- Voorrang verlenen aan de tweewielers: de investeringen die in dit kader in aanmerking moeten genomen worden zijn in vergelijking met de andere transportmiddelen, relatief minder belangrijk. Dit zou de overgang naar oplossingen op lange termijn mogelijk moeten maken, waarvoor de budgettaire impact veel groter is (de metro bijvoorbeeld).
- Actieve promotie van systemen zoals “Villo!” met indien mogelijk het in gebruik nemen van elektrische fietsen. Er is natuurlijk een keerzijde aan de medaille van het succes van dit systeem: in de heuvelachtige streek in en rond Brussel hebben de gebruikers om begrijpelijke redenen, de neiging om de fiets meer te gebruiken voor “bergaf” dan voor “bergop”. Het gevolg daarvan is dat er een onevenwicht ontstaat tussen de stations die zich in een dal bevinden en de stations die zich op een hoogte (heuvel) bevinden. Gevolg: de hoger gelegen stations moeten permanent met fietsen aangevuld worden. De elektrische fiets kan hierbij soelaas brengen en kan dan ook op grote schaal ingezet worden. Op het gebied van elektrische vervoermiddelen is de fiets trouwens de meest efficiënte oplossing: hoe zwaarder het voertuig (scooter of wagen), hoe meer energie er verbruikt wordt om de batterij te verplaatsen in plaats van de passagier.
- Een aan de huidige behoeften aangepast dynamisch parkeerbeleid. Het op een quasi ideologische manier afschaffen van parkings zonder dat volwaardige alternatieven van het openbaar vervoer voor handen zijn (met inbegrip van de transitparkings die momenteel ontoereikend zijn) is een slecht idee omdat dit eenmaal het aantal personen dat zich verplaatst nog doet toenemen... om een parkingplaats te vinden. In afwachting van een groter aanbod van parkings op plaatsen waar de nood het hoogst is, steken een aantal “vooruitziende” oplossingen de kop op: sommige parkings (van ondernemingen, scholen, administraties...) kunnen ’s avonds en tijdens de weekends gedeeld worden met de buurtbewoners. De huidige technologie laat toe om op elk ogenblik een beter overzicht te krijgen van de beschikbare plaatsen. Laat ons bovendien opmerken dat het probleem van de parkings niet enkel geldt voor personenwagens: in verschillende wijken is er in de huizen onvoldoende plaats om de fietsen en de bromfietsen een plaats te geven; 40% van de Brusselse gezinnen geven toe van minstens één fiets te bezitten.
- Relaties tussen MIVB/STIB, “De Lijn” en NMBS/SNCB: De 4 operatoren komen momenteel samen in een oriëntatiecomité onder de leiding van de NMBS/SNCB, maar behalve de invoering van de “MOBIB”-kaart, heeft dit tot nu toe nog geen concrete resultaten geleid. De invoering van deze kaart is een belangrijke stap voorwaarts maar het zou ideaal zijn moest er één enkel tarief voor alle operatoren toegepast kunnen worden. Eens te meer is men zich bewust van de noodzaak van een dialoog tussen alle betrokken partijen. Maar indien dit niet gebeurt, hoe kan men dan de samenwerking om de mobiliteit te verbeteren, zo vlot mogelijk laten verlopen?
- Het verbreden van de Ring is waarschijnlijk geen goed idee (net zoals het algemeen concept “enkel een weg kan de weg redden”). Het zou een oproep zijn voor meer verkeer naar het BHG en het zou de verzadiging nog meer doen toenemen. Het is een “korte termijn”-antwoord op een reële vraag maar zeker geen goede oplossing. Een bijkomend rijvak kan eventueel overwogen worden maar dit rijvak moet dan voorbehouden worden voor voertuigen met verschillende passagiers en/of voor bussen. Het feit dat sommige initiatieven unilateraal door het Vlaams gewest genomen worden is natuurlijk niet wenselijk; een ander voorbeeld van een project dat beter op het niveau van de Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap zou behandeld moeten worden.
- Taxi’s en aanverwanten: Men moet overgaan tot een betere controle, het bestaand systeem van het toekennen van licenties is ondoorzichtig. Het zeer flexibele systeem “COLLECTO” is veel efficiënter en minder duur dan “NOCTIS”. Maar hoe spijtig is het niet om te moeten vaststellen dat de taxi’s stoppen aan de 19 gemeentegrenzen: waarom dan niet de actieradius verhogen tot minstens aan de Rand? Het gebruik van het “CAMBIO”-systeem (50% VZW, 50% MIVB/STIB) evolueert gunstig. Het systeem is zelfs “self supporting” geworden (meer dan 7.000 cliënten waarvan een groot aantal geabonneerd zijn bij de MIVB/STIB).
- Tolheffing: Men ziet niet goed in waarom de gebruikers niet bereid zouden zijn om een bijdrage te leveren. Het systeem van een geografisch cordon zoals dat in Londen of Stockholm wordt toegepast is niet onmiddellijk toepasbaar in het BHG. Het Zwitsers wegenvignet ook niet: aan iedereen hetzelfde tarief aanrekenen, ongeacht het gebruik, is ook niet de beste oplossing. Maar de huidige technologie maakt het mogelijk om aan “intelligente” tolheffing te doen, die meer gericht is op het individu: een “vervuilend” voertuig moet in de stad en tijdens de piekuren meer betalen dan een “groen” voertuig buiten de zones van intens verkeer. De 3 gewesten hebben beslist om een consortium op te richten om

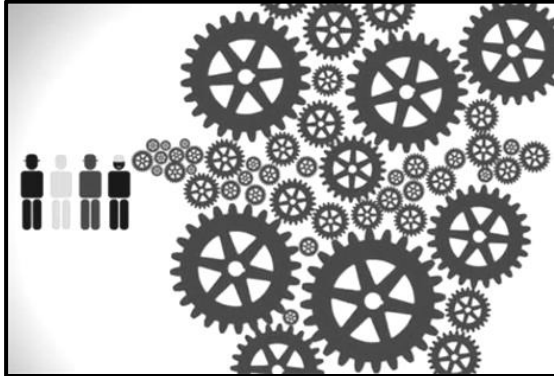
dit systeem uit te testen. Niettegenstaande het feit dat dit systeem nog volop het onderwerp uitmaakt van debatten, nog veel weerstand oproept en dat de modaliteiten van de concrete toepassing zich nog in het stadium van het aftasten bevinden, is het maar een kwestie van tijd vooraleer dit systeem toch zal worden toegepast.

Laat ons dit hoofdstuk met een positieve noot afsluiten: in het domein van de mobiliteit, net zoals in andere domeinen kunnen de openbare diensten soms inefficiënt of zelfs verlamd lijken, maar de oplossing komt dikwijls van de zakenwereld en van concrete projecten. De snelle vooruitgang van de informatietechnologie zal ons ongetwijfeld toelaten om deze of gene tekortkoming voor wat de infrastructuur betreft uit de weg te ruimen en zal op die manier de toekomstige ontwikkeling van onze hoofdstad ten goede komen.

Hoofdstuk IV: Het institutioneel kader van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Willy Peerens

IV. 1. INLEIDING

Om het BHG op een democratische manier te kunnen besturen moet men een stand van zaken opmaken, moet men de hoofdthema's kunnen onderscheiden, moet men debatten tussen de burgers organiseren, moet men over de gebruikelijke (taal)grenzen heen verenigingen samenbrengen ("Aula Magna", het "Bruxsel forum", de diverse vakverenigingen, BECI - "Brussels Enterprises, Commerce and Industry", het gezamenlijk netwerk "Arts à Bruxelles/Brussels Kunstoverleg", "Inter-Environment Bruxelles") en moet men wetenschappelijke ondersteuning vinden bij de universiteiten (VUB, ULB, Saint-Louis...).

Dit wordt nu al toegepast maar werkt vooral op lange termijn. De eerste "Staten-Generaal van Brussel" hebben sinds 2008 al een gedetailleerd bilan opgemaakt van de Brusselse problematiek. In september 2013 en 2014 hebben het "Brussels Study Institute" en "Aula Magna" een "Brussels Summer University" georganiseerd om de denkoefening die 5 jaar geleden was opgestart, opnieuw leven in te blazen.

B Plus steunt volledig dergelijke vorm van burgerinitiatieven en is van oordeel dat een uitbreiding van de bevoegdheden en van het beheer door het BHG, essentieel is. Brussel kan en wil geen condominium zijn dat vanop afstand door Vlaanderen en Wallonië bestuurd wordt.

Maar deze denkoefening verder zetten heeft slechts zin indien men rekening houdt met de verschillende regeringen die rechtstreeks of onrechtstreeks een zekere vorm van macht op het BHG uitoefenen.

Om die reden is de analyse van het institutioneel kader van het BHG zo belangrijk. Deze analyse gebeurt aan de hand van de volgende elementen:

- Een kort inhoudelijk overzicht van de verschillende staatshervormingen die vorm hebben gegeven aan het BHG zoals we dat nu kennen.
- Een analyse van de diverse regeerakkoorden die na de federale en regionale verkiezingen van 24 mei 2014 werden onderhandeld en goedgekeurd.

Nagegaan wordt of er in deze regeerakkoorden institutionele elementen aanwezig zijn die het BHG aanbelangen. Bovendien worden in deze akkoorden de onderlinge relaties tussen het BHG, de federale staat en de overige gemeenschappen en gewesten onder de loep genomen. Dit gegeven geeft immers een duidelijke indicatie van het institutioneel kader waarin het BHG zich zal, kan en mag bewegen.

IV. 2. HET BHG EN DE OPEENVOLGENDE STAATSHERVORMINGEN

Het Belgisch grondgebied heeft door de geschiedenis heen altijd de invloed ondergaan van zowel de Germaanse als de Latijnse wereld, wat o.a. een cultureel pluralisme met zich meebracht. Het zijn nu net deze verschillen in taal, in cultuur... tussen de verschillende landsdelen, die aan de oorsprong liggen van de verschillende staatshervormingen.

Een eerste belangrijke stap in de hervorming van de Belgische staat zijn de verschillende taalwetten die tussen 1873 en 1963 gestemd werden. De erkenning van het Nederlands, Frans en Duits als officiële talen en het gebruik van deze talen worden in deze wetten geregeld.

In 1963 worden de taalgrenzen en de 4 taalgebieden vastgelegd: het eentalig Nederlands taalgebied, het tweetalig taalgebied Brussel-Hoofdstad, het eentalig Frans taalgebied en het Duits taalgebied. 27 Gemeenten, aan weerskanten van de taalgrens, de zogenaamde faciliteitengemeenten, krijgen een bijzonder taalstatuut.

Maar met taalwetten alleen wordt de staat nog niet echt hervormd. Ook de Grondwet moet worden gewijzigd. Zij vormt immers het fundament van het staatsbestel. Door de zes opeenvolgende staatshervormingen is de Belgische unitaire staat geëvolueerd naar de federale staat die wij vandaag de dag kennen. Het institutioneel kader van de verschillende Belgische entiteiten werd hervormd en/of aangepast, met telkenmale een overdracht van bevoegdheden tot gevolg.

IV.2. a. 1970: DE EERSTE STAATSHERVORMING

Deze eerste staatshervorming is een antwoord op het streven van de Vlamingen naar meer culturele autonomie en van de Walen naar meer economische autonomie.

Met de eerste staatshervorming van 1970 wordt een einde gemaakt aan de unitaire staat en worden drie cultuurgemeenschappen opgericht (Nederlands, Frans en Duits). De geboorte van de drie cultuurgemeenschappen is, zoals de naam laat vermoeden, een teken van een zekere autonomie op het gebied van cultuur. Toch zijn de bevoegdheden van deze cultuurgemeenschappen nog uiterst beperkt.

Er wordt dan ook de basis gelegd voor de oprichting van drie gewesten (Vlaanderen, Wallonië en Brussel). Ze krijgen ieder hun eigen grondgebied en ze moeten vooral actief zijn op economisch vlak.

In de Grondwet wordt dan ook het bestaan van vier taalgebieden, drie economische gewesten en drie cultuurgemeenschappen opgetekend.

IV. 2. b. 1980: DE TWEEDE STAATSHERVORMING

Door de tweede staatshervorming worden de drie cultuurgemeenschappen omgedoopt tot de Vlaamse, Franse en Duitstalige gemeenschap omdat de gemeenschappen zich naast de culturele aangelegenheden ook buigen over persoonsgebonden aangelegenheden, namelijk de gezondheid en de sociale bijstand. Elke gemeenschap beschikt over een Raad (Parlement) en een regering.

Met de staatshervorming van 1980 worden ook twee gewesten opgericht: het Vlaams gewest en het Waals gewest. Ook zij hebben een raad en een regering. In Vlaanderen smelten van bij het begin de regering en de raad van het Vlaams gewest samen met de regering en de raad van de Vlaamse gemeenschap. In Vlaanderen heeft men voor de gemeenschappen en de gewesten dus één regering en één raad.

De Franstaligen hebben de instellingen van de Franse gemeenschap en het Waalse gewest niet samengevoegd. Er zijn immers veel meer Franstalige Brusselaars ten opzichte van Franstalige Walen dan dat er Nederlandstalige Brusselaars zijn ten opzichte van Vlamingen.

Het Brusselse gewest, weliswaar erkend in 1970 (wat zijn instellingen betreft), blijft nog in de “koelkast” zitten.

Opmerkingen

- Op 25 mei 2011 wordt de “Franse gemeenschap” omgevormd tot de “Federatie Wallonië-Brussel (FWB)”, hoewel dit niet is opgenomen in de Grondwet en niet door de federale volksvertegenwoordiging is goedgekeurd. De controversiële naam werd enkel goedgekeurd door het Parlement van de Franse gemeenschap. Langs Vlaamse kant betwist men deze naam vooral omdat hij een soort fusie van Wallonië en Brussel suggereert die er in werkelijkheid niet is.
- De Duitstalige gemeenschap is gestaag meegegroeid met de andere gemeenschappen, maar heeft altijd een speciale plaats gekregen. De akkoorden die worden gesloten zijn steeds gericht naar de oplossing van problemen tussen Vlamingen en Franstaligen; Duitstaligen worden hier slechts zijdelings bij betrokken. Daarom is het statuut van deze gemeenschap geregeld in een gewone wet en niet in de “Bijzondere Wet op de Hervorming van de Instellingen”.
Op die manier heeft de Duitstalige gemeenschap dezelfde bevoegdheden gekregen als de andere gemeenschappen. Bovendien heeft het Waals gewest, waaronder de gebieden van de Duitstalige gemeenschap ressorteren, een aantal bevoegdheden aan deze gemeenschap overgedragen (monumenten en landschappen bijvoorbeeld).

IV. 2. c. 1988-1989: DE DERDE STAATSHERVORMING

Door de derde staatshervorming krijgt vooral het BHG vorm: het gewest krijgt net zoals de twee andere gewesten eigen instellingen (Raad en regering). Het parlement (Raad) van het BHG stemt over ordonnances, de regering voert ze uit.

Met deze staatshervorming krijgen de gemeenschappen meer bevoegdheden en worden de gewesten verder versterkt. Zo krijgen de gemeenschappen onder meer het onderwijs toegewezen, terwijl de gewesten onder meer de bevoegdheid krijgen over vervoer en openbare werken. En de Nederlandstaligen in Brussel worden op dezelfde manier beschermd als de Franstaligen op nationaal niveau, met onder meer een pariteit in de regering en een “alarmbel”-procedure.

IV. 2. d. 1993: DE VIERDE STAATSHERVORMING

Met de vierde staatshervorming wordt België een volwaardige federale staat. De gemeenschappen en de gewesten, die tijdens de voorgaande hervormingen werden opgericht, krijgen nu immers al hun bevoegdheden toegewezen. De eerste zin van het eerste artikel van de Grondwet “België is ingedeeld in provincies” verandert in:

“België is een federale staat, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten”. De federale staat België is vanaf dat ogenblik een feit.

IV. 2. e. 2001: DE VIJFDE STAATSHERVORMING

De zogenaamde Lambermontakkoorden en het Lombardakkoord vormen het vijfde luik in de hervorming van de staat.

Het Lambermontakkoord

Het Lambermontakkoord hevelt bepaalde bevoegdheden over naar de gewesten en gemeenschappen. Zo wordt de gemeente- en provinciewet een regionale bevoegdheid. Ook landbouw, zeevisserij en buitenlandse handel worden geregionaliseerd. Ontwikkelingssamenwerking (voor de gewestelijke en gemeenschappelijke bevoegdheden), de controle op de verkiezingsuitgaven bij de verkiezing van het parlement en de aanvullende financiering van de politieke partijen, worden naar de gemeenschappen en de gewesten overgeheveld. Daarnaast voorziet het akkoord een aantal maatregelen over de financiering van de gemeenschappen, de uitbreiding van de fiscale bevoegdheden van de gewesten en een extra dotatie van de federale overheid aan de Vlaamse en de Franse Gemeenschapscommissie in Brussel.

Het Lombardakkoord

Het Lombardakkoord wijzigt de werking van de Brusselse instellingen. De zes Brusselse leden van het Vlaams Parlement worden sindsdien rechtstreeks verkozen. Het akkoord wijzigt ook de zetelverdeling tussen beide taalgroepen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Het akkoord heeft ook invloed op de procedure om de belangrijkste gewestelijke ordonnanties over de ondergeschikte besturen aan te nemen: het wijzigt de meerderheid van de stemmen die vereist is in elke taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

IV. 2. f. 2011: DE ZESDE STAATSHERVORMING

Na 451 dagen onderhandelingen wordt eind september 2011 een akkoord bereikt over een 6de staatshervorming. Het institutioneel akkoord “Een efficiëntere federale staat en een grotere autonomie voor de deelstaten” van december 2011, voorziet in een belangrijke staatshervorming, die in verscheidene delen wordt gerealiseerd.

Deel 1: 2012

In juli 2012 wordt het eerste luik van de staatshervorming gestemd. Dit luik gaat voornamelijk over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) en over de gerechtelijke hervorming van dit arrondissement.

Kieskring BHV

Wat de kieskring betreft, wordt BHV gesplitst in een kieskring Vlaams-Brabant en een kieskring Brussel-Hoofdstad (19 gemeenten).

- Wie in Vlaams-Brabant woont, maar niet in één van de zes facilitéitengemeenten (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem), kan alleen stemmen op in Vlaams-Brabant neergelegde lijsten.
- Wie in één van de zes facilitéitengemeenten woont, heeft de keuze om te stemmen op Vlaams-Brabantse kandidaten of op Brusselse kandidaten.
- Wie in de kieskring Brussel-Hoofdstad woont, kan enkel nog kiezen voor Brusselse kandidaten.

Het benoemen van de burgemeesters blijft een aangelegenheid van het Vlaams gewest, maar de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zal nu het laatste woord hebben bij eventuele problemen met de benoeming van burgemeesters van de zes facilitéitengemeenten.

De wetgever voorziet in de oprichting van de “Hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel” met het oog op overleg tussen de verschillende betrokken overheidsniveaus over gewestoverschrijdende aangelegenheden.

Verder verbetert de nieuwe wetgeving de financiering van het BHG, door tegemoetkomingen voor een aantal ontbeerde inkomsten en voor extra belastende uitgaven voor mobiliteit, veiligheid en de internationale rol van het gewest.

De stemprocedure voor Belgen in het buitenland wordt vereenvoudigd en aangepast met het oog op een meer natuurlijke spreiding van die stemmen over de verschillende kantons en kieskringen.

De kieswetgeving wordt verder aangepast om de democratie en de politieke geloofwaardigheid te versterken. De wetgeving bevat nu maatregelen die ervoor zorgen dat leden van een parlement die verkozen werden voor een nieuw mandaat, dat mandaat ook zullen opnemen en het oude verliezen. Ook mag niemand nog tegelijk kandidaat-titularis en kandidaat-opvolger op de kieslijsten zijn. Het zich kandidaat stellen voor verschillende lijsten bij de regionale of Europese verkiezingen die op dezelfde dag worden gehouden, is tevens niet meer mogelijk. Deze bijzondere wet treedt in werking op 1 januari 2014.

Gerechtelijke hervorming BHV

De hervorming van BHV op gerechtelijk vlak zorgt ervoor dat er op termijn een nieuw Nederlandstalig parket voor Halle-Vilvoorde komt, met een eigen procureur maar aangevuld met een aantal functioneel tweetalige magistraten.

Het Brussels tweetalig parket krijgt een Franstalige procureur en een Nederlandstalige adjunct-procureur. De Brusselse rechtbanken worden ont dubbeld in Nederlandstalige en Franstalige rechtbanken met elk een eigen voorzitter en eigen rechters. Het juiste kader wordt vastgelegd op basis van een werklasmeting.

Er worden ook een aantal wijzigingen aan de taalwetgeving aangebracht op het gebied van het taalgebruik bij rechtszaken.

Het arrondissement Brussel vormt één van de 12 nieuwe gerechtelijke arrondissementen die door de hervorming van justitie tot stand worden gebracht.

Deel 2: 2014

Het tweede luik van de zesde staatshervorming wordt begin 2014 afgesloten. Op 31 januari 2014 worden de wijzigingen aan de Grondwet, bijzondere wetten en wetten die de 6de staatshervorming uitvoeren in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Politieke vernieuwing

Op het vlak van politieke vernieuwing wordt de Senaat grondig hervormd en wordt nu een “Assemblee van de Deelstaten”.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt op haar beurt versterkt met meer controlebevoegdheden. De legislatuur ervan is op vijf jaar gebracht waardoor de Europese, federale verkiezingen en de verkiezingen van gemeenschappen en gewesten voortaan samenvallen. Een deontologische commissie die van de Kamer afhangt wordt opgericht en de rol en de werking van het Overlegcomité verduidelijkt.

Het Grondwettelijk Hof ziet toe op het principe van de federale loyaliteit en de goede onderlinge samenwerking tussen de deelstaten en het federaal niveau.

Hervorming van de bijzondere financieringswet

De hervormde bijzondere financieringswet regelt de financiering van de verschillende deelstaten van het land, zodat de overgedragen bevoegdheden ook werkelijk kunnen worden uitgeoefend. Zo gaan meer dan 20 miljard Euro over van het federale niveau naar de gemeenschappen en gewesten en krijgen de gewesten een bijkomende fiscale autonomie van 12 miljard Euro.

Overdracht van bevoegdheden

De hoofdbrok van de zesde staatshervorming is de overdracht van bevoegdheden van de federale staat naar de gemeenschappen en gewesten.

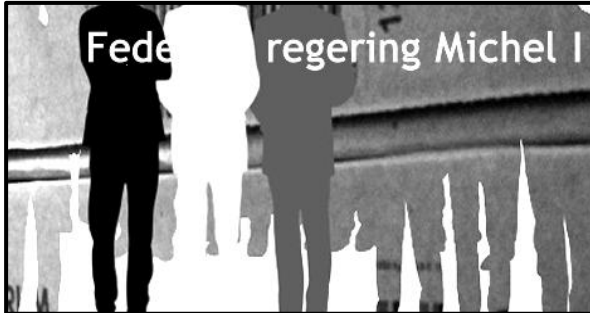
De volledige lijst van de geheel of gedeeltelijk overgedragen bevoegdheden en instellingen:

Aankoopcomités	Industrieel leerlingenwezen
Activering van werkloosheidsuitkeringen	Interuniversitaire attractiepolen
Arbeidsmarktbegeleiding leefloners	Jeugdsanctierecht
Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid (BIVV)	Justitiehuisen en buitendiensten
Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB)	Landbouwrampenfonds
Betaald educatief verlof	Loopbaanonderbreking
Binnenscheepvaart	Nationaal centrum van elektronisch toezicht
Contingeringsmodaliteiten van de gezondheidszorgberoepen:	Normering van verkeersinfrastructuur
subquota	Opleidingsfonds dienstencheques
Dienstencheques	Organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg
Dierenwelzijn	(geïntegreerde diensten thuiszorg, huisartsenkringen,
Doorvoer van afvalstoffen	subsidies, provinciale geneeskundige commissies,
Economische migratie	palliatieve netwerken)
Erkenning van zorgverstrekkers	Outplacement
Ervaringsfonds	Participatiefonds
Europees Integratiefonds	Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen
Filmkeuring	Prijzencontrole
Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD)	Rampenfonds
(afdeling van Rijksdienst voor Kinderbijslag – RKW)	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) (gedeeltelijke

Gesubsidieerde contractuelen
Gezinsbijslag
Grootstedenbeleid
Handelshuur, woninghuur en pacht
Homogenisering van de geestelijke gezondheidszorg
Homogenisering van het ouderenbeleid en "long care"-zorgen
Homogenisering van het preventiebeleid (tabaksverslaving, drugsverslaving, acties milieu-gezondheid, voedings- en gezondheidsplan)
Homogenisering van het ziekenhuisbeleid
Homologatie van radars

overdracht)
Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV)
(gedeeltelijke overdracht)
Rijopleiding
Sociale economie
Startbaanovereenkomsten – Globale projecten
Technische keuring van voertuigen
Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden
Toegang tot het beroep – vestigingsvoorwaarden
Vergunningsbeleid inzake handelsvestigingen/Nationaal
Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie
Verkeersreglement

IV. 3. ANALYSE VAN HET FEDERAAL REGEERAKKOORD

Op 9 oktober 2014 werd door de onderhandelaren (MR – N-VA – CD&V – Open VLD) het federaal regeerakkoord voorgesteld. Daarin worden de krachtlijnen voor de legislatuur 2014 – 2019 vastgelegd.

IV. 3. a. WERKGELEGENHEID EN CONCURRENTIEVERMOGEN

Banenplan

- In overleg met de sociale partners zal een banenplan uitgewerkt worden dat ook zal voorgelegd worden aan de deelstaten om na te gaan hoe de verschillende overheden, ieder binnen zijn eigen bevoegdheden, elkaar kunnen ondersteunen.
- Om de uitvoering van de 6de staatshervorming op het vlak van de arbeidsmarkt te verzekeren zal een technisch kader uitgewerkt worden, dat voorafgaandelijk aan de gewesten zal voorgelegd worden.

Aanmoedigen van deelname aan de arbeidsmarkt

- In een samenwerkingsakkoord met de gewesten wordt een federaal kader uitgewerkt voor de invoering van een gemeenschapsdienst voor langdurig werkzoekenden. Door dit akkoord krijgen de gewesten de mogelijkheid om langdurig werkzoekenden die een aangeboden gemeenschapsdienst weigeren, te schorsen.
- De werkloosheidsreglementering zal in overleg met de deelstaten opgesteld worden zodanig dat de gewestelijke beleidslijnen op het vlak van tewerkstelling zoveel mogelijk ondersteund worden.

Administratieve vereenvoudiging

- Om het leven van de ondernemingen te vereenvoudigen, dient te worden gewaarborgd dat de leveranciers van de overheid hun facturen via hetzelfde elektronisch platform kunnen doorzenden, ongeacht of de bestemming de federale, de regionale of de lokale overheid is.
- Belangrijk is te vermijden dat de economische actoren worden geconfronteerd met gelijkaardige of overvloedige verzoeken of eisen van verschillende administraties die onder een gelijk of verschillend (federaal, regionaal, lokaal) beleidsniveau ressorteren. Daartoe dient een uitgebreide samenwerking tussen de federale regering en de gewesten en gemeenschappen te worden voorzien.

IV. 3. b. HERVORMING VAN DE PENSIOENEN

Een adviserend "Nationaal Pensioencomité" zal opgericht worden dat moet instaan voor de opvolging van de sociale en financiële houdbaarheid van de pensioenstelsels. Dit Comité bestaat o.a. uit vertegenwoordigers van de federale regering en van de diverse overheidsniveaus.

In overleg met de gewesten, de gemeenschappen en de lokale besturen zal onderzocht worden hoe het ziektepensioen voor ambtenaren kan worden vervangen door arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in het kader van het ziekte- en invaliditeitsstelsel voor werknemers.

IV. 3. c. SOCIALE VOORUITGANG EN GEZONDHEIDSZORG

Inkomen

- De samenwerking tussen de bevoegde federale en regionale overheidsinstellingen en de OCMW's zal aangemoedigd worden, zodanig dat de drempels om te werken voor personen met een werkloosheids-, arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitsuitkering of een sociale bijstandsuitkering, zo veel mogelijk worden weggewerkt.

Armoedebestrijding

- Om de armoedebestrijding te optimaliseren zal het "Steunpunt Armoedebestrijding" overgeheveld worden naar de federale administratie, met behoud van haar autonomie, onafhankelijkheid en inter-federaal karakter.

Digitale kloof

- Met de gemeenschappen en het middenveld wordt de e-inclusie geïntensifieerd.

Dakloosheid en winteropvang

- De winterperiode kan specifieke inspanningen vereisen. De federale regering verklaart zich bereid om samen met de gewesten en gemeenschappen binnen hun bevoegdheden de nodige inspanningen te leveren op voorwaarde dat de lokale inspanningen maximaal uitgeput zijn.

Gezondheidszorg

- Een grondige hervorming van de diverse aspecten van de structuur van de gezondheidszorg dringt zich op. Het beleid moet afgestemd worden op gezondheidsdoelstellingen, gekoppeld aan een stabiele budgettaire meerjarenplanning en op de principes van "evidence based practice (uitvoering gebaseerd op de best beschikbare informatie over doelmatigheid en efficiëntie)". Dit kan alleen gerealiseerd worden in samenwerking en in overleg met de deelstaten.
- In overleg met de deelstaten zullen initiatieven opgestart worden om de gezondheidskloof in kaart te brengen en om concrete acties uit te werken om de toename van sociaal-economische gezondheidsverschillen te voorkomen en om de gezondheidskloof terug te dringen.
- Een gedetailleerd en betrouwbaar kadaster van de gezondheidsberoepen zal opgemaakt worden. Op basis hiervan zal, na overleg met de gemeenschappen, de instroom in de medische zorgberoepen beter kunnen afgestemd worden op de noden.
- In overleg met de deelstaten zal een substantieel deel van de ziekenhuisbedden omgezet worden in al dan niet residentiële of transmurale opvang.
- In samenspraak met de deelstaten wordt een integrale visie op de geestelijke gezondheidszorg uitgewerkt. Bovendien zal het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg voor kinderen, jongeren en voor patiënten met dubbele diagnose, aangepast worden aan de behoeften.
- De diverse luiken van het federaal meerjarenplan van 2009, dat de uitbouw van een zorgtraject voor forensisch – psychiatrische patiënten uittekent, worden in overleg met de deelstaten verder uitgevoerd.
- De financiering van de opleidings- en onderzoeksactiviteiten van de ziekenhuizen zal in overleg met de deelstaten worden geëvalueerd en aangepast.
- De coördinatie van het niet-dringend medisch vervoer wordt met de gemeenschappen op elkaar afgestemd.
- Organisatiestructuur gezondheidszorg
 - In samenwerking met de deelstaten worden gezondheidsdoelstellingen uitgewerkt rond preventie, toegankelijkheid, aanbod en organisatie van de zorg, waarbij het mogelijk moet blijven om asymmetrische akkoorden af te sluiten tussen de federale overheid en de deelstaten.
 - In overleg met de deelstaten zal een passend reglementair kader voor de ontwikkeling van nieuwe zorgvormen voor chronische en vergrijzing gerelateerde aandoeningen, gecreëerd worden.

- In het kader van “e-Health” wordt een gecentraliseerd gezondheidszorginformatiesysteem uitgebouwd. In dit verband wordt het “Actieplan e-Gezondheidszorg 2013 – 2018”, dat op 29 april 2013 werd goedgekeurd door de “Interministeriële Conferentie Volksgezondheid”, omgezet in een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de deelstaten.
- Met de gemeenschappen worden de nodige protocollen en samenwerkingsakkoorden gesloten met het oog op een gestroomlijnde ontwikkeling van gegevensregistratie en -uitwisseling.
- In samenwerking met de deelstaten zullen duidelijke kwaliteits- en veiligheidsindicatoren voor zorgverleners uitgewerkt worden.

IV. 3. d. FINANCIËN

Financiële sector

- De regering organiseert een overleg met de “stakeholders” over de rol van “Brussel” als financieel centrum om de behoeften van de bedrijfswereld en de aanbieders van financiële diensten te identificeren en maatregelen te ontwikkelen die op duurzame wijze kunnen bijdragen tot groei en werkgelegenheid.

Fraudebestrijding

- Een administratieve samenwerking, zowel met binnenlandse als buitenlandse administraties, is onontbeerlijk.

IV. 3. e. ENERGIE, LEEFMILIEU EN WETENSCHAPSBELEID

Energie

- De bevoorradingszekerheid zal in samenspraak met de gewesten vergroot worden met een gevarieerde energiemix en een liquide markt met goede connecties. De risico’s op een stroomtekort zullen in overleg met de gewesten aangepakt worden.
- In samenwerking met de deelstaten zal een energienorm uitgevaardigd worden, om ervoor te zorgen dat de verschillende componenten van de energiekost niet hoger liggen dan in de buurlanden.
- Een zekere, betaalbare en duurzame energiebevoorrading is een gedeelde verantwoordelijkheid van de federale staat en de gewesten; daarom is een inter-federaal energiepact noodzakelijk. De energievisie voor minstens de komende 20 tot 25 jaar zal samen met de gewesten ontwikkeld worden en voorgelegd worden aan de verschillende “stakeholders” voor het opstellen van het energiepact.

Leefmilieu

- Klimaat
 - De gewesten zullen door de federale staat ondersteund worden voor wat de uitvoering van het klimaat- en luchtkwaliteitsbeleid betreft. Een billijke verdeling van de klimaatdoelstellingen en de CO₂-veiligingsopbrengsten tussen de federale staat en de gewesten en tussen de gewesten onderling zal afgerond worden.
 - Samen met de gewesten zal gezocht worden naar een wijziging naar andere vervoermiddelen, bijvoorbeeld een opwaardering van de binnenscheepvaart.
 - De gewesten worden uitgenodigd om zo snel mogelijk de engagementen voor de periode 2021 – 2030 te definiëren, zodanig dat een eenduidig Belgisch standpunt kan vastgelegd worden.

- Bodemsanering

Er wordt samen met de gewesten een fonds opgericht om bodemverontreiniging veroorzaakt door vloeibare brandstoffen voor verwarmingsdoeleinden, aan te pakken.

- Maritiem milieu

Een maatregelenprogramma “Mariene strategie 2020” wordt in overleg met de deelstaten opgesteld.

Wetenschapsbeleid

- Op het gebied van “Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)” wordt gestreefd naar een betere beleidsconcordantie ten aanzien van de gewesten. Een inventaris van de federale steunmaatregelen, premies en subsidies wordt opgesteld.

- Ruimtevaartbeleid

In samenspraak met de gewesten zullen alle personele en financiële middelen die aan ruimtevaart besteed worden, gegroepeerd worden in een “Inter-federaal Ruimtevaartbureau”. Dit moet leiden tot een betere coördinatie en tot een billijke spreiding van de “return-on-investment” tussen de deelstaten.

- Federale wetenschappelijke instellingen

De opportuniteit om de verschillende instellingen te verzelfstandigen zal in samenwerking met alle overheden onderzocht worden.

- Federale culturele instellingen

In nauwe samenwerking met de gemeenschappen wordt verder geïnvesteerd in de federale culturele instellingen (Koninklijke Muntchouwburg (de Munt), Nationaal Orkest van België (NOB), Paleis voor Schone Kunsten (BOZAR)).

- Koninklijk Muziekconservatorium Brussel

De renovatie wordt uitgevoerd conform de voorwaarden onderhandeld tussen de federale overheid en de Vlaamse en Franstalige gemeenschap.

- Kunstpatrimonium

De uitwisselingsmogelijkheid van kunstcollecties van de federale staat en de deelstaten wordt onderzocht en samenwerkingsakkoorden worden afgesloten.

IV. 3. f. JUSTITIE EN VEILIGHEID

Gerechtelijke organisatie

- In overleg met de gemeenschappen wordt de eerstelijnsbijstand versterkt en wordt de doorverwijsfunctie naar alternatieve vormen van geschiloplossing bevorderd.
- De nodige middelen zullen voorzien worden voor een correct vervolgingsbeleid van het parket Brussel en Halle-Vilvoorde en voor de Nederlandstalige en Franstalige rechtbanken.

Strafrechtelijk beleid

- Het strafrecht wordt hervormd en gemoderniseerd. De deelstaten worden geconsulteerd voor wat hun bevoegdheden betreft.
- De verbetering van de positie van het slachtoffer wanneer de dader minderjarig is, wordt samen met de deelstaten beslist.

Veiligheid

- Gecoördineerde aanpak

Een betere samenwerking met de regionale en lokale besturen leidt tot het verleggen van de handhaving naar preventie.

- Preventie

Een nieuwe kadernota “Integrale veiligheid” wordt in nauwe samenwerking met de deelstaten en de lokale overheden opgesteld.

- Politie

De normen voor opleiding en selectie voor de bijzondere bijstandsteams van de lokale korpsen worden federaal vastgelegd. De samenwerking tussen de federale lokale teams wordt versterkt.

- Brandweer en civiele bescherming

Bij het uitoefenen van een interventie in de zones rond de taalgrens en in Brussel, moet steeds een personeelslid van de hulpdienst de tweede landstaal begrijpen.

- Radicalisering

Een overleg wordt opgestart met de deelstaten en lokale besturen over de globale aanpak van het radicalisme en het gewelddadig jihadisme.

IV. 3. g. ASIEL EN MIGRATIE

Migratiebeleid

- In overleg met de gewesten wordt het misbruik van het "au pair"-statuut bestreden.

Aanmoedigen terugkeerbeleid

- Het beleid van het sluiten van "readmissieakkoorden" (samenwerking bij het terugnemen van illegalen volgens vastgelegde bepalingen) zowel op Belgisch als op Europees niveau, wordt verder gezet.

Rol van de Europese unie

- In samenspraak met de gewesten wordt geijverd voor het ten volle benutten van de economische immigratie (toepassing van de bilaterale akkoorden).
- In overleg met de gewesten wordt de circulaire immigratie (opdoen van beroepservaring door vreemdelingen die zij bij terugkeer kunnen gebruiken bij de ontwikkeling van hun land) ondersteund.

IV. 3. h. AMBTENARENZAKEN EN OVERHEIDSBEDRIJVEN

Overheidsbedrijven

In overleg met de deelstaten wordt toegezien op de wegwerking van de digitale kloof. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de toegang tot het internet in landelijk gebied.

IV. 3. i. INTERNATIONAAL BELEID

Buitenlandse zaken – EU

- Het buitenlands beleid moet een complementair en samenhangend geheel vormen; overleg zal georganiseerd worden met de betrokken overheden (Buitenlandse zaken, Buitenlandse Handel, Ontwikkelingssamenwerking) om de cohesie van het Belgisch buitenlands beleid te bevorderen.
- Europese integratie
 - Bijzondere inspanningen worden geleverd om het beleid en de standpunten van de betrokken regeringen op de verschillende beleidsniveaus op elkaar af te stemmen. De in te dienen Belgische programma's en plannen zijn een bundeling van de federale en deelstaatprogramma's en plannen.
 - In overleg met de bevoegde deelstaten wordt de achterstand bij de omzetting in Belgisch recht van de EU-wetgeving zo snel mogelijk weggewerkt.
 - Een manier wordt uitgewerkt samen met de deelstaten om de boetes en dwangsommen in geval van niet-naleving van de termijnen of een volledige omzetting van de Europese wetgeving, te verdelen. Een "Samenwerkingsrechtbank" wordt in voorkomend geval opgericht of aangeduid.
- Multilaterale samenwerking
 - In samenspraak met de deelstaten wordt een lijst opgesteld van alle bijdragen aan de internationale organisaties.

- Bilaterale samenwerking
 - Het netwerk van diplomatieke en consulaire posten wordt gerationaliseerd.
- Economische diplomatie
 - De samenwerking tussen de deelstaten en het federale niveau moet versterkt worden.
 - Het onthaalbeleid voor buitenlandse zakenlui moet samen met alle overheidsdiensten georganiseerd worden.
 - De ratificatie van de BLEU-akkoorden (Belgisch-Luxemburgse Economische Unie) moet zo vlug mogelijk worden georganiseerd.
- Coördinatiestructuren
 - De samenwerkingsakkoorden met de deelstaten i.v.m. de vertegenwoordiging in de diplomatieke en consulaire posten en met het overleg en de vertegenwoordiging in het kader van de EU en de relevante internationale organisaties, moeten herzien worden.
 - De werking van de “Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid” moet actiever en dynamischer georganiseerd worden.
 - De opvolging en de uitvoering van beslissingen in Europees en internationaal verband zowel binnen de federale regering als tussen de diverse bestuursniveaus, dienen geoptimaliseerd te worden. Alle bevoegde overheden dienen zo vroeg mogelijk in de besluitvorming betrokken te worden.
 - Het samenwerkingsakkoord over het statuut van de vertegenwoordigers in diplomatieke en consulaire posten zal aangepast worden.
 - In samenspraak met de deelstaten wordt een concept van een proactief zetelbeleid voorgelegd.
 - De administraties in het buitenland worden zoveel mogelijk onder één dak samengebracht en de deelstaten worden verzocht om, naar Zwitsers model, de huisvesting zoveel mogelijk te delen.

IV. 3. j. MOBILITEIT

Duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid

- In overleg met de gefedereerde entiteiten wordt de wetgeving geëvalueerd om technische evoluties te ondersteunen en om het juridische kader voor te bereiden om deze technologische innovaties in het verkeer te implementeren.
- In nauw overleg met de gewesten worden de inspanningen op het gebied van verkeersveiligheid voortgezet, wordt een betere verkeersongevallenregistratie opgezet en wordt de wegcode grondig vereenvoudigd en aangepast.

Spoor

- De uitbouw van een GEN voor de agglomeraties Antwerpen, Charleroi, Gent en Luik wordt bestudeerd.
- De invoering van een geïntegreerd vervoerbewijs zal in overleg met de gewesten gepromoot worden en het overleg en de structuren op de diverse niveaus worden in een nieuw samenwerkingsakkoord vastgelegd.
- De door de gewesten voorgestelde prioritaire spoorinvesteringen en de Noord-Zuid verbinding worden in het kader van een geïntegreerd mobiliteitsplan centraal behandeld.

IV. 3. k. TRANSVERSALE THEMA'S

Duurzame ontwikkeling

- Met betrekking tot het globaal duurzaam ontwikkelingsbeleid wordt de samenwerking tussen de federale staat en de gewesten op het vlak van duurzame ontwikkeling uitgebreid.

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

- Een ronde tafel van overheden, ondernemingen en burgers verfijnt en past de principes toe die in het kader van de bescherming van de levenssfeer worden voorgesteld:
 - Controle: burgers hebben het recht om controle uit te oefenen over welke gegevens verzameld worden en hoe ze gebruikt worden.

- Overdraagbaarheid: burgers hebben het recht om over hun gegevens te beschikken en over te dragen aan een andere dienstenleverancier.
- Transparantie: informatie over gebruik van gegevens moet toegankelijk en begrijpbaar zijn.
- Veiligheid: gegevens van burgers zullen op een secure en verantwoordelijke manier behandeld worden.
- Redelijkheid: enkel noodzakelijke gegevens zullen verzameld en verwerkt worden en zullen na een redelijke termijn vernietigd worden.
- Contextualiteit: het verzamelen en gebruik van gegevens zal gebeuren in dezelfde context als de burgers die verschaffen.
- Aansprakelijkheid: misbruik of nalatigheid van gegevens worden op gepaste manier bestraft.

IV. 4. ANALYSE VAN HET VLAAMS REGEERAKKOORD

Met als titel “Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan” werd op woensdag 23 juli 2014 door de onderhandelaars (N-VA, CD&V en Open VLD) het Vlaams regeerakkoord voorgesteld. Daarin worden de belangrijke beleidsbeslissingen vastgelegd voor de komende legislatuur.

IV. 4. a. BELEID EN SAMENWERKINGSVERBANDEN MET HET BHG

Algemeenheden

Vlaanderen kiest resoluut voor haar hoofdstad Brussel en wil de band tussen Brussel en Vlaanderen nog verder versterken. Daarbij wordt de “Brusselnorm” gehanteerd die bepaalt dat 30% van de Brusselse bevolking als doelgroep beschouwd wordt en dat 5% van de middelen die besteed wordt aan de gemeenschapsbevoegdheden aangewend worden voor het beleid in en voor Brussel (kinderopvang, gezondheidszorg, thuiszorg en woonzorg). De toepassing van deze norm en de maatregelen die indien nodig moeten genomen worden, worden jaarlijks geëvalueerd aan de hand van een rapport van de “Task Force Brussel”.

De “Brusseltoets” wordt gebruikt om de Vlaamse regelgeving te toetsen aan de toepasbaarheid in Brussel. Indien nodig worden de Vlaamse decreten of regelgeving aangevuld met “Brussel-paragrafen”.

Bijzondere bepalingen

- De dialoog met de lokale (Brusselse) besturen wordt versterkt en concrete mogelijkheden voor samenwerking worden onder de loep genomen.
- De middelen uit het “Brusselfonds” worden aangewend om de Nederlandstalige voorzieningen in Brussel te versterken en om zinvolle proefprojecten te ondersteunen. Eén herkenbaar logo voor de Vlaamse instellingen (cultuur, welzijn...) in Brussel, dat symbool staat voor het Vlaams aanbod in de hoofdstad, wordt gelanceerd. Het “Muntpunt” wordt het venster van Vlaanderen in Brussel, een ontmoetingsplaats van Vlamingen in Brussel (belevingsbibliotheek, cultureel onthaalcentrum, informatie- en communicatiecentrum, drietalig onthaal voor “expats”). Het merk “Brussel(s)” wordt in het buitenland als een toeristische topbestemming gepromoot en wordt gekoppeld aan het merk “Vlaanderen/Flanders”.
- Voldoende middelen worden ingezet voor de inburgering in Brussel en voor de lessen Nederlands. Er wordt geijverd voor een verplichte inburgering en een samenwerkingsakkoord wordt in het vooruitzicht gesteld; indien dit akkoord er komt zal Vlaanderen extra investeringen voor inburgering in Brussel voorzien. In afwachting van de verplichte invoering in de Franse gemeenschap wordt de inburgeringsverplichting uitgebreid naar nieuwkomers die zich in Brussel gevestigd hebben en binnen vijf jaar verhuizen naar Vlaanderen.
- Met als doel een echte en doorleefde tweetaligheid te creëren wordt de kennis en het gebruik van het Nederlands in Brussel gestimuleerd. De naleving van de taalwetgeving wordt actief opgevolgd.
- In overleg met de Franse gemeenschap wordt voldoende capaciteitsuitbreiding voorzien voor het kleuter- en leerplichtonderwijs in Brussel.
- Ring rond Brussel: Om de mobiliteit rond Brussel te verbeteren, heeft de Vlaamse regering na overleg met het BHG, lokale besturen en heel wat “stakeholders”, de plannen voor de optimalisatie van de Ring rond Brussel van de zone tussen E40 Kust tot E40 Leuven goedgekeurd.

- Luchthaven Brussel-Nationaal: Een samenwerkingsakkoord met het BHG is noodzakelijk om een homogeen en coherent beleid over de luchthaven te kunnen voeren. Dit akkoord moet een evenwichtig en duidelijk exploitatiekader vaststellen waarbij de leefbaarheid van de luchthavenregio gegarandeerd wordt en de economische ontwikkeling van de nationale luchthaven gestimuleerd. Het geluidsactieplan over de luchthaven Brussel-Nationaal, waarin concrete maatregelen worden uitgewerkt om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken, wordt door het Vlaams gewest opgesteld.
- Gewestoverschrijdende verplaatsingen, tarief- en ticketintegratie (NMBS, TEC...), gewestoverschrijdende arbeidsmobiliteit en kilometerheffing/wegenvignet zijn thema's die in samenwerking met het BHG en de andere gewesten zullen behandeld worden.
- Akkoord tussen het BHG, de andere gewesten en de federale overheid over de verdeling van de klimaatinspanning.
- Een gecoördineerd welzijns- en gezondheidszorgbeleid wordt uitgewerkt. De Vlaamse Brusselaars kunnen er voor kiezen om toe te treden tot de Vlaamse sociale bescherming.
- Voor veilige en snelle fietsverbindingen tussen Vlaanderen en Brussel is de uitbouw van het "Fiets-GEN", samen met het BHG en Vlaams-Brabant, noodzakelijk.
- Oprichting van een Vlaams sportcentrum.
- Overleg met het BHG en met het Waals gewest over mobiliteit, werk en ruimtelijke ordening die beide gewesten aanbelangen.
- Duidelijke afspraken moeten gemaakt worden tussen de federale overheid en het BHG over de verdeling van de aansprakelijkheid (bijvoorbeeld voor een Europese boete).
- Renovatie van het Koninklijk Muziekconservatorium in overeenstemming met de voorwaarden die onderhandeld werden tussen de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap en de federale overheid.

IV. 4. b. BELEID EN SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE VLAAMSE RAND ROND BRUSSEL

Algemeenheden

Het behoud van het Nederlandstalig, groene karakter van de streek en de openheid voor wie als anderstalige in de Rand komt wonen en er zich wil integreren, zijn de uitgangspunten van het beleid in de Vlaamse Rand. Onderwijs, arbeidsbemiddeling, trajectbegeleiding werkzoekenden, taalonderwijs en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen komen hier eveneens aan bod.

Bijzondere bepalingen

- Alle actoren worden betrokken bij het globaal, geïntegreerd beleid: de Provincie Vlaams-Brabant, de VZW "De Rand", de gemeenschapscentra, de gemeentebesturen, de sociaal-culturele verenigingen...
- Het territorialiteitsbeginsel en de status van het Nederlands als bestuurstaal, ook in de faciliteitengemeenten, is een vast gegeven. Er zal kordaat opgetreden worden wanneer vastgesteld wordt dat gemeentebesturen of mandatarissen de taalwetgeving overtreden. De principes die aan de basis liggen van de omzendbrieven van de Vlaamse regering worden blijvend gehanteerd tijdens de communicatie van de overheden met de inwoners in de faciliteitengemeenten: deze gemeenten behoren onverkort tot het Nederlandse taalgebied, en Franstaligen moeten er de taalfaciliteiten waar ze wettelijk recht op hebben uitdrukkelijk aanvragen.
- Een Vlaamse decretale regeling voor de opmaak van notariële akten wordt uitgevaardigd.
- Het Minderhedenverdrag wordt niet geratificeerd.
- Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt worden beter op elkaar afgestemd door onder meer de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden te stimuleren, en door een nog betere uitwisseling van vacatures met de andere gewesten.
- Alle voorzieningen en diensten die onder de toepassing vallen van het kwaliteitsdecreet, dienen zich zo te organiseren dat de patiënt of cliënt erop kan rekenen dat de dienstverlening in het Nederlands wordt verzekerd. In het handhavingsbeleid wordt nauwgezet toegezien op het respecteren van deze essentiële kwaliteitseis.
- Realisatie van meer toegankelijk groen (parken, bossen, toegankelijke natuurgebieden...).
- Vanuit het oogpunt dat de luchthaven een belangrijke groei- en banenmotor moet blijven, wordt het "START"-project verder gezet (START - Strategisch Actieprogramma voor de Reconversie en de Tewerkstelling in de luchthavenregio).
- Initiatieven worden genomen om betaalbaar wonen voor de inwoners van de Rand mogelijk te maken en verdringing tegen te gaan (voorrang kandidaat-kopers en -huurders die al een band hebben met de streek).
- Vrijmaken van gronden om de realisatie van nieuwe zorginitiatieven te verzekeren.

- Versterken van het aanbod om de taalachterstand van anderstalige kinderen en hun ouders in de scholen in de Rand weg te werken.
- Bilateraal overleg met het BHG over dossiers met betrekking tot onder meer mobiliteit, werk en ruimtelijke ordening die de beide gewesten aanbelangen.
- Investerings in de culturele infrastructuur en de toeristische ontwikkeling.

IV. 4. c. SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE FEDERALE OVERHEID, DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

Economie en innovatie

- Elk beleidsniveau (zowel federale als lokale besturen) moeten hun verantwoordelijkheid nemen voor het creëren van een gunstig ondernemingsklimaat. In het bijzonder voor wat betreft de kostencompetitiviteit moet een krachtig federaal beleid gevoerd worden voor o.a. het verlagen van de loon- en energiekosten.
- De federale overheid moet instaan voor een verruiming van de grondslag en het toepassingsgebied van de fiscale gunstmaatregelen voor O&O.

Werk en sociale economie

- Om de doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 76 % tegen 2020 effectief te kunnen realiseren, wordt, in opvolging van het loopbaanakkoord, een "Banenpact" uitgewerkt door de Vlaamse regering en de sociale partners. Op basis daarvan wordt overleg gepleegd met de federale regering over die aspecten die tot de federale bevoegdheid behoren. Een samenwerkingsakkoord voor wat betreft het activerings- en competentiebeleid wordt met de federale overheid afgesloten.
- In overleg met de federale overheid wordt de opvolging en controle van de beschikbaarheid van de werklozen versterkt: het normatief kader voor de regelgeving op het gebied van passende betrekking, actief zoekgedrag, administratieve controle en sancties wordt verfijnd.
- Een samenwerking met Wallonië, Brussel de buurlanden en de rest van Europa op het gebied van arbeidsmigratie, is aangewezen.

Mobiliteit en openbare werken

- Het openbaar vervoeraanbod wordt versterkt door prioritaire investeringen (tramlijnen Brabantnet: Jette-Zaventem, Brussel Luchthaven-Brussel, Willebroek-Brussel) en door de verdere uitbouw van het Zeekanaal Brussel-Schelde.
- Om de rol van Vlaanderen als economische poort in Europa te stimuleren worden de andere gewesten en de buurlanden actief bij infrastructuurwerken met transregionale en -nationale impact betrokken.
- Luchthaven Brussel-Nationaal: Een samenwerkingsakkoord met de federale staat is noodzakelijk om een homogeen en coherent beleid over de luchthaven te kunnen voeren. Dit akkoord moet een evenwichtig en duidelijk exploitatiekader vaststellen waarbij de leefbaarheid van de luchthavenregio gegarandeerd en de economische ontwikkeling van de nationale luchthaven gestimuleerd wordt. Het geluidsactieplan over de luchthaven Brussel-Nationaal, waarin concrete maatregelen worden uitgewerkt om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken, wordt door het Vlaams gewest opgesteld.
- In overeenstemming met het samenwerkingsakkoord van 31/1/2014 met de andere gewesten, zal in 2016 een kilometerheffing voor het vrachtvervoer over de weg ingevoerd worden. Om het rijbewijs met punten effectief in te voeren en de wegcode te moderniseren worden samen met de federale overheid de nodige stappen ondernomen.
- Bindende afspraken moeten met de federale overheid gemaakt worden om de regels m.b.t. arbeidsrecht, fiscaliteit en sociale zekerheid zodanig te vereenvoudigen en te harmoniseren dat het mobiliteitsbudget effectief op ruime schaal kan ingevoerd worden.
- Voor wat het spoor-, water- en vrachtvervoer betreft: overleg met de federale overheid over de tarief- en ticketintegratie met o.a. NMBS (één ticketsysteem), incidentmanagement, de uitvoering van de 6de staatshervorming, het vervoersplan NMBS en het meerjareninfrastructuurplan "Infrabel", de arbeidswetgeving voor de binnenvaartsector en de regelgeving LZV (Langere en zwaardere vrachtautocombinatie). Gewestoverschrijdende verplaatsingen, tarief- en ticketintegratie (NMBS, TEC...), gewestoverschrijdende arbeidsmobiliteit en kilometerheffing/wegenvignet zijn thema's die in samenwerking met de andere gewesten zullen behandeld worden.

Energie en klimaat

- Opstellen van een “Energiepact” tussen de verschillende overheden om een lange termijnvisie over het energiesysteem te ontwikkelen.
- Elke overheid binnen de federale staat moet voldoende ambitie aan de dag leggen om de Belgische klimaatdoelstellingen te bereiken. Daarom wordt een akkoord tussen de drie gewesten en de federale overheid over de verdeling van de klimaatinspanning afgesloten. Zo is een sterk flankerend beleid vanuit de federale overheid cruciaal, aangezien de federale overheid over een aantal belangrijke bevoegdheden op dat vlak beschikt.
- Ambitieuze maar tegelijk ook realistische lange termijn broeikasgasemissiereductiedoelstellingen, rekening houdend met de inspanningen en mogelijkheden van de andere gewesten, EU-lidstaten en andere landen zijn noodzakelijk.
- De hernieuwbare energiedoelstelling voor 2020 wordt intra-Belgisch afgesproken.
- De meerkosten van gas en elektriciteit die gelden voor industriële gebruikers, worden samen met de federale overheid vergeleken met die in andere relevante landen en regio's.

Welzijn, gezondheidszorg en gezin

- Afspraken met betrekking tot gezondheids- en performantiedoelstellingen betreffende preventieve en curatieve gezondheidszorg, worden op interfederaal niveau getoetst, waarbij de nodige ruimte blijft bestaan voor gemeenschaps- en regiospecifieke doelstellingen. Het “Instituut voor de Toekomst” zoals bepaald in het “Vlinderakkoord”, is het forum bij uitstek om, waar nodig, tot deze afstemming te komen. Om dit te realiseren moet bovendien het sluiten van asymmetrische akkoorden met het RIZIV mogelijk zijn.
- Ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren die samen met de federale overheid op de toepasbaarheid op de federale penitentiaire centra voor geïnterneerden zal onderzocht worden. Zorgcircuits voor geïnterneerden worden in nauw overleg met de federale overheid uitgewerkt.
- Sluiten van samenwerkingsakkoord met de federale overheid op het gebied van “e-Health” (elektronische gezondheidsdossiers).
- Samenwerkingsakkoorden met de federale overheid m.b.t. de principes en modaliteiten van de justitiehuisen.

Armoedebeleid

- Armoedebestrijding is een verantwoordelijkheid van alle beleidsniveaus: van Europees tot lokaal. Een constructieve samenwerking tussen deze verschillende beleidsniveaus om samen tot concrete resultaten op het terrein te komen, is dus primordiaal.

Gelijke kansen

- Aan de beslissing over het al dan niet verlengen van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 met betrekking tot het interfederaal centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme, gaat een evaluatie vooraf waarover het Vlaams parlement zich zal uitspreken.

Inburgering en integratie

- In afwachting van de verplichte invoering in de Franse gemeenschap, wordt de inburgeringsverplichting uitgebreid naar nieuwkomers die zich in Wallonië gevestigd hebben en binnen vijf jaar verhuizen naar Vlaanderen.

Cultuur – jeugd – media

- Vlaanderen blijft cultureel sterk aanwezig in Brussel met belangrijke Vlaamse cultuurhuizen; het culturele samenwerkingsakkoord met de Franse gemeenschap wordt ten volle uitgevoerd.

Sport

- Uitwerken van een nieuw statuut voor de sportbegeleider in overleg met de federale overheid.

Toerisme

- Ontwikkelen van een omvattend beleid voor de internationale promotie van Vlaanderen, inclusief Brussel.

Buitenland en ontwikkelingssamenwerking

- Een verbeterd diplomatiek statuut voor de Vlaamse vertegenwoordigers is noodzakelijk. Daarom moeten de samenwerkingsakkoorden over de gewestelijke vertegenwoordigers worden aangepast aan de institutionele realiteit in Europees en Belgisch verband. Een snelle en grondige aanpassing door de federale overheid van het samenwerkingsakkoord op het gebied van coördinatie en vertegenwoordiging in de EU, is prioritair. De categorieën van de Europese ministerraden moeten worden aangepast aan de institutionele realiteit. De aanpassingen moeten worden doorgetrokken voor de informele raden, werkgroepen en andere vergaderingen. De Vlaamse permanente vertegenwoordiger bij de EU moet structureel deel kunnen uitmaken van de Belgische delegatie in de Europese Raad en de ministerraden. Indien meerdere buitenlandvertegenwoordigers in hetzelfde land op post zijn, krijgt de Vlaamse vertegenwoordiger een coördinerende taak.
- Het kaderakkoord betreffende de vertegenwoordiging in internationale organisaties wordt aangepast aan de institutionele realiteit. Om een laattijdige of overhaaste ratificatie van internationale verdragen te vermijden, moeten de deelstaten op voorhand betrokken en ingelicht worden wanneer de federale overheid over een internationaal verdrag of akkoord onderhandelt.
- Om de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen te verhogen, moeten de intra-Belgische protocollaire afspraken herzien te worden. Zo dient de minister-president in de protocollaire volgorde onmiddellijk na de Eerste Minister te komen.
- Het Minderhedenverdrag van de Raad van Europa wordt niet geratificeerd.
- Duidelijke afspraken moeten gemaakt worden tussen de federale overheid en de deelstaten over de verdeling van de aansprakelijkheid (bijvoorbeeld voor een Europese boete).
- Een samenwerking tussen de deelstaten, die een exclusieve bevoegdheid hebben op het vlak van buitenlandse handel en het aantrekken van investeringen, en het federale niveau dat een ondersteunende rol heeft, is noodzakelijk.
- Een samenwerking met de Nationale Bank van België voor meer en betere gegevens ook in kennisopbouw en relevante dataverzameling en –analyse over de Vlaamse uitvoer en kapitaalstromen vanuit en naar Vlaanderen, is noodzakelijk.
- Samenwerkingsakkoorden op het gebied van nucleair transport worden afgesloten.

Financiën en begroting

- Vrijstelling door de federale overheid van roerende voorheffing voor entiteiten die binnen de perimeter van de Vlaamse overheid vallen en beleggen in Vlaams overheidskapitaal.
- Afstemmen van het saldo van de lokale besturen op het meerjarentraject voor de Belgische overheid, zoals dat gezamenlijk wordt goedgekeurd in het Overlegcomité.

IV. 5. ANALYSE VAN HET WAALS REGEERAKKOORD

Met als titel “Oser, innover, rassembler (Durven, innoveren, samenbrengen)” werd op vrijdag 21 juli 2014 door de onderhandelaars (PS en cdH) het Waals regeerakkoord voorgesteld. Daarin worden de krachtlijnen voor de legislatuur 2014 – 2019 vastgelegd.

IV. 5. a. ALGEMEENHEDEN

Het voorgestelde regeerakkoord vertrekt van een ver doorgedreven samenwerking tussen Wallonië en de FWB. Wetenschappelijke onderzoekers, studenten, leerkrachten... moeten permanent kunnen terugvallen op het gevoerde beleid in de Federatie. Zo vlug mogelijk moet er in samenspraak met deze federatie een werkgelegenheidspact afgesloten worden.

IV. 5. b. SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE FEDERALE OVERHEID, DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

Werkgelegenheid en opleiding

- Door het bestaan van gemeenschappelijke referentiepunten op het gebied van professionele opleiding in Wallonië en in de FWB, is een wederzijdse erkenning van diploma's zonder meer mogelijk.
- Om de wedijver tussen federale entiteiten te vermijden, moet bijzondere aandacht besteed worden aan de evolutie van de desbetreffende wetgeving in de andere gewesten van het land.
- Een samenwerkingsakkoord wordt met de federale regering afgesloten om aan de deeltijds werkzoekenden een volwaardig statuut te geven.
- Met de federale overheid moet gezocht worden naar een speciaal en tijdelijk statuut voor diegenen, die ondanks alle begeleidings- en opleidingsinspanningen, beschouwd moeten worden als tijdelijk niet inzetbaar. Een kader van verplichtingen zal daarbij opgesteld worden dat afwijkt van het kader van de overige werkzoekenden.
- Een samenwerkingsakkoord wordt met het BHG afgesloten om in het kader van de opleiding en in de praktijk een betere harmonisering te kunnen garanderen.

Ondernemingen

- Om een gunstig klimaat voor de economische ontwikkeling te kunnen creëren moeten, in samenspraak met de federale overheid en de gewesten en in samenwerking met de economische en sociale actoren, de modaliteiten voor een vermindering van de loonkost geïdentificeerd worden. Daarenboven moeten synergieën met de andere gewesten en de FWB aangemoedigd worden om de samenhang tussen het economisch beleid, het wetenschappelijk onderzoek, de opleiding en de vorming beter te kunnen organiseren.
- Voor wat de toegang tot de energiebronnen betreft moet de coördinatie tussen de federale overheid en de gewesten versterkt worden. Dit zal het mogelijk maken om een duurzaam politiek beleid te voeren die de veiligheid van bevoorrading aan de best mogelijke prijs voor de onderneming, garandeert.
- In samenwerking met de federale actoren moeten de energiefactuur en de regionale prijzen voor gas en elektriciteit onder de loep genomen worden.

Wetenschappelijk onderzoek

- Een loket voor de ondersteuning en het beheer van het toegepast wetenschappelijk onderzoek moet in plaats gesteld worden. Dit loket wordt ondermeer belast met het opzetten van een gecoördineerd beleid samen met het BHG.
- Op het vlak van de innovatie moeten de bestaande synergieën tussen Wallonië en het BHG verzekerd blijven.
- Het wetenschappelijk onderzoek heeft nood aan top-uitrusting en top-infrastructuur waarvan de kosten wederkerig en geprogrammeerd op het niveau van de FWB, van België en zelfs van Europa, moeten gedragen worden. De spreiding en de coördinatie van de investeringen voor belangrijke uitrustingen en infrastructuurwerken moeten georganiseerd worden tussen de gewesten en de FWB. Bovendien moeten mechanismen in plaats gesteld worden die de samenwerking tussen de gefedereerde entiteiten en de federale overheid nog versterken.

Landbouw

- De maatregelen voor defiscalisatie van de ondersteunende hulp aan de landbouwers, moeten door de federale overheid gevrijwaard blijven.

Gezondheidszorg

- In samenspraak met de federale overheid moet bepaald worden welk mechanisme er in plaats moet gesteld worden om de opvang van drugverslaafden, onder medische en sociale controle en waarvoor ontwenningstherapieën geen soelaas brengen, te kunnen verzekeren.
- Het aanmoedigen in samenspraak met de FWB van het samenbrengen van bestaande openbare structuren en verenigingen in zogenaamde "Jeugdhuizen".

Kinderbijslag

- In samenspraak met de FWB zal in een eerste fase de kinderbijslag automatisch aan jongeren van 18 jaar en meer en die nog studeren, toegekend worden.
- Er moet over gewaakt worden dat er in Wallonië en Brussel een zo groot mogelijke gelijkschakeling tussen het beleid en het bedrag van uitbetaling van de kinderbijslag, gegarandeerd wordt.

Sociale samenhang

- Voor wat betreft de strijd tegen de armoede moet samen met de federale overheid nagedacht worden over het beter omschrijven van de limietdatum op de verpakking van voedingswaren.
- De samenwerking tussen Wallonië en de FWB voor wat betreft de uitwisseling van gegevens over het afgelegde parcours van nieuw aangekomenen, moet nauwlettend opgevolgd worden.
- Voor wat betreft het Franstalig onderwijs en de alfabetisering zal er samen met de FWB een actieplan opgesteld worden.

Gelijkheid van kansen

- Relationale Informatie zal samen met de FWB in de scholen verspreid worden.

Gemeenschapsleven

- Het samenwerkingsakkoord met de FWB zal afgesloten en praktisch uitgevoerd worden. Het gemeenschapscharter zal in elke sector effectief toegepast worden waarbij ieders eigenheid in specifieke decreten en reglementen zal vastgelegd worden.
- In het kader van de administratieve vereenvoudiging wordt het maken van onderlinge afspraken tussen het Waals gewest en de FWB aangemoedigd om de administratieve informatie-uitwisseling te verbeteren en om de gemeenten aan te moedigen zich in te schrijven in het gewestelijk actieplan.

Sportinfrastructuur

- Om een proactief en afgesproken sportbeleid te kunnen voorstellen is het optimaliseren van de bezettingsgraad van de bestaande sportinfrastructuur en een nauwe samenwerking met de FWB noodzakelijk. Bovendien is het aangewezen om de dialoog met de federale overheid op te starten over het in plaats stellen van een systeem van co-financiering van de sportinfrastructuur.

Infrastructuur voor kinderopvang

- In onderling overleg met de verschillende gewesten moeten gehandicapte kinderen kunnen opgevangen worden in buitenschoolse opvangcentra.

Logement voor studenten

- In samenspraak met de FWB en de instellingen voor hoger onderwijs zal het logement voor studenten geoptimaliseerd worden (aanbod, aanpassing huurcontracten, opstellen van een logementcharter).
- Bovendien zal met de federale overheid een financiële tussenkomst voor de logementskosten onderhandeld worden (belastingsvermindering, provinciale steun...).

Mobiliteit

- De organisatie van een kwaliteitsvol aanbod, de concrete uitvoering van de Waalse plannen, het in plaats stellen van een permanent systeem van uitwisseling van informatie en de operationele samenwerking tussen de actoren, zullen voor wat de spoorwegen betreft, aan de federale overheid voorgelegd worden.
- In samenspraak met de andere gewesten moeten milieucriteria in de respectievelijke verkeerstakken opgenomen worden.
- Het opstellen van een strategie “Logistiek en Transport” moet in samenspraak met de grensoverschrijdende gewesten opgesteld worden.
- Voor wat het wegverkeer betreft wordt de beslissing van de 3 gewesten over de kilometerheffing van vrachtwagens van meer dan 3,5 ton integraal uitgevoerd.

Luchtverkeer

- Een inter-federale dialoog op Belgisch niveau, met al de actoren van het luchtverkeer, moet opgestart worden.

Territorium

- De socio-economische aantrekking van Wallonië moet door het aanmoedigen van synergieën met de buurtregio's en door grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten versterkt worden.
- Bij de federale autoriteiten moet aangedrongen worden om ook in landelijk gebied een voldoende dienstverlening te voorzien (post, veiligheid, gezondheidszorg, brandweer...).

Luchtkwaliteit en klimaat

- De evenwichtige verdeling van de Belgische klimaatdoelstellingen (energie – klimaat), inclusief de al aangegane internationale verbintenissen over het klimaatbeleid tussen de gefedereerde entiteiten en de federale staat, moet zo vlug mogelijk vastgelegd worden.

Milieu

- Om de waterwinning te kunnen blijven garanderen moet door het creëren van een gunstig juridisch en financieel kader, de samenwerking met de aangrenzende gewesten en landen aangemoedigd worden.

Energie

- Een efficiënt en coherent energiebeleid maakt een betere coördinatie met de federale staat en de andere gewesten noodzakelijk. In deze optiek wordt gepleit voor een nationaal initiatief om een energiepakt af te sluiten tussen alle beleidsniveaus, de sociale partners en de energiemarkt. In dit kader wordt vrijwillig bijgedragen aan de Europese doelstellingen van België voor wat de hernieuwbare energie betreft, op basis van een evenwichtige verdeling van de lasten tussen de federale staat en de gewesten.

Bestuur

- Met het oog op een betere harmonisatie en om de transparantie van de reglementering voor de burger te verhogen, worden de federale en Brusselse entiteiten uitgenodigd om de decumul-regel in de politieke functies toe te passen.
- De reglementering toepasselijk op het openbaar ambt worden in lijn gebracht met de bepalingen van de federale overheid en van de FWB.
- Rekening houdend met de specifieke eisen van elke identiteit, zal een nieuw informaticamiddel, gemeenschappelijk met de FWB, geïnstalleerd worden om de synergie tussen beide entiteiten optimaal te verhogen.
- Het Waals Parlement zal zoveel mogelijk haar werkzaamheden afstemmen op de werkzaamheden van het Parlement van de FWB; zij zullen samen besparingen op de werking afspreken.
- Een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten dient zo vlug mogelijk getekend te worden om de uitwisseling van fiscale informatie mogelijk te maken en om een overleg over het fiscaal beleid te organiseren. Bovendien moet de federale regering in samenspraak met de gewesten de modaliteiten vastleggen voor het inschatten en storten van de fiscale ontvangsten bestemd voor de gewesten.

Openbare diensten

- In de volgende domeinen zal de synergie tussen de Waalse openbare diensten en de openbare diensten van de FWB versterkt worden: informatica, personeelsbeheer, beheer van de opleiding, de audit, beheer van het onroerend goed, verzekeringen, budgettaire procedures, interne preventiediensten...

Lokale besturen

- In samenspraak met de FWB zullen de provinciale actiepunten concreet gemaakt worden en samengebracht worden in een strategisch plan voor de provincies. Bovendien zal samen met de FWB geëvalueerd worden welke opdrachten naar de provincies kunnen gedelegeerd worden.

Preventie en veiligheid

- De synergie met de FWB wordt in dit domein nog versterkt.

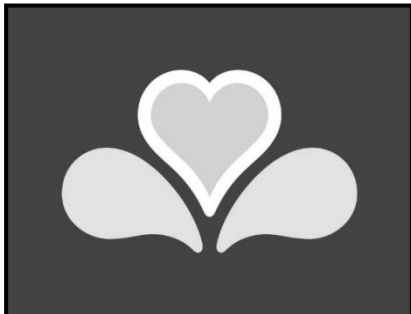
Samenwerking tussen Wallonië en de Duitstalige gemeenschap

- De samenwerking wordt verder gezet en nog verder uitgediept; de toepassing van de wet over het gebruik van de taal in administratieve aangelegenheden en de inzet van identieke openbare diensten worden gegarandeerd.
- Bovendien wordt voorgesteld om de transfers van bevoegdheden naar de Duitstalige gemeenschap en met betrekking tot het woonbeleid en de werkgelegenheid prioritair af te spreken en door het sluiten van samenwerkingsakkoorden, de bevoegdheden van elke gemeenschap optimaal te waarborgen.

Internationale samenwerking

- Het is essentieel om de synergie tussen de verschillende entiteiten maximaal op elkaar af te stemmen. Daarom is het belangrijk dat Wallonië en de FWB met één stem op de Europese en internationale scène spreken. In deze optiek zal de efficiëntie van het buitenlands diplomatiek netwerk Wallonië-Brussel nog versterkt worden, ook met de federale diplomatie.
- In samenwerking met de FWB en met het BHG zal waar mogelijk in hetzelfde land één enkele delegatie ingericht worden die alle diensten groepeerd. Waar het opportuun is zal deze groepering ook met de federale diplomatieke diensten gerealiseerd worden.
- Om de coherentie van het Belgisch internationaal beleid te verhogen moet erover gewaakt worden dat het buitenlands beleid, de ontwikkelingssamenwerking, de Europese vraagstukken en de internationale economische relaties van de gemeenschappen, de gewesten en van het federale niveau, elkaar versterken. De samenwerking met het federaal niveau omvat ook de promotie van grote evenementen en het aanbieden van het sterk (Belgisch) merk.
- De mobiliteit van leerlingen en studenten van het hoger onderwijs en van de beroepsopleiding wordt gepromoot in samenwerking met de FWB.
- De samenwerking met de federale overheid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking zal verder uitgediept worden.

IV. 6. ANALYSE VAN DE BRUSSELSE GEWESTELIJKE BELEIDSVERKLARING

De Brusselse gewestelijke beleidsverklaring werd op zondag 20 juli 2014 door de onderhandelaars (PS, FDF, cdH, Open VLD, CD&V en sp.a) voorgesteld. Daarin worden de krachtlijnen voor de legislatuur 2014 – 2019 vastgelegd.

IV. 6. a. ALGEMEENHEDEN

Het goedgekeurde Brussels project richt zich vooral op de 7 voornaamste uitdagingen waarmee het BHG in de nieuwe legislatuur zal geconfronteerd worden:

- Bevolkingsaan groei.
- Ontwikkeling van de economie, de werkgelegenheid, de beroepsopleiding en het onderwijs.
- Mobiliteit.
- Strijd tegen de dualisering van de stad en de armoede.
- Levenskwaliteit.
- Huisvesting.
- Internationalisering.

Het BHG maakt zich sterk om samen met de andere beleidsniveaus die op het Brussels grondgebied bevoegdheden dragen (gemeenschappen, gemeenten) een proactieve dynamiek tot stand brengen voor een samenhangend beheer van alle gewestelijke materies (onderwijs, beroepsopleiding, mobiliteit, ruimtelijke

ordening...). Het gewest zal bovendien nauw samenwerken met de federale staat en de andere gewesten van het land, onder meer om een overlegstrategie tot stand te brengen voor de verdere ontwikkeling van het Brussels grootstedelijk gebied, met in achtnaam van alle respectievelijke behoeften en doelstellingen.

IV. 6. b. SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE FEDERALE OVERHEID, DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

Onderwijs – beroepsopleiding – werk

- De gemeenschapsoverheden worden betrokken in het “Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC)”. Dit Comité wordt belast met de opstelling van een concreet plan voor gemeenschappelijke actie en voor de opvolging om werk en opleiding voor de Brusselaars optimaal te garanderen.
- In overleg met de beide andere gewesten en met het federaal niveau zullen de vermindering van de algemene en sectorale lasten, waarvoor de federale overheid bevoegd is, en de doelgroepenkorting, een gewestelijke bevoegdheid, gecoördineerd worden om ze complementair te maken.
- Om het onderwijsbeleid beter te laten aansluiten op het gewestelijk beleid is een prioritair samenwerkingsakkoord met de Vlaamse en Waalse gemeenschap noodzakelijk.
- De uitwisseling van leerkrachten tussen gemeenschappen, netten en scholen moet worden aangemoedigd. Voor specifieke punten met betrekking tot het onderwijs (bouw van nieuwe scholen in Brussel...) moeten bovendien bilaterale betrekkingen opgestart worden met elk van de gemeenschappen.

Ruimtelijke ordening

- In overleg met de federale overheid moet het Justitiepaleis een ambitieus bouwproject worden.
- In het kader van de verwerving van gronden voor de infrastructuurprojecten in Brussel (nieuwe wijk Schaarbeek, Weststation, site gevangenis Sint-Gillis en Vorst, site Kazernes Elsene en Etterbeek), is nauw overleg met de federale overheid en de NMBS onontbeerlijk.

Levenskwaliteit – mobiliteit – veiligheid

- Besprekingen met het Vlaams gewest over de uitbouw van inter-gewestelijke verbindingen voor de lijnen 62, 94, de Heizelvlakte en voor de verbinding naar het station van Ruisbroek moeten worden opgestart.
- De ontwikkeling van de treinlijnen in het oosten en het westen van Brussel is een prioritaire aangelegenheid, aan te kaarten met de federale overheid.
- Bij de federale Regering en de NMBS-groep wordt erop aangedrongen om de spoorweginfrastructuur zodanig in te richten dat er tijdens de piekuren in minstens 30 bestaande stations een trein is om het kwartier. Tijdens de daluren moeten er minstens twee treinen zijn per uur en tijdens het weekend moet ook een vervoersaanbod gewaarborgd worden van minstens drie treinen per uur. Bovendien zal gevraagd worden om te voorzien in nieuwe stopplaatsen om een efficiënte aansluiting op het MIVB-net te garanderen en/of de bediening te waarborgen van een deel van het Brussels grondgebied waar er geen optimaal openbaar vervoersaanbod is.
- Een concrete uitvoering moet gegeven worden aan een akkoord met het Vlaams en het Waals gewest om te voorzien in minstens 20.000 plaatsen op ontradingsparkings buiten de Ring en deze bereikbaar te maken met het openbaar vervoer. Ook zal aan de andere twee gewesten gevraagd worden in de directe buurt van de GEN-stations een voldoende aantal plaatsen voor auto's en fietsen te voorzien.
- Een structureel overleg met het Vlaams en het Waals gewest over de aanpassing van de Brusselse Ring is noodzakelijk.
- Om het overleg over en de coördinatie van het veiligheidsbeleid in Brussel te bevorderen, is het noodzakelijk om een permanente conferentie van de openbare veiligheidsinstanties op te richten, waarin alle actoren verenigd zijn (Federale Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie, de Ministers-presidenten...). Deze conferentie kan, afhankelijk van het thema dat aan bod komt, uitgebreid worden met andere actoren, zoals de vertegenwoordigers van de penitentiaire inrichtingen, de Justitiehuzen, de balie, de actoren van de jeugdbijstand...
- Een verhoging van het aantal Brusselse aspirant-agenten en inspecteurs dient prioritair bij de federale regering bepleit te worden. Daarenboven is het van essentieel belang om, in samenwerking met de gemeenschappen, beroepsopleidingen te ontwikkelen die zich toespitsen op de veiligheidsberoepen en de al bestaande richtingen te herwaarderen. Bij de federale regering zal een bijzonder statuut verdedigd worden voor de gemeenschapswachten - vaststellers, met aangepaste toegangsvoorwaarden en weddeschalen.

- Een samenwerkingsakkoord met Wallonië over een gezamenlijke visie op de productie en het transport van drinkwater is absoluut noodzakelijk.
- Luchtverkeer boven Brussel: De federale overheid moet het gevoerde beleid stoelen op de volgende algemene principes:
 - Bij het uittekenen van nieuwe routes moeten prioritair de dichtst bevolkte gebieden ontzien en de veiligheid van het luchtverkeer gegarandeerd worden.
 - Een controleorgaan met een vertegenwoordiging van het BHG, moet opgericht worden waarin objectieve en transparante luchtvaartprocedures worden vastgelegd (met onder meer een verplichte veiligheids-, capaciteits- en milieu-effectenstudie).
 - Het aanpassen van de uitbatingsuren van de luchthaven moet gewijzigd worden om de nachtperiode boven Brussel, uit te breiden van 22 uur tot 7 uur. Het instellen van een begrenzing van de tonnage van de vliegtuigen die toelating krijgen boven Brussel te vliegen en het vaststellen en toepassen van “quota counts” met het oog op de naleving van de geluidsnormen (maximum 200 ton tussen 22 uur en 7 uur), zijn ook hier van toepassing.
 - Het onderhandelen in Europees verband van een geleidelijke beëindiging van de nachtvluchten.
 - In het kader van een vermindering van het aantal vluchten boven Brussel wordt daarenboven het Vlaams gewest verzocht om het plafond voor het aantal nachtvluchten definitief vast te leggen op 15.000 per jaar (10.000 landingen en 5.000 opstijgingen).

Brussel als multiculturele hoofdstad

- Acties zullen ondernomen worden om de aanwerving van Brusselaars in het federaal openbaar ambt te bevorderen, meer bepaald door het versterken van de taalopleidingen. Verder zal er naar gestreefd worden om deze ambitie, via samenwerkingsakkoorden, uit te breiden naar de andere administraties die op haar grondgebied gevestigd zijn, inclusief de Europese instellingen.
- Een actieve deelname aan het nieuwe inter-federaal centrum voor gelijke kansen.
- Een nauwe samenwerking met de twee gemeenschappen in het kader van de respectievelijke cultuurplannen is noodzakelijk. Bovendien zal de federale regering verzocht worden om ingrijpend – zowel kwantitatief als kwalitatief – te investeren in de cultuurinstellingen en musea die zij beheert in Brussel.

Bestuur

- “Beliris” – het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en het BHG – is een essentieel instrument voor de ontwikkeling van Brussel. De voor- en nadelen van de overdracht van de Beliris-administratie naar het BHG zullen samen met de federale overheid onderzocht worden.
- Het afsluiten van samenwerkingsakkoorden om vorm te geven aan de hoofdstedelijke gemeenschap, om een positieve en actieve bijdrage te leveren aan haar werking en om de banden te versterken tussen het BHG en het hinterland, is van primordiaal belang.
- In het kader van het toerismebeleid zal nauw samengewerkt worden met de twee gemeenschappen en de 19 gemeenten, en meer in het bijzonder met de stad Brussel.
- Het verschil tussen enerzijds het federaal tarief voor de registratie van een huurcontract of een overeenkomst voor de vestiging van een erfpacht, en anderzijds het gewestelijk tarief voor de registratie van de verkoop van een gebouw, geeft mee aanleiding tot het ontwijken van registratierechten. Er zullen onmiddellijk onderhandelingen met de federale regering en de andere gewesten moeten worden opgestart over de relevantie van het behoud van een dergelijke fiscale concurrentie en over de doeltreffendheid van een versterking van de onlangs ingevoerde anti-misbruikregeling.
- Voor het beperken van de verkeersoverlast zullen de politieke akkoorden van 21 januari 2011 en het samenwerkingsakkoord van 31/01/2014 (kilometerheffing vrachtwagens) volledig uitgevoerd worden.
- Een actieve deelname wordt voorzien aan de herzieningsoefening van de in 1994 gesloten samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten voor wat de Belgische vertegenwoordiging in de Europese Ministerraden en bij internationale organisaties betreft. Bovendien zullen de activiteiten die ressorteren onder gemengde bevoegdheden en het statuut van de Brusselse diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers, ter discussie voorgelegd worden.

IV. 7. ANALYSE VAN HET REGEERAKKOORD VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

Met als titel “Autonomie gestalten, Autonomie erweitern (De autonomie ontwikkelen, de autonomie uitbreiden)” werd op 16 september 2014 het regeerakkoord van de Duitstalige gemeenschap voorgesteld (ProDG – PS – PFF). Daarin worden de krachtlijnen voor de legislatuur 2014 – 2019 vastgelegd.

IV. 7. a. ALGEMEENHEDEN

De verdere ontplooiing van de autonomie wordt in de regeerperiode als zeer belangrijk voorgesteld. De Duitstalige gemeenschap wil een evenwaardige lidstaat in het Belgisch staatsbestel zijn.

De betrekkingen met de federale staat en de overige deelstaten zijn zeer belangrijk. Zonder de Belgische federale staat bestond er eenvoudigweg geen zelfstandige Duitstalige gemeenschap zoals die nu georganiseerd is. Daarom is de samenwerking met alle geledingen van de Belgische federale staat voor de Duitstalige gemeenschap van primordiaal belang.

Aan de eis voor een gegarandeerde vertegenwoordiging van de Duitstalige Belgen in de Kamer wordt vastgehouden.

Om de autonomie van de Duitstalige gemeenschap uit te bouwen en te bestendigen is een volgehouden en gestructureerd opvolgen van de inter-Belgische, grensoverschrijdende, Europese en internationale samenwerking noodzakelijk.

IV. 7. b. SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE FEDERALE OVERHEID, DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

De betrekkingen met het Waals gewest zijn bijzonder belangrijk. Een goede samenwerking op basis van gelijke partners is onontbeerlijk om het beleid op elkaar af te stemmen, elkaar te ondersteunen en om complementair te kunnen werken. Bij de uitvoering van de 6de Staatshervorming is het daarom noodzakelijk om de samenwerkingsakkoorden van 1998 uit te breiden en te verdiepen.

Als de Duitstalige gemeenschap een evenwaardige lidstaat in België wil blijven, moeten bijkomende bevoegdheden van het Waals gewest overgenomen worden: Ruimtelijke ordening, woningbouw, de provinciale bevoegdheden, wegeaanleg en werkgelegenheid.

Samenwerking met de andere gewesten in het domein van cultuur zijn zeer belangrijk.

Een raamakkoord voor de sociaal-economische instellingen (actoren, doelstellingen en financiering) wordt opgesteld en voor onderhandeling aan het Waals gewest voorgelegd.

In het kader van het bevorderen van de meertaligheid wordt de uitwisseling van leraars met de andere gewesten, het aanbod voor verdere opleiding voor leraars met een andere taal, het immersie-onderwijs en tweetalig onderwijs versterkt.

De onderhandelingen met het Waals gewest voor wat betreft de overname van de bevoegdheid voor woningbouw en ruimtelijke ordening zullen verder gezet worden.

IV. 8. ANALYSE VAN HET REGEERAKKOORD VAN DE FEDERATIE WALLONIE-BRUSSEL (FWB)

Met als titel “Fédérer pour réussir (Samenbrengen om te slagen)” werd op woensdag 23 juli 2014 door de onderhandelaars (PS en cdH) het regeerakkoord van de Federatie Wallonië-Brussel (FWB) voorgesteld. Daarin worden belangrijke beleidsbeslissingen vastgelegd voor de komende legislatuur.

IV. 8. a. ALGEMEENHEDEN

De FWB beschouwt zichzelf als de onvergankelijke band tussen de Walen en de Brusselaars en kan dus steunen op een overduidelijke wil om de samenwerking tussen de twee gewesten waaruit het is samengesteld, te intensifiëren. Wallonië, Brussel en de FWB pleiten dan ook samen voor een versterking van de uitwisselingen en voor het zoeken naar efficiënte samenwerkingsverbanden ten voordele van de burger.

De toekomst van Wallonië en Brussel rust op de kwaliteit van het onderwijs. Daarom wordt het uitwerken en het sluiten van een pakt over het onderwijs in het vooruitzicht gesteld.

De legislatuur van deze regering wordt voornamelijk gekenmerkt door het duidelijk omschrijven en in praktijk brengen van het communautair en regionaal beleid voor wat het onderwijs, de opleiding, de werkgelegenheid en de economie betreft. Het voorstellen van een pakt voor het onderwijs voor de 10 volgende jaren is dan ook één van de voornaamste doelstellingen. De ambitie van de FWB: door de uitvoering van haar bevoegdheden een gezamenlijke positieve inspanning leveren ten voordele van een verdere ontplooiing van de Walen en de Brusselaars.

IV. 8. b. SAMENWERKINGSVERBANDEN MET DE FEDERALE OVERHEID, DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

Verplicht onderwijs

- De Federatie staat borg voor het verder zetten van het immersie-onderwijs en voor de uitvoering van het samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen voor wat de uitwisseling van leerkrachten betreft.
- Om open te staan voor bestaande nieuwe technologieën, zal in samenspraak met de gewesten, de invoering van de informatica in de scholen nog verder opgedreven worden.
- Op Europees niveau zal aangedrongen worden om een vermindering van de BTW van 21% naar 6% voor infrastructuurwerken op schoolgebouwen toe te staan; in voorkomend geval zal dezelfde vraag aan het federaal niveau gericht worden.
- De schoolplicht vanaf minimum 5 jaar moet op het federaal niveau bepleit worden omdat een vroegtijdige toegang tot de school de integratie in de school en bijgevolg ook het slagen van de leerlingen bevordert.
- In samenwerking met de gewesten zullen gepaste maatregelen genomen worden voor een optimalisatie van het deeltijdsonderwijs.
- De hervorming van de kwalificaties zal in samenspraak met de gewesten ingeschreven worden in de voorgestelde Europese hervorming van het onderwijs.

Hoger onderwijs

- Voor wat de financiering van het hoger onderwijs betreft zal bij de Europese instanties aangedrongen worden op een systeem van financiële compensatie ten voordele van die Staten die veel meer studenten van de EU ontvangen dan dat ze uitsturen in een ander land van de EU.
- Een vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor het academisch personeel voor de tijd die aan wetenschappelijk onderzoek wordt besteed, zal bij de federale regering bepleit worden.
- Er wordt aangedrongen om een samenwerkingsakkoord met de federale Openbare Dienst van Financiën af te sluiten om fiscale gegevens ter beschikking te stellen zodanig dat automatisch een studiebeurs kan toegekend worden aan diegenen die er in aanmerking voor komen.
- Samen met de gewesten moeten de relaties tussen de instellingen van het hoger onderwijs en de openbare werkgelegenheids- en opleidingsdiensten versterkt worden.
- Onderhandelingen moeten met de federale regering opgestart worden om een tussenkomst te verkrijgen in de logementskosten van de student (bijvoorbeeld: belastingvermindering of de provincies uitnodigen om een steunbeleid voor studentenlogement uit te bouwen).
- In het kader van het voortgezet onderwijs (Open Universiteiten), moeten, samen met de gewesten, de instellingen van hoger onderwijs en de openbare tewerkstellings- en vormingsactoren, beter op elkaar afgestemd worden.
- In samenspraak met de federale autoriteiten, de Decanen van de Faculteiten Geneeskunde en de Koninklijke Belgische Academie voor Geneeskunde, moet nagedacht worden over de gevolgen van het geven van een diploma aan een dubbel aantal artsen in 2018 en over de te nemen maatregelen om het behoud van de kwaliteit van de studies voor geneeskunde verenigbaar te maken met de opvang van studenten die arts willen worden.
- De uitwisselingen en de samenwerkingsverbanden met Vlaamse en Duitstalige onderwijsinstellingen voor het meertalig taalonderwijs moeten zo veel mogelijk bevorderd worden.
- In het kader van de infrastructuur voor het hoger onderwijs: De instellingen moeten door de regionale regeringen ondersteund worden in hun inspanningen voor nog grotere energiebesparingen.

- Voor wat de universitaire hospitalen betreft zal er over gewaakt worden dat het constructieplan van de FWB in overeenstemming is met de plannen van Wallonië en het BHG.

Sociale promotie en onderwijs op afstand

- In samenspraak met de gewesten zal het aanbod van dit type van onderwijs beter gecoördineerd worden met alle betrokken actoren.

Wetenschappelijk onderzoek

- Voor wat het wetenschappelijk onderzoek betreft zal, in samenspraak met de gewesten, de band tussen het wetenschappelijk en het toegepast onderzoek enerzijds en de band tussen performant wetenschappelijk onderzoek en de economische en sociale actoren anderzijds, versterkt worden.
- Door een grotere samenwerking tussen de gewesten en de FWB te ondersteunen kan de samenwerking tussen Vlaamse universiteiten, de universiteiten van de FWB en de federale wetenschappelijke instellingen verankerd worden.
- Op het vlak van innovatie zal op het federaal niveau de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor het academisch personeel voor de tijd besteed aan het wetenschappelijk onderzoek, bepleit worden.
- Het wetenschappelijk onderzoek heeft behoefte aan een degelijke uitrusting en infrastructuur. De kosten moeten onderling geprogrammeerd en gedragen worden door de FWB, het Belgisch en het Europees niveau.
- De organisatie en de coördinatie van de investeringen voor wat belangrijke uitrustingen en infrastructuur betreft, moet tussen de gewesten en de FWB onderling afgesproken worden. Bovendien zal de deelname van FWB onderzoekers aan federale infrastructuurwerken gepromoot worden.

Kinderen

- Het gevoerde beleid over de kinderopvang bevindt zich op het kruispunt van de bevoegdheden van de FWB, de gewesten, de federale staat en het lokaal bestuur. Om redenen van vereenvoudiging en efficiëntie moet daarom het beleid van de verschillende machtsniveaus beter op elkaar worden afgestemd en moet het aantal opvangplaatsen in onderling overleg met de gewesten, verhoogd worden.
- Door het oprichten van een mobiel ploegensysteem van kinderverzorgsters, zal in samenspraak met de gewesten, de opvang van kinderen met een handicap in de opvangcentra verbeterd worden.

Jeugd

- In samenspraak met de gewesten en de betrokken actoren zullen de beschikbare plaatsen voor het oprichten van kampen geïnventariseerd en gecoördineerd worden.
- Teneinde de integratie van jongeren in de gemeenschap en het nemen van verantwoordelijkheid te bevorderen, zal samen met de Federale regering en de gewesten de mogelijkheid van een burgerdienst op vrijwillige basis, onderzocht worden.

Justitiehuizen

- Een goede samenwerking tussen de FWB en de federale staat is noodzakelijk. Daarom zal de FWB actief deelnemen aan het overgangsproces tussen de federale overheid en de gemeenschappen. Samenwerkingsakkoorden zullen in dit kader met de federale staat afgesloten worden.
- Aan de hand van de bestaande consultatieorganen wordt een goede samenwerking tussen de FWB en de federale staat onderhouden.

Gelijke kansen

- In samenspraak met de gewesten zal de informatie-inzameling over gehandicapten gecentraliseerd worden.

Gemeenschapsvorming

- Een charter zal opgesteld worden zodanig dat iedereen weet wat zijn rechten en de plichten zijn om het algemeen belang te dienen, om het openbaar erfgoed te verdedigen en om te waken over het feit dat iedereen gelijk behandeld moet worden. Daarom zal het samenwerkingsakkoord met Wallonië zo vlug mogelijk gefinaliseerd en in alle sectoren in werking gesteld worden.

- Het overleg tussen de administraties van het Waals gewest en de FWB zal aangemoedigd worden om de gegevensuitwisseling tussen de verschillende actoren beter te laten verlopen.

Media

- Een inter-federaal platform voor de media, samengesteld uit de verschillende Ministers betrokken bij het mediabeleid, is een absolute noodzaak.

Sport

- Om de uitoefening van sport te promoten moet er een regelmatige gedachtenuitwisseling met de actoren van de sportbewegingen (federaties, Olympisch Comité...) plaats grijpen.
- Het verder zetten van de dialoog met de federale regering over een herziening van het statuut van vrijwilliger en over de fiscale beschikkingen over sport, moet gegarandeerd blijven.

Europa

- De belangen van de FWB in Europa zullen door de volgende maatregelen verdedigd worden: een grotere deelname aan het Belgisch en Europees beslissingsproces, een grotere inbreng van de gefedereerde entiteiten in het Belgisch afvaardigingssysteem van de Europese Unie en een versterkte deelname aan het Comité van de Regio's en aan de verschillende organen die communautaire belangen verdedigen.

Internationale samenwerking

- Het is essentieel om de synergie tussen de verschillende entiteiten maximaal op elkaar af te stemmen. Daarom is het belangrijk dat Wallonië en de FWB met één stem op de Europese en internationale scène spreken. In deze optiek zal de efficiëntie van het buitenlands diplomatiek netwerk Wallonië-Brussel nog versterkt worden, ook met de federale diplomatie.
- Om de coherentie van het Belgisch internationaal beleid te verhogen moet erover gewaakt worden dat het buitenlands beleid, de ontwikkelingssamenwerking, de Europese vraagstukken en de internationale economische relaties van de gemeenschappen, de gewesten en van het federale niveau, elkaar versterken. De samenwerking met het federaal niveau omvat ook de promotie van grote evenementen en het aanbieden van het sterk (Belgisch) merk.
- Om de efficiëntie van de ontwikkelingssamenwerking te verbeteren zal de samenwerking en het overleg met de federale overheid versterkt worden en zal actief bijgedragen worden aan het in plaats stellen van mechanismen ter bevordering van de coherentie.

IV. 9. DEELBESLUITEN

Door de zes opeenvolgende staatshervormingen wordt het unitaire België omgevormd tot een federale staat waar door toepassing van het subsidiariteitsbeginsel een groot aantal bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden overgeheveld naar de gemeenschappen en gewesten.

Als gevolg van deze overdracht is het institutioneel kader van het land er niet eenvoudiger op geworden. Integendeel, het sluiten van samenwerkingsakkoorden tussen de verschillende gefedereerde entiteiten is een absolute noodzaak geworden om de efficiëntie in het beleid en in het bestuur te kunnen blijven garanderen.

Zoals blijkt uit de analyse van de verschillende regeerakkoorden en uit onderstaande tabel waarin een overzicht wordt gegeven van de voornaamste geplande en/of bestaande samenwerkingsverbanden die er in dit land tussen de verschillende entiteiten bestaan, is de Belgische staatsstructuur een ingewikkeld kluwen geworden waarin men door het bos de bomen niet meer ziet en waar de confederale trekjes van het systeem niet langer kunnen ontkend worden.

Natuurlijk zijn samenwerkingsakkoorden in een federaal land noodzakelijk en moeten die zelf aangemoedigd worden, maar in dit land worden die tot het absurde toe op de spits gedreven.

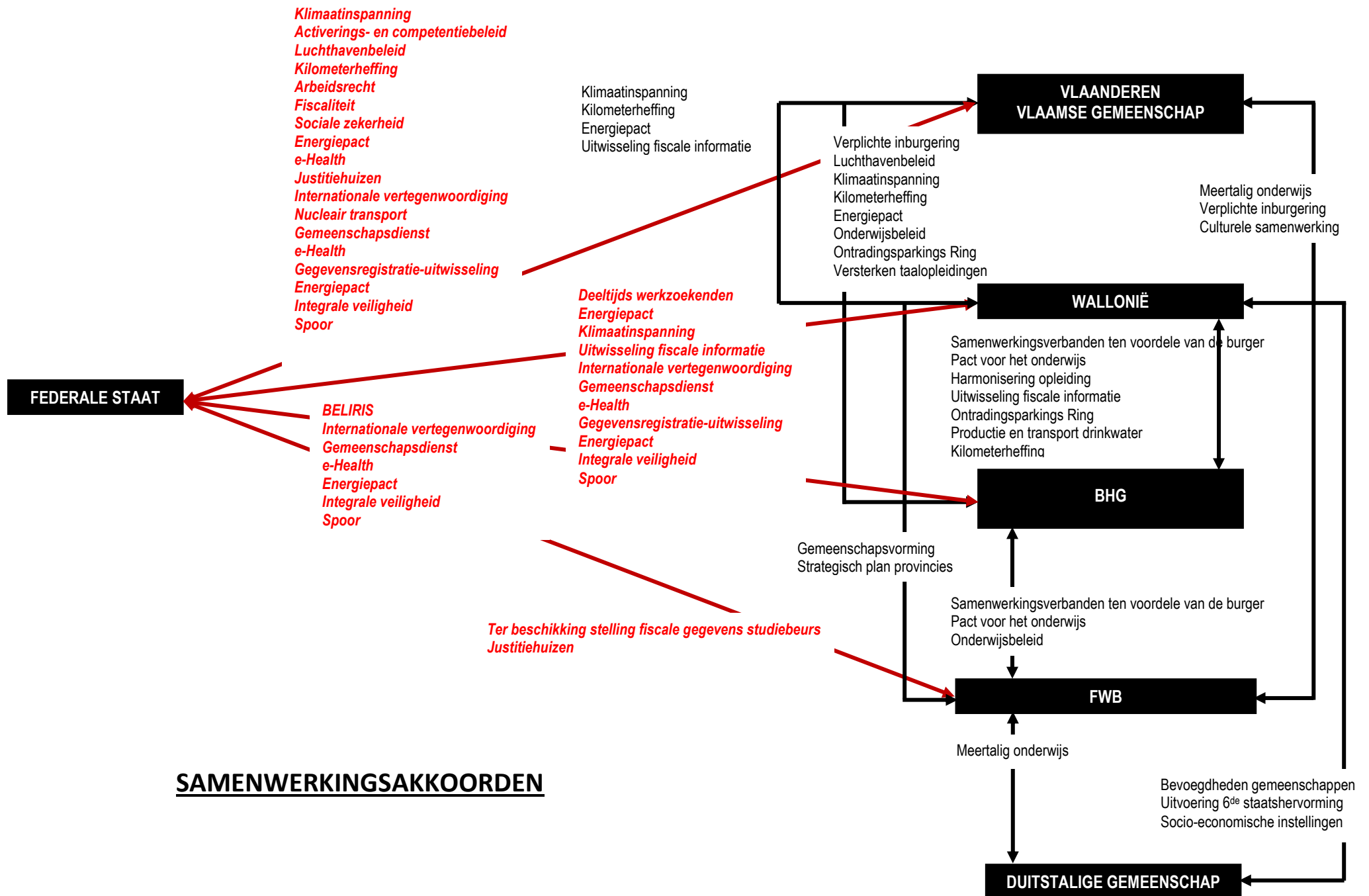
Door het bijzonder statuut dat door de opeenvolgende staatshervormingen aan het BHG werd toegekend, is de toestand voor dit gewest nog schrijnender; het BHG bevindt zich immers op de tweespalt van de Vlaamse en Waalse bevoegdheden. Een aantal voorbeelden die men uit de analyse van de verschillende regeerakkoorden kan destilleren:

- De nationale en internationale rol van het BHG als zetel van de Europese Commissie en als hoofdstad van België en Vlaanderen, doen sommige politieke partijen besluiten om voor een co-beheer van dit gewest door de andere gewesten te pleiten. Alhoewel een zekere inspraak van de federale overheid omwille van deze rol verdedigbaar is, gaat een co-beheer volledig voorbij aan de Brusselse realiteit en is dit volledig in tegenspraak met de regels van het subsidiariteitsbeginsel en van een coherent en efficiënt bestuur. Door de

toegekende regionale bevoegdheden betekent een gezamenlijk beheer van het BHG door de andere gewesten, immers een artificiële opsplitsing van het beheer in Brussel.

- In Vlaanderen werden de gewest- en gemeenschapsregering samengevoegd wat in het Franstalig landsgedeelte niet werd toegepast. De FWB maakt op die manier de onderlinge structuren nog ingewikkelder en is bovendien een bijkomende (nutteloze?) onderhandelingspartner wanneer samenwerkingsakkoorden dienen te worden afgesloten. De verschillende gemeenschapscommissies die in het BHG werden opgericht dragen er bovendien zeker niet toe bij om een degelijk beleid en bestuur in dit gewest te kunnen voeren. Daarbij kan men zich de vraag stellen of het nog zin heeft om de gemeenschappen te behouden, zeker voor wat het BHG betreft.
- Indien men de criteria toepast die door verschillende onderzoekers worden verdedigd, blijkt dat Brussel, samen met Washington, Genève en Den Haag, de belangrijkste politieke stad is van de wereld en de tweede rijkste en de vierde beste “zakenstad” van Europa. Met 19 % van het BNP is Brussel bovendien de economische slagader van het land; de geproduceerde rijkdom ligt er respectievelijk 40 % en 65 % hoger dan het nationaal en Europees gemiddelde en het (momenteel te begrensd?) economisch hinterland Brabant is de meest welvarende regio van het land. Dergelijke cijfers kunnen niet door de andere gewesten voorgelegd worden, zeker indien men weet dat meer dan de helft van de beroepsbevolking buiten het gewest woont en er bijgevolg geen belastingen betaalt. Om de welvaart van dit land niet in gevaar te brengen is het dus uitermate belangrijk dat deze benijdenswaardige positie van het BHG niet door communautair en/of institutioneel gehakketak wordt aangetast.
- Een groot aantal organisaties en inwoners van het BHG pleiten meer en meer voor het beheer van de persoonsgebonden materies (cultuur, onderwijs...) op het niveau van dit gewest.
 - Brussel is de enige stad in de wereld die geen culturele bevoegdheden heeft. Initiatieven zijn noodzakelijk om de samenwerking tussen de verschillende gemeenschappen in één en dezelfde stad mogelijk te maken.
 - Het onderwijs in Brussel staat onder de voogdij van de twee andere gemeenschappen. De financiering wordt in sommige gevallen afhankelijk gemaakt van het inlossen van bepaalde voorwaarden.
- In het BHG is een gegarandeerde Vlaamse vertegenwoordiging in het Brussels parlement vastgelegd (17 zetels op 89 = 19 %), terwijl men algemeen kan stellen dat de Nederlandstalige bevolking uit niet meer dan 5 – 10 % van de totale bevolking bestaat; Brusselse gemeenten krijgen extra financiële middelen toegestopt wanneer een Vlaamse Schepen wordt benoemd, terwijl Vlaanderen weigert het Minderhedenverdrag te ondertekenen.
- Verkeer en mobiliteit, het beheer van de nationale Luchthaven Zaventem waar o.a. de verschillende geluidsnormen de bron vormen van permanente onderlinge ruzies, infrastructuur, sport, uitwisseling van gegevens..., om er maar enkele op te noemen, zijn in het BHG thema's die allemaal het voorwerp moeten uitmaken van afzonderlijke af te sluiten samenwerkingsakkoorden tussen de verschillende entiteiten van het land. Dit leidt onvermijdelijk tot een ingewikkelde en onoverzichtelijke structuur waarbij de efficiëntie zeker niet altijd op de eerste plaats komt.

In deze optiek pleit B Plus dan ook voor een diepgaande studie over de opportuniteit van de afschaffing van de gemeenschappen en de daarbij horende structuren en voor de oprichting van een volwaardig BHG met dezelfde verantwoordelijkheden en bevoegdheden als de overige gewesten, waarbij een beperkte rol te wijten aan de nationale en internationale rol van de stad Brussel, aan de federale overheid wordt toegekend. Uiteraard zal het opstellen van een volwaardig statuut voor Brussel op voet van gelijkheid met de andere gewesten niet alle problemen oplossen, maar de transparantie in alle domeinen, de personele en financiële draagkracht en de efficiëntie zullen er zeker wel bij varen.

Hoofdstuk V: Brussels Metropolitan Region

Bertrand Waucquez

Alain Deneef, beheerder van “Brussels Metropolitan (BM)” en Voorzitter van “Aula Magna” (om de twee jaren, de andere Voorzitter is Eric Corijn) is één van de “specialisten” van het BHG. Wij hebben hem voorbij herfst gevraagd om ons zijn visie te geven over enkele belangrijke thema’s voor Brussel. Hieronder de essentiële elementen van dit gesprek.

V. 1. BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE GEMEENSCHAP

Mr. Deneef, U bent beheerder van “Brussels Metropolitan (BM)”. Men weet dat een aantal projecten in Brussel niet op een efficiënte manier kunnen verwezenlijkt worden zonder de grenzen van de 19 gemeenten te overschrijden. Zoals bijvoorbeeld het Gewestelijk Expresnet (GEN), de mobiliteit, de geluidsnormen en de promotie van Zaventem, de verbreding van de ring...

BM is een initiatief dat omstreeks 2006 gelanceerd werd toen de 4 Belgische patroonfederaties - het platform waarvan men terecht dacht dat dit het juiste platform was - het federale VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) en de 3 regionale federaties BECI (“Brussels Enterprises Commerce and Industry”), VOKA (Vlaams netwerk van Ondernemingen) en UWE (“Union Wallonne des Entreprises”) wensten samen te werken om van gedachte te wisselen over wat kon gedaan worden aan een aantal moeilijke hoofdstedelijke problemen. De mobiliteitsproblematiek, de problematiek rond ruimtelijke ordening en de werkgelegenheidsbekkens zijn slechts enkele voorbeelden waaraan ze toen dachten. Tussen 2006 en 2008 zijn werkgroepen samengekomen met bedrijfsleiders die lid waren van deze of gene patroonfederatie. Deze vergaderingen leidden in december 2008 tot het oprichten van een VZW, een “roadmap” die 10 jaren zou duren en die “Business Route for Brussels Metropolitan Region” werd genoemd. Later heeft men de “R” van “Region” laten vallen omdat sommigen er de wens van anderen in zagen om eventueel een grotere regio rond Brussel op te richten of om de Brusselse regio of toch ten minste enkele bevoegdheden uit te breiden, wat duidelijk niet de bedoeling was van de stichters van de VZW.

Het kwam er dus op aan om de complexe problemen daar waar ze zich stelden, het hoofdstedelijk gebied, aan te pakken, maar ook om de politieke wereld bewust te maken van het belang van dergelijk hoofdstedelijk niveau. In juli 2012 en ten gevolge van de akkoorden naar aanleiding van de 6de staatshervorming, werd een wet gestemd die de oprichting van een “Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap” inhield: geen sprake dus van een gewest maar wel van een gemeenschap. Men legt er de “perimeter” van vast: de voormalige provincie Brabant, de leden die ambtshalve lid zijn: de federale staat, de 3 gewesten en de gemeenten van de voormalige provincie Brabant, de provincies indien ze dit wensen. Men legt in deze wet ook de bevoegdheden vast waarop deze hoofdstedelijke samenwerking van toepassing kan zijn (een tiental). Het gaat hier in feite dus over een geografische enveloppe waarin bevoegdheden door transregionale samenwerking kunnen vastgelegd worden.

Geen sprake van een juridisch of budgettair kader, een soort lege schelp maar die toch concrete projecten aan de overheid voorstelt. Werkmethoden die gebruikt zouden kunnen worden om deze samenwerking er verder door te drukken, werden evenmin vastgelegd.

De hoofdstedelijke samenwerking is in feite een “sui generis”- aanpak: niemand beschikt over de gebruiksaanwijzing, de wet preciseert enkel dat de gewesten onder elkaar samenwerkingsakkoorden kunnen voorstellen, wat niet nieuw is en ook niet gebonden is aan de Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap. Dergelijke akkoorden bestaan nu ook al, maar dan wel tussen de gewesten of tussen de gemeenschappen.

Elk actieterrein dat men met deze hoofdstedelijke visie wil aanpakken, komt overeen met een territorium dat niet altijd hetzelfde is, met een aantal actoren die niet altijd dezelfde zijn en met een methodiek die niet altijd dezelfde zal zijn. Alle mogelijke variaties konden dus niet in één enkele wet voorzien worden.

Enkele voorbeelden:

Mobiliteit en de kilometerheffing.

- De voormalige Provincie Brabant is de perimeter, maar reikt soms nog een beetje verder omdat bijvoorbeeld sommige lijnen van het GEN verder gaan.
- De actoren zijn dan weer privémaatschappijen, dan weer actoren van de publieke sector, meer bepaald de regionale en federale transportmaatschappijen.

- **Methodiek:** Een zo groot mogelijke coalitie trachten te vormen om het project van de kilometerheffing dat in gans België noodzakelijk is, maar waarvan het hoofdstedelijk gebied het middelpunt zou moeten zijn, te ondersteunen. Eens dat de interne synthese gemaakt is, vraagt men dan aan de politieke overheid om de laatste hinderpalen uit de weg te ruimen en om het project te lanceren. Eens dat de kilometerheffing gelanceerd is, zou men “in fine” een institutioneel samenwerkingsplatform met de regionale en federale transportmaatschappijen en met de privésector moeten oprichten. Dit zal dan het sluitstuk zijn van een proces dat “bottom up” en op een zeer concrete manier van start is gegaan, m.a.w. vertrekkende vanuit de basis, de ondernemingen en de andere vragende partijen, de vakbonden..., die naar de politieke overheid stappen om hun synthese voor te stellen.

Werkgelegenheidsmarkt

- **Perimeter:** Omvat in feite de ganse voormalige Provincie Brabant, maar vooral de Rand.
- **Actoren:** De private bedrijven omdat zij het zijn die aanwerven en de werkgelegenheidsagentschappen Actiris (Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling), VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling) en FOREM (“Office Wallon de la formation professionnelle”).
- **Methodiek:** Op maat gemaakte akkoorden tussen grote werkgevers die een duidelijk idee hebben over de “basic skills” waarover de werkzoekenden moeten beschikken, en de werkgelegenheidsorganisaties die belast zouden worden met de opleiding en het testen en valideren van deze “basic skills”.

Ruimtelijke ordening

- **Perimeter:** Een groot gedeelte van de Provincie Brabant, maar niet overal omdat de polsslag van Brussel omgekeerd evenredig is met de afstand.
- **Actoren:** Men kan zich hierbij een hergroepering van experts en informatie-uitwisseling indenken.
- **Methodiek:** Dit zou kunnen uitmonden in een observatorium van het hoofdstedelijk gebied dat slechts achteraf zou kunnen functioneren. Het oprichten van een observatorium vanaf het begin zou niet werken: België is historisch een staat van steden en gemeenten, de soevereiniteit vertrekt vanuit de basis in een geest van subsidiariteit; de staat speelt enkel een aanvullende rol wat niet het geval is in de grote gecentraliseerde staten die we nu kennen. Aantonen dus dat er een samenwerking bestaat tussen personen en organisaties; vervolgens, eventueel omwille van efficiëntie, duurzaamheid en rechtsveiligheid, er voor zorgen dat een platform een al bestaande, informele samenwerking die haar nut heeft bewezen, vorm geeft.

ICT sector (Informatie- en Communicatietechnologie) en de media

Zeer belangrijk omdat de wereld evolueert naar een informaticatijdperk: hoe het zeer dynamische karakter van deze sector in en rond de hoofdstad organiseren?

- **Perimeter:** De perimeter is waarschijnlijk de hoofdstad maar gans België is hierin betrokken.
- **Actoren:** Private en publieke sectoren in het ICT- en het mediagebeuren, net zoals alle agentschappen voor het promoten van investeringen, vernieuwing, onderzoek...
- **Methodiek:** Creatie van een ecosysteem, dat gematerialiseerd wordt door een “cluster” van bedrijven die onderling met elkaar samenwerken, maar ook ten opzichte van de buitenwereld waar een aantal diensten worden aangeboden: advies aan opstartende bedrijven, steun voor de financiering, het in aanmerking nemen voor onderzoeksprojecten, “networking” tussen deze bedrijven, het internationaal promoten van deze bedrijven om hun ontwikkeling te garanderen, de “interface” tussen het onderzoek, de universiteiten en de al dan niet grote openbare of privé opdrachtgevers. Dat is een gans andere manier van werken, het creëren van een ecosysteem waar de rol van de overheid zich slechts in de marge afspeelt.

Al naargelang het domein naar waar men zich richt, zijn noch de perimeter, noch de actoren en noch de methodiek identiek. Het is dit dat de hoofdstedelijke benadering zo complex maakt en waarom het dan ook niet in één enkele slagzin kan samengevat worden.

Wat doet de beheerder? Hij tracht de complexiteit van de projecten te besturen, maar is samen met zijn ploeg ook verantwoordelijk om de openbare en privé-actoren te overtuigen van de merites van een nog niet onderbouwde, en dus per definitie complexe methode. Dit vraagt een beetje continuïteit in de ideeën en vastberadenheid om de zaken vooruit te laten gaan.

Hoe ver staan we met het project nu we toch al halfweg zijn?

De evaluatie van het gedane werk halfweg is ondertussen al gebeurd. Een ganse reeks denkoefeningen werden al gemaakt. Een belangrijke studie werd 5 jaar geleden aan de Universiteit van Bâle aangevraagd (BAK Basel) die gespecialiseerd is in de vergelijking van grote Europese hoofdsteden. Het enthousiasme van in het begin met grote steun van de bedrijven, is een beetje stil gevallen. Eén van de taken van de beheerder toen hij in september 2013 in functie trad, was juist deze dynamiek van steun weer op gang te brengen door, in het kader van de "mid-term" oefening, 7 werkgroepen op te richten. Elke werkgroep bestaat telkens uit een tiental CEO's (Chief Executive Officer) onder de leiding van één of twee onder hen:

- Mobiliteit.
- Werkgelegenheidsmarkt.
- Internationale aantrekkingskracht van de stad.
- Ruimtelijke ordening.
- Financiën.
- ICT/media.
- Europees recht en "public affairs".

Deze groepen kwamen verschillende keren samen en hebben er voor gekozen om elk 1 tot 3 projecten te ontwikkelen. Deze projecten zijn niet enkel denkoefeningen, maar ze zijn zeer concreet en kunnen starten met de realisatie door (bijvoorbeeld) één van de werkmethoden hierboven aangehaald toe te passen. Geen realisatie door BM zelf, maar door bedrijven of openbare diensten volgens vastgelegde modaliteiten.

Sommige projecten zijn verder gevorderd dan anderen en op 10 februari 2015 werd tijdens een symposium die de 3 Ministers-presidenten van de gefedereerde entiteiten (gewesten) samen bracht, een eerste stand van zaken opgemaakt. De studie van de Universiteit van Bâle werd er dan ook geactualiseerd en een voorbeeld van universitaire samenwerking in het buitenland werd voorgesteld. Dan volgde de interpellatie van de Ministers-presidenten door de CEO's die een werkgroep hebben geleid.

Het komt er dus op aan om telkenmale methodes te vinden die nog moeten uitgevonden worden om alle problemen waarvan de complexiteit groot maar specifiek is, aan te pakken.

Het actualiseren van de studie van BAK Basel toont aan dat de hoofdstad er de laatste 5 jaren nauwelijks is op vooruit gegaan. De crisis is daar een uitleg voor, maar Brussel werd door andere hoofdsteden in Europa voorbij gestoken. Wat de deelgebieden van de hoofdstad betreft, kan men in Brussel een zeer contrasterende ontwikkeling vaststellen, met een creatie van welvaart, maar ook met een herverdelingsprobleem van deze welvaart naar de bevolking toe. Waals-Brabant heeft door het ontstaan van de pool Louvain-La-Neuve een zekere versnelling gekend, wel met 20 jaar achterstand met de pool Leuven die deze heropleving al eerder had gekend. Deze 2 polen hangen af van Brussel, maar beginnen zichzelf meer en meer te beredderen. Vlaams-Brabant heeft de neiging om buiten adem te geraken voornamelijk ten gevolge van het buiten de oevers treden van een aantal typisch Brusselse problemen die aan de werkgelegenheid en de sociologische samenstelling van de bevolking te wijten zijn. De bevolking heeft immers de neiging om weg te trekken uit het BHG en zich in de onmiddellijke omgeving te vestigen, waar men een zekere heropleving van de economische activiteiten kan vaststellen.

Het hoofdstedelijk fenomeen dat 5 jaar geleden nog "nice to have" was, is nu een absolute "must have" geworden omdat de hoofdstad er niet op vooruit is gegaan, maar vooral omdat het fenomeen overal in de wereld en zeker in Europa niet opgehouden heeft zich verder te ontwikkelen. Enkele signalen die er zeker niet om liegen:

- Twee landen hebben in een institutionele logica (top down) hoofdsteden opgericht: Italië en Frankrijk, terwijl Duitsland het fenomeen hoofdstad al veel langer kende.
- De universiteiten lanceren hoofdstedelijke studieprogramma's.
- Grote adviesgevende bedrijven openen praktijken rond stadsontwikkeling, rond hoofdstedelijke ontwikkeling of "smart cities" (identieke noties).
- In de Europese Commissie hebben 2 DG's ("Directorate General") entiteiten opgericht die van ver of van dichtbij iets te maken hebben met het fenomeen "hoofdstad".
 - In de DG "Regio" heeft men een entiteit "hoofdstad" gecreëerd. Alle regio's zijn geen hoofdsteden, maar bijna alle hoofdsteden zijn een regio of structureren in belangrijke mate de regio's die hen omringen.
 - In de DG "Transport/Onderzoek" heeft men een entiteit "smart cities" gecreëerd. Men kan zich moeilijk voorstellen dat hoofdsteden niet "intelligenter" willen worden, in het bijzonder voor wat de osmose tussen het centrum en de periferie betreft, de "drijvende" kracht van hoofdsteden waarvan het centrum een impact heeft op gebieden die veel verder verwijderd zijn dan het oorspronkelijk stedelijk gebied.

Zijn er andere hoofdsteden die als inspiratiebron kunnen dienen om ons project vooruit te laten gaan?

Er zijn veel voorbeelden in het buitenland, maar die zijn niet allemaal inzetbaar. Sommige hoofdsteden zijn megalopolen (Parijs of Londen), anderen zijn agglomeraties waarvan men niet kan zeggen dat de ene de andere domineert... soms te paard op grenzen (Rijssel), havens, in het binnenland. Door de geografische dimensie alleen al, is in vele gevallen de situatie totaal verschillend.

Er is ook een institutionele dimensie verbonden aan het zuiver geografisch aspect: nemen we Berlijn als voorbeeld, een stad die in een institutionele realiteit ingesloten is, verschillend van Brandenburg en die zij niet controleert. De inwoners van Brandenburg hebben trouwens geweigerd om te fusioneren met de stad Berlijn, die wel voorstander was van deze fusie. Catalanen die niet in Barcelona wonen, reageren niet altijd op dezelfde manier als de inwoners van het centrum van Barcelona. Alle hoofdstedelijke gevallen zijn over het algemeen “sui generis”. Men kan zich door deze voorbeelden laten inspireren, maar er bestaat geen enkel eenduidig model noch werkmethode; men zal dus uit pure noodzaak de “trial and error”-fase moeten doorlopen.

Men geeft U morgen een magische ring, wat doet u dan en hoe doet u het? Eén van de moeilijkheden die naar boven kwam tijdens de “Brussel Summer University (BSU) 2014” die aan dit thema gewijd was, was het feit van het gemis van één gesprekspartner met beslissingsbevoegdheid. Praten in functie van projecten van Yvan Mayeur, of soms van Rudi Vervoort bijvoorbeeld, is toch geen ideale oplossing?

Zeer zeker, ik zou deze ring onmiddellijk teruggeven omdat de “top-down”-benadering in dit geval niet kan werken. De hoofdstedelijke benadering vraagt een totaal omgekeerde aanpak die gebaseerd is op het bereiken van een consensus en die erin bestaat om mensen die elkaar niet noodzakelijk kennen, rond de tafel te doen zitten, mensen met soms uiteenlopende belangen en die het dikwijls niet met elkaar eens zijn. Alleen al het feit van mensen rond de tafel te doen zitten, creëert al mogelijkheden. Ik zou deze magische ring enkel gebruiken om de goede wil bij de deelnemers te doen aanwakken en om ze minstens één keer rond de tafel te krijgen.

V. 2. VERMINDEREN VAN DE COMMUNAUTAIRE BENADERING IN BRUSSEL TEN VOORDELE VAN EEN REGIONALE BENADERING?

Nemen we het voorbeeld van het onderwijs dat een enorme uitdaging is in Brussel: om tegemoet komen aan de demografische veranderingen, en enkel maar voor het secundair onderwijs, zou men idealiter gedurende 15 jaren één school per jaar moeten oprichten. Hoe kan men dit op een efficiënte manier beheren?

(Alain Deneef spreekt hier in eigen naam en niet als beheerder van BM).

Op het grondgebied van Brussel waar de gemeenschappen soms als concurrenten optreden, heeft het huidige systeem zijn limieten bereikt. Voor het grote bekken dat de “schoolmarkt” uiteindelijk toch is, ziet men niet al te veel samenwerking tussen de verschillende netwerken, maar kan men wel een ganse reeks van mistoestanden terugvinden. Het systeem kan dus niet optimaal werken, wat dan ook het geval is. Een aantal mensen van de Brusselse regionale beweging waar ik me bij aansluit, denken aan het “regionaliseren” van het onderwijs, wat trouwens het onderwerp zou kunnen uitmaken van een 7de staatshervorming.

Het feit van vandaag kinderen in een school te kunnen opvangen veronderstelt 3 conceptueel verschillende niveaus, een soort van “lagen” van het schoolbeleid:

- Gebouwen, ruimtelijke ordening, het zijn allemaal regionale materies. Men kan zich de vraag stellen waarom dit een materie is die door de gemeenschappen moet bestuurd blijven.
- Inrichtende macht: Een grote waaier van mogelijkheden in België: gemeenschap, provincie, gemeente, autonoom en geïndividualiseerd in het vrij onderwijs. Men ziet niet goed in waarom dit niet op regionaal niveau zou kunnen gebeuren. Door bijvoorbeeld de gemeentelijke inrichtende macht te transfereren naar het regionale niveau, van laag naar hoog. Anderzijds zou de inrichtende macht van het zogenaamde enige, gecentraliseerd officieel onderwijs van de Franse gemeenschap overgeheveld kunnen worden naar het BHG. Hetzelfde zou men natuurlijk ook kunnen doen voor het onderwijs van de Vlaamse gemeenschap.
- Regelgevende bevoegdheid: Verzekeren van de vergelijkbaarheid en de homogeniteit van zowel de inhoud van de opleidingen als van het valideren en erkennen van diploma's. Zelfs diepovertuigde regionalisten durven toe te geven dat deze regelgevende bevoegdheid op een communautaire basis georganiseerd kan blijven. In de schoot van één en dezelfde gemeenschap moet dus de inhoud van de programma's, maar zeker de erkenning van de diploma's tussen Brussel en Aarlen enerzijds en tussen Brussel en Oostende anderzijds, kunnen gevrijwaard blijven.

Op 3 van deze conceptuele niveaus van het schoolbeleid kunnen er zeker twee gemakkelijk naar het regionaal niveau overgeheveld worden. Dat komt er voor Brussel op neer dat de gemeenschappen ontlast worden van de essentie van hun bevoegdheden, omdat dit toch ongeveer 80 % van hun budget uitmaakt; de rest wordt besteed aan cultuur en aan het zogenaamd persoonsgebonden beleid, m.a.w. hulp aan personen. Vandaar dat men zich de vraag kan stellen of men de gemeenschappen met de tweeledige invloed die zij nu op Brussel uitoefenen, moet blijven behouden zoals ze nu zijn, of niet.

Het idee dat door sommigen van de regionalistische strekking wordt verdedigd: de twee gemeenschappen hebben in Brussel op institutioneel vlak een gelijkaardig statuut, maar zijn op operationeel vlak niet op dezelfde manier georganiseerd: de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) is verschillend van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) zij doen niet exact hetzelfde, hebben noch dezelfde eigen middelen, noch dezelfde graad van autonomie. De twee gemeenschappen staan in Brussel op gelijke voet, maar vertegenwoordigen fundamenteel niet hetzelfde voor wat hun opdracht zelf betreft. De Franstalige gemeenschap vertegenwoordigt een meerderheid van de bevolking in Brussel, de Vlaamse gemeenschap vertegenwoordigt en beschermt een minderheid, die de Vlaamse Brusselaars toch zijn.

En beschermt de VGC ook de taal, de cultuur?

Zij beschermt inderdaad deze burgers in wat typisch is voor Brussel, het feit van cultureel en taalkundig tot een minderheid te behoren. Er is dus een aspect van vertegenwoordiging maar ook een aspect van bescherming van een minderheid tegenover een meerderheid. In het geval van de Franstalige gemeenschap gaat het niet over een bescherming maar wel over een vertegenwoordiging.

En dus een verschillende manier van aanpak van de twee gemeenschappen?

Vandaar het idee om zich in het kader van de toekomstige institutionele evolutie de vraag te stellen of men geen verschillende aanpak van de twee gemeenschappen kan overwegen. De gemeenschap die de meerderheid van de bevolking vertegenwoordigt zowel op het vlak van de taal als van de cultuur, zou een vermindering van bevoegdheden ten voordele van alle of sommige regionale instellingen, die toch door de meerderheid van de Franstalige bevolking gecontroleerd worden, kunnen aanvaarden. De Vlaamse gemeenschap, op gevaar af van haar benaming te zien wijzigen, zou toezichtrecht blijven behouden voor wat de bescherming van deze Nederlandstalige minderheid in Brussel betreft.

Gezien de hevige reacties die dergelijk voorstel zouden kunnen teweeg brengen, is het mogelijk om op korte tijd samenwerkingsinitiatieven tussen de verschillende gefedereerde entiteiten te overwegen?

Dat is de logica zelf van de samenwerkingsakkoorden die door de Grondwet voorzien zijn en die kunnen gesloten worden tussen de regionale of communautaire gefedereerde entiteiten, en die over een onbeperkt aantal materies kunnen handelen. Men kan zich dus samenwerkingsakkoorden voorstellen, enkel voor communautaire zaken, die in het geval van een afschaffing van de gemeenschappen, automatisch de gewesten zouden binden. Dus ook het onderwijs maar ook de RTBF (Radio-Télévision belge de la Communauté Française - Franstalige Radio en Televisie) bijvoorbeeld, een belangrijk cultureel aanbod dat vandaag ook nog afhangt van de Franstalige gemeenschap. De RTBF zou het onderwerp kunnen uitmaken van een samenwerkingsakkoord tussen het Waals gewest en het BHG dat zou kunnen leiden tot een gemeenschappelijk standpunt over de modaliteiten van financiering, van werking en van vertegenwoordiging. Men ziet dan ook niet goed in wat het sluiten van samenwerkingsakkoorden tussen de gewesten in plaats van tussen de gemeenschappen nog zou kunnen beletten om toch tot hetzelfde eindresultaat te komen.

Er zijn natuurlijk elementen in ons samen leven die bepaald worden door de taal. De benadering van de Vlaamse beweging "De taal is gans het volk" gaat te ver, maar de taal kan één van de elementen zijn die een gemeenschap gestalte geven. Een gemeenschap kan bestaan uit verschillende identiteiten en de taal komt slechts gedeeltelijk tussen voor wat de erkenning van deze identiteiten betreft. Net zoals men bijvoorbeeld een kerkdienst organiseert, kan men op dezelfde manier een samen leven organiseren van mensen die dezelfde taal delen. Het is trouwens zinloos een instelling die haar limieten bereikt heeft op te richten of te behouden. Men kan zich perfect de Angelsaksische manier van werken voorstellen die gebaseerd is op het afsluiten van contracten, die in feite samenwerkingsakkoorden zijn. In ons Latijns en Germaans concept hebben wij de neiging om instellingen op te richten om een probleem op te lossen, terwijl de Angelsaksen eerder de neiging hebben om een relatie in een contract vast te leggen.

Dat is dus één van alternatieven in het geval dat één of de aanwezige gemeenschappen in Brussel zouden worden afgeschaft.

Bij de VZW “Flagey” bijvoorbeeld, heeft men voor wat de “openbare” dienstverlening betreft, de inbreng van de volgende actoren:

- ***De Vlaamse Gemeenschap.***
- ***De Franstalige gemeenschap.***
- ***BHG.***
- ***De gemeente Elsene.***
- ***De Vlaamse gemeenschapscommissie;***
- ***De Franstalige Gemeenschapscommissie van het BHG.***
- ***De Koning Boudewijn stichting.***

Het voorbeeld van “Flagey” toont aan dat als dit het geval is voor een culturele instelling, dit ook voor andere instellingen het geval kan zijn. Dit zou kunnen bestaan voor de toenadering tussen lokale TV-stations bijvoorbeeld: “Télé Bruxelles” en “TV-Brussel”. Dat zou ook kunnen bestaan in het delicate domein van de schoolgemeenschap om echte tweetalige instellingen in te richten met een dubbel taalkundig immersie-onderwijs, of nog door het oprichten van een soort van Europese scholen waarvan veel voorbeelden in Brussel terug te vinden zijn.

Men zou in feite naast de Europese macht die nu al bestaat, een “concurrerende” inrichtende/ondersteunende macht creëren die in feite complementair is en niet meer communautair. De vraag die men zich kan stellen is in hoeverre het BHG kan instaan voor de financiering.

Het is een typisch Belgische “bottom-up”-benadering: men tracht een concreet geval op te lossen door het opstarten van een project zoals “Flagey”. Deze benadering kan toegepast worden voor andere culturele instellingen en zou, steeds vanuit de basis vertrekkend, kunnen toegepast worden bij de oprichting van nieuwe scholen. Misschien zal er ooit eens een dag komen dat men kiest voor rationaliseren en harmoniseren door het ganse systeem aan te passen, zonder dat een drastische maatregel door het afschaffen van de gemeenschappen moet genomen worden; het plotse verdwijnen van deze gemeenschappen zou wel eens een politiek trauma kunnen veroorzaken.

Nog een laatste woord over de samenwerking die kan, zou kunnen of zou moeten bestaan tussen onze universiteiten?

De samenwerking tussen universiteiten is echt bepalend voor een hoofdstad; anders verliest men één van de kansen om banden te smeden tussen het centrum en de periferie. In het hoofdstedelijk gebied is dit wel degelijk goed verdeeld omdat de universiteiten zich binnen en buiten Brussel bevinden, dus ook in Vlaams-Brabant (Leuven) en in Waals-Brabant (Louvain-La-Neuve). De samenwerking tussen deze universiteiten is nog zwak te noemen. De meest in het oog springende samenwerking is de samenwerking tussen de VUB (Vrije Universiteit Brussel) en de ULB (“Université Libre de Bruxelles”) die heel wat infrastructuur gemeenschappelijk hebben, voor de polytechnische faculteit bijvoorbeeld. Nog meer ambitieuze programma’s zijn noodzakelijk. De banden tussen deze universiteiten zouden er zeer vlug kunnen komen met de inrichting van het GEN, behalve nu voor wat de lijn Leuven – Louvain-La-Neuve betreft. Men zou tot een soort van gouden driehoek Brussel – Leuven - Louvain-La-Neuve kunnen komen door het creëren van een universitaire concentratie die in Europa haar gelijke niet zou kennen en die waarschijnlijk tot de top 10 van de wereld zou behoren. Er is natuurlijk die dubbele taalkundige en filosofische kloof die moet overwonnen worden, maar het potentieel op lange termijn (20 jaar) is enorm: 100.000 studenten. Indien men daar nog de Hogescholen aan toevoegt, komt men tot 200.000 studenten, m.a.w. 65 % van het totaal van het Belgisch hoger onderwijs.

Hoofdstuk VI: Wat vraagt B Plus, wat moet de burger doen?

Jacques Defrance – Willy Peerens

VI. 1. EEN GEWEST DOOR HAAR ACTOREN EN MET DE BUREN

Het verder uitwerken van de denkoefening over de toekomst van het BHG en meer bepaald over de bestuursvorm zal waarschijnlijk gebeuren als het niet meer anders kan. De gefedereerde entiteiten zullen onder elkaar moeten uitmaken hoe de 6de staatshervorming concreet zal worden uitgevoerd. B Plus hoopt dat deze denkoefening voor alle betrokken partijen pragmatisch en correct zal verlopen.

De pistes die door B Plus in mei 2014 in het dossier “Blauwdruk België” verdedigd werden blijven uiteraard van toepassing.

B Plus stelt dan ook een 3-delige benadering voor:

- Verder zetten van de denkoefening over het statuut van Brussel.
- Zo vlug mogelijk de “Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap” opnieuw leven in blazen; deze gemeenschap is immers de potentiële ontmoetingsplaats van het Brussels gewest met het economisch achterland en de “conditio sine qua non” om de mobiliteitsproblemen in de regio op te lossen.
- Elke Brusselse burger, maar ook de burgers van de Waalse en Vlaamse gewesten en de Duitstalige gemeenschap uitnodigen om na te denken over hun eigen standpunten over de communautaire vraagstukken en er vervolgens ook naar te handelen.

VI. 2. DE TOEKOMST VAN HET BHG VOLGENS B PLUS

Men moet Brussel emanciperen, sinds lang de mening van een groep zoals “Aula Magna” en die tijdens de regionale verkiezingen van mei 2014 verdedigd werd.

De resultaten van deze verkiezingen bevestigen eens te meer dat er voor België en Brussel moeilijke jaren voor de deur staan. Het is niet voor niets dat de naam “kamikazeregering” gebruikt werd bij de aanvang van de vorming van de federale regering, niet in het minst omdat het in aantal federale volksvertegenwoordigers grootste partij, volgens artikel 1 van haar statuten, een partij is die streeft naar onafhankelijkheid.

De kans is dus groot dat Vlaanderen ooit eens een ver doorgedreven confederalisme met twee staten, Vlaanderen en Wallonië, zal eisen, terwijl ze hun kleine gemeenschappelijke hoofdstad gezamenlijk zullen beheren. En de kans is dan ook groot dat de Franstalige partijen eerst als Franstaligen zullen reageren, gebruik makend van een scheiding op basis van de taal, wat dus het einde van elk perspectief voor het Brussels gewest die naam waardig, zou betekenen.

Enkel de vrijwaring van een complexloos, meervoudig en meertalig Brussels gewest kan nog efficiënt weerwerk bieden tegen deze op drift geraakte stellingen:

- Een gewest dat zowel haar waarden, haar ambities en haar rechten als haar wil tot samenwerking en solidariteit met alle andere gewesten, bevestigt.
- Een gewest dat aandringt om verlost te worden van het voogdijschap van de gemeenschappen en de taalpartijen, om voor eens en voor altijd de dubbele en verwoestende logica van confrontatie tussen Vlamingen en Walen te doorbreken.
- Een gewest dat eist om over een fiscaal correcte basis te kunnen beschikken om efficiënt en rechtvaardig te kunnen functioneren, om het even welke opties er door de burens genomen worden.

Maar wie zal dergelijke “emancipatie” van Brussel durven eisen? De Brusselse politici die lid zijn van de traditionele partijen hebben het aangedurfd om een Brusselse regering te vormen zonder te wachten op de vorming van de overige regeringen (zowel federaal als Vlaams en Waals). Zij hebben er voor gekozen om deze regeringen op een andere manier samen te stellen. Dat is een goed teken.

De toekomst van Brussel ligt niet in het uitbreiden van het grondgebied. De toekomst van Brussel zal worden bepaald door samenwerking met het hinterland op basis van concrete dossiers, liefst binnen de Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap, op voet van gelijkheid en waarbij geen van de partners door de anderen kan worden gedomineerd. Harmonieus samenleven in ons land is enkel mogelijk als geen van de partners bang moet zijn voor dominantie door de andere.

De druk moet dus niet enkel komen van de Brusselse burgers zelf, maar ook van de burgers van de andere gewesten. Deze druk zou er toe kunnen leiden dat de Brusselse politici zich niet langer communautair - Franstaligen langs de ene kant, Nederlandstaligen aan de andere kant - maar regionaal gericht opstellen. Deze druk is nodig om nieuwe deuren te openen voor de discussies over de toekomst van Brussel die al veel te lang door taal- en communautaire perikelen gehypothekerd wordt.

VI. 3. HET STATUUT VAN HET BHG

België is een federale staat die samengesteld is uit drie gewesten die allen over dezelfde grondwettelijke bevoegdheden beschikken: Vlaanderen, Wallonië (samen met Eupen en Malmédy) en Brussel. De grenzen van deze gewesten kunnen enkel door een federale wet met een speciale meerderheid, gewijzigd worden (zie Artikel 4 van de Grondwet).

De federale regering is enkel verantwoordelijk voor die zaken die door de Grondwet en wetten uitdrukkelijk worden toegekend. De gewesten beschikken over de algemene en exclusieve bevoegdheid over al de zaken die niet uitdrukkelijk aan de federale staat werden toegewezen. Met het opleggen van een beperking van deze federale bevoegdheden ijvert men voor een zo groot mogelijke bevoegdheid van de gewesten. De bevoegdheden moeten op het meest efficiënte en fiscaal gezien op het best aangewezen niveau uitgeoefend worden.

Het BHG en de stad Brussel, hoofdstad van ons land, van Vlaanderen, van de Franse gemeenschap en zetel van de Europese Commissie, hebben een niet te onderschatten rol en verantwoordelijkheid als ontmoetingsplaats van gemeenschappen van het land. Bovendien is Brussel geëvolueerd naar een multiculturele gemeenschap met heel wat taalgemengde gezinnen en een sterke aanwezigheid van burgers waarvan de moedertaal noch het Nederlands, noch het Frans is. In deze omstandigheden heeft de klassieke communautaire benadering “belgo-belge” geen enkele betekenis meer. Steeds meer en meer mensen beginnen er zich rekenschap van te geven.

Omwille van deze rol en de verantwoordelijkheden die ermee gepaard gaan, pleit B Plus dan ook voor een doordacht, efficiënt, transparant en coherent statuut voor Brussel. B Plus is onder andere van oordeel dat de wetgevende macht van Brussel op hetzelfde niveau geplaatst moet worden als dat van Vlaanderen of Wallonië, wat zou overeenkomen met de realiteit van een federaal land met 3 (of 4) gewesten.

Brussel is en blijft de hoofdstad van Europa en het federale België. Indien Vlaanderen dit wenst is het en zal het de hoofdstad van Vlaanderen blijven.

Taalgemengde kieslijsten

De negentien gemeenten van het BHG zijn officieel tweetalig, wat betekent dat zowel het Nederlands als het Frans de status van officiële taal hebben. Alle officiële documenten, publieke aankondigingen, straatnamen en verkeersborden moeten dus in het Nederlands en in het Frans beschikbaar zijn. Het openbaar bestuur moet in haar relaties met de burgers Frans of Nederlands gebruiken naargelang hun voorkeur. Bovendien moet het verplicht openbaar onderwijs, zowel basis- als middelbaar onderwijs, Frans of Nederlands als onderwijstaal gebruiken.

Vlaanderen en Wallonië kennen slechts 1 officiële taal, respectievelijk het Nederlands en het Frans. Dit betekent dus dat in deze gewesten het openbaar bestuur en het onderwijs dienen te gebeuren in het Nederlands (Vlaanderen) en in het Frans (Wallonië). Uitzonderingen op deze regel zijn de negen Waalse gemeenten waar Duits de officiële taal is, twee Waalse gemeenten met faciliteiten voor Duitstalige burgers, vier Waalse gemeenten met faciliteiten voor Nederlandstaligen en twaalf Vlaamse gemeenten, waarvan zes Brusselse randgemeenten, met faciliteiten voor Franstaligen. Deze faciliteiten bestaan uit een beperkt aantal rechten op het gebruik van een tweede taal in administratieve aangelegenheden en onderwijs.

De invoering van taalgemengde kieslijsten in het BHG is momenteel verboden maar komt regelmatig op het voorplan en heeft in het verleden al tot heel wat controversen geleid. Sommigen gaan daarin zeer ver en pleiten zelfs voor de invoering van dergelijke lijsten waar niet enkel Nederlandstalige en Franstalige kandidaten worden in opgenomen, maar ook kandidaten van een ander taalstelsel. Eén ding is zeker, iedereen kan zich kandidaat stellen en kieslijsten indienen mits te voldoen aan de praktische voorwaarden die in de wet werden vastgelegd.

Voorstanders van dergelijke lijsten stellen dat de institutionele tweedeling tussen Nederlandstaligen en Franstaligen niet langer beantwoordt aan de maatschappelijke realiteit in Brussel. Volgens hen zijn er een toenemend aantal Brusselaars die zich steeds minder als Vlaming of als Franstalige identificeren, maar wel meer en meer als Brusselaar; zij ervaren het verbod van taalgemengde kieslijsten dan ook als een onaanvaardbare betutteling van de kiezer door de wetgever. Waarom kan het feit dat Nederlandstalige kandidaten de moeite doen om zich tot de Franstalige kiezers te richten en omgekeerd, niet toegejuicht worden? Dit kan alleen maar de solidariteit en het samen leven in één en dezelfde stad doen toenemen. Kieslijsten moeten samengesteld worden op basis van een politieke opinie en niet op basis van de taal.

Tegenstanders van de invoering van taalgemengde kieslijsten verwerpen deze stelling. Volgens hen is de institutionele tweedeling niet te wijten aan de maatschappelijke tweedeling in Brussel zelf, maar wel aan het feit dat Brussel de hoofdstad is van een communautair verdeeld land. Het verbod op taalgemengde lijsten zorgt er namelijk voor dat de Vlamingen in het Parlement van het BHG deel uitmaken van Vlaamse partijen, en dus ook fungeren als politieke arm van die partijen in Brussel. De Vlaamse leden van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement

vertegenwoordigen in die zin niet enkel de Brusselse Vlamingen, maar ook de bredere Vlaamse gemeenschap die medeaandeelhouder is van de hoofdstad. Voor de tegenstanders wordt door het afschaffen van het verbod de druk steeds groter om de tweeledigheid in de Brusselse instellingen ongedaan te maken waardoor Vlaanderen steeds minder greep zal kunnen uitoefenen op de besluitvorming in het gewest. Bovendien wordt op die manier één van de hoekstenen van het Belgisch institutioneel compromis onderuit gehaald.

Na overweging van de verschillende voor- en nadelen zoals hierboven aangehaald, is B Plus voorstander van de afschaffing van het verbod van de invoering van taalgemengde kieslijsten. Dit komt er op neer dat de momenteel afzonderlijke kiescolleges, met behoud van een gegarandeerde vertegenwoordiging, worden afgeschaft.

De steun van B Plus voor taalgemengde kieslijsten ligt volledig in lijn met de oprichting van een federale kieskring voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers die sinds lang door B Plus verdedigd wordt. Een kandidaat moet zich vooral op basis van zijn politieke overtuiging i.p.v. op zijn taalstatuut aan de kiezer kunnen aanbieden.

Rekening houdend met de Brusselse realiteit pleit B Plus voor de invoering van taalfaciliteiten voor het gebruik van het Engels; uiteraard moet deze wijziging van het taalregime ook gepaard gaan met het voorzien van de noodzakelijke beschermingsmechanismen. Deze maatregel zal ongetwijfeld bijdragen tot het imago van het BHG als gastvrij gewest en zal de internationale aantrekkingskracht van het gewest nog meer doen toenemen.

Een gewestelijk decreet van het BHG regelt de gemeentelijke en provinciale instellingen.

Omwille van de hoofdstedelijke rol aanvaardt B Plus het idee van een beperkte voogdij van de Belgische staat over Het BHG. Onder voorbehoud van deze voogdij bezit het BHG dezelfde graad van autonomie als de overige gewesten. B Plus verzet zich met klem tegen elke vorm van co-beheer van het BHG door Vlaanderen en Wallonië, wat volkomen inefficiënt en ondemocratisch zou zijn.

Het hinterland van Brussel overstijgt in belangrijke mate de 19 gemeenten. Het hoeft dan ook geen betoog dat een aantal essentiële uitdagingen voor de toekomst van het gewest - mobiliteit, werkgelegenheid, economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, milieu (de geluidsnormen onder andere) - en zelfs de veiligheid, slechts op een coherente manier beheerd kunnen worden als men buiten het strikte kader van het BHG kan treden. Dit houdt onder andere in dat het BHG de toelating krijgt om akkoorden over mobiliteit, veiligheid en ruimtelijke ordening... af te sluiten met de buurgemeenten in Vlaanderen.

Beschermingsmechanismen voor cultuurgroepen en minderheden

In het BHG waar culturen elkaar ontmoeten, is de bescherming van de verschillende cultuurgroepen en minderheden van essentieel belang voor het samenleven in één stad. Om die reden moet bijzondere aandacht besteed worden aan de verdere ontplooiing van de verschillende culturen in het gewest.

De bescherming van de minderheden en cultuur wordt vastgelegd in het "Kaderverdrag tot bescherming van nationale minderheden (Minderhedenverdrag)" dat op 1 februari 1995 door de leden van de Raad van Europa werd aangenomen en aan de lidstaten ter ondertekening en ratificatie werd voorgelegd. Dit verdrag heeft tot doel de spanningen tussen de gemeenschappen te verminderen door een set van minimumrechten te bepalen op het gebied van de behandeling van nationale minderheden op economisch, maatschappelijk, politiek en cultureel vlak. De lidstaten dienen er onder meer voor te zorgen dat de door hen erkende minderheden toegang hebben tot de media, onderwijs in de eigen taal kunnen volgen en in hun contacten met de overheid de eigen taal kunnen gebruiken, zodanig dat hun cultuur en identiteit behouden blijven.

De Belgische federale regering ondertekende op 31 juli 2001 met een nuancering het verdrag als onderdeel van een breder communautair compromis (Lambermontakkoord).

Grondwetsspecialisten wijzen er op dat de draagwijdte en impact van de ratificatie van het Minderhedenverdrag op de Belgische constitutionele structuur, de taalwetgeving en de communautaire evenwichten in België onvoorspelbaar zijn. Het minderhedenverdrag staat immers haaks op het territorialiteitsbeginsel, één van de fundamentele van de indeling in taalgebieden en de taalwetgeving in België.

Alle deelparlementen moeten instemmen met de ondertekening en de ratificatie van het verdrag. De Vlaamse regering verklaarde (24 juli 1997) slechts te willen ondertekenen onder voorbehoud dat in het licht van de bestaande institutionele evenwichten binnen de federale staat en van de taalwetgeving, noch de Nederlandstaligen, noch de Franstaligen als nationale minderheid kunnen worden beschouwd. Beide gemeenschappen zijn dominant in het eigen taalgebied en minderheden in het andere gewest, maar co-dominant in de federale structuren en in het tweetalig Brussels gewest.

In een bijkomende resolutie gaf de Raad van Europa in 2002 echter aan dat het begrip nationale minderheid ook zou slaan op regionale minderheden, met andere woorden de Nederlandstaligen in Wallonië en de Franstaligen in Vlaanderen. De opeenvolgende regeerakkoorden van de Vlaamse regering bevatten dan ook de nadrukkelijke verklaring dat zij het Raamverdrag niet zal ratificeren. Deze terughoudendheid heeft niets te maken met de geest van het verdrag, maar alles met de mogelijke impact ervan op de communautaire verhoudingen in het land. De huidige institutionele inrichting en taalwetgeving zijn het resultaat van een historisch compromis. In de Belgische staatsstructuur werden al diverse mechanismen ingebouwd om de minderheden te beschermen, onder meer de bijzondere meerderheden, de alarmbelprocedure en de pariteit in de federale en Brusselse regering.

B Plus is daarom de mening toegedaan dat zowel de Vlaamse als de Franstalige gemeenschap als partners in plaats van als voogden, moeten instaan voor de bescherming van de verschillende cultuurgroepen in het BHG.

Financiering van het BHG

De financiering van het BHG is en blijft een eikel punt in de politieke discussie. Het gewest draait financieel op voor de kosten die verbonden zijn aan het uitoefenen van de hoofdstedelijke functie (bijvoorbeeld ordehandhaving bij betogingen) en draagt de lasten van een groot aantal burgers uit de andere gewesten die in Brussel komen werken en waarvan geen belastingen op de inkomens kan gevorderd worden.

Om de uitstraling van Brussel als hoofdstad van België en Europa te verbeteren krijgt het gewest extra financiële middelen van de federale overheid in het kader van de Beliris-akkoorden die gezamenlijk door de federale overheid en de Brusselse overheid beheerd worden.

B Plus pleit dan ook voor een gemengde financiering waarbij naast de financiële middelen die in het kader van de Beliris-akkoorden worden vastgelegd, het BHG ook aanspraak kan maken op financiële middelen, niet enkel op basis van de woonplaats, maar ook op basis van de werkplek.

Het BHG telt momenteel 19 gemeenten en 6 politiezones en het is perfect denkbaar dat het samenvoegen of herschikken van gemeenten en politiezones impulsen kan geven voor een vernieuwend en financieel beter haalbaar stadsbeleid. Een voldoende schaalgrootte zou in principe moeten leiden tot een grotere efficiëntie van het bestuur. Maar daar staat tegenover dat de huidige 19 lokale besturen in Brussel al een grotere macht hebben dan in Vlaanderen of in Wallonië. In Antwerpen bijvoorbeeld werd de band met de burger voor lokale bevoegdheden door de creatie van 9 autonome districten versterkt.

In Brussel wordt er op het terrein trouwens meer rekening gehouden met de samenwerking of het samengaan van gemeenten omwille van de financiële leefbaarheid, dan omwille van politieke redenen.

Achter deze discussie gaat een strijd schuil om meer macht en invloed in de hoofdstad. Zo bijvoorbeeld levert, sinds het afsluiten van de Lambermontakkoorden, het opnemen van een Nederlandstalige schepen of OCMW-voorzitter in het bestuur, de gemeente extra federaal overheidsgeld op. Daaruit volgt dat elke overdracht van bevoegdheden van de gemeenten naar het gewest de positie van de Vlamingen versterkt. Dit verklaart voor een deel waarom de Vlamingen ijveren voor de afschaffing van het gemeentelijke niveau en de Franstaligen er zich hardnekkig tegen verzetten.

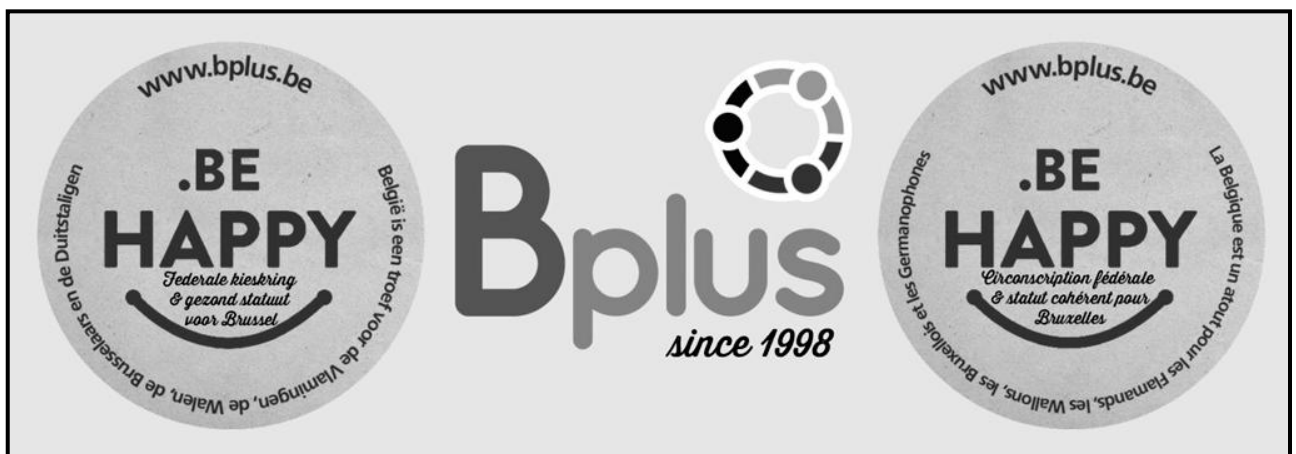
B Plus is er zich van bewust dat de discussies over het bestaan van 19 gemeenten en 6 politiezones in het BHG tot heel wat polemieken zal leiden. Maar het taboe moet kunnen doorbroken worden. Daarom pleit de beweging voor een diepgaande evaluatie van de interne structuren van het BHG.

VI. 4. TOT BESLUIT

B Plus heeft altijd gepleit voor een federaal, solidair en efficiënt België. België is een troef voor de Vlamingen, de Franstaligen en de Duitstaligen.

In de inleiding van dit dossier werden er vragen over gesteld. De informatie over de huidige toestand in Brussel, de analyse van de zes regeerakkoorden en de denkoefening over de hoofdstedelijke gemeenschap, doen ongetwijfeld nog meer vragen rijzen maar leiden ook naar nieuwe voorstellen.

Laat er ons dus iets aan doen, maar laat er ons vooral samen iets aan doen, voor een België met toekomst.

Hoofdstuk VII: Bibliografie

REF	PUBLIKATIE	AUTEUR	UITGEVER
1	(Dé)blocage belge	-	Outre-Terre Revue Européenne de géopolitique ISBN 978-2-84795-288-9 http://www.dgregierung.be/PortalData/27/Resources/legislatur_2014-2019/paasch/dokumente/Regierungserkl_aerung_20140916_DEF.pdf https://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001436745 http://www.premier.be/sites/default/files/articles/accord_de_gouvernement_-_Regeerakkoord.pdf
2	Accord de gouvernement germanophone 2014	-	
3	Accord gouvernemental 2014 de la Fédération Wallonie-Bruxelles	-	
4	Accord gouvernemental Michel I		
5	BECI_Livre_blanc_mobilite_50 idées pour faire bouger Bruxelles	BECI	www.beci.be
6	België / De onmogelijke opdracht / Vlaamse onafhankelijkheid	Remi Vermeiren	Pelckmans
7	Belgien, ein Land mit Zukunft?	Karl-Heinz Lambertz	
8	Blauwdruk België Brussel en Washington: twee ingesloten federale hoofdsteden, twee vergelijkbare metropolitane experimenten?	Luc Van der Kelen	SEFF
9	Brussel! De tijdbom tikt verder	Luckas Vander Taelen	Houtekiet
10	Bruxelles / L'enfant mal aimé	Rudy Aernoudt	Vif Editions
11	Bruxelles et Washington : deux capitales fédérales enclavées, deux expériences métropolitaines comparables ?	Caroline Van Wynsberghe	ISSN 2031-0293
12	Bruxelles n'est pas Washington	Christian Laporte	La Libre Belgique
13	Bruxelles pour tous / Vaincre la fracture	Didier Reynders	La Muette
14	Bruxelles-Capitale : Cinq impasses, une issue	Philippe Van Parijs	Editions Mols
15	Bruxellois, révoltez-vous BSI synthesesnota. Doorstroming van de jongeren van het onderwijs naar de arbeidsmarkt in Brussel: bestuurlijke uitdagingen	Alain Maskens	SEFF
16	BSI synthesesnota. Het hoger onderwijs en Brussel	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 73
17	Comment les corps techniques construisent la ville	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 76
18	Concentratie van goede wil is niet genoeg	Benedikte Zitouni & Céline Tellier	ISSN 2031-0293
19	Cost of non-Belgium	Marjan Justaert	De Standaard
20	Croissance démographique bruxelloise et inégalité d'accès à l'école maternelle	Coudenberg Groep	Roularta
21	De Brusselse demografische groei en de ongelijke toegang tot de kleuterschool	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 51
22	De Vlaams-Waalse fictie. Over België, Europa en het etnoliberalisme.	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 51
23	Déclaration de politique régionale 2014 du gouvernement de la RBC	Paul Dirkx	Uitgeverij EPO 2013 http://www.parlbruparl.irisnet.be/wp-content/uploads/2014/07/Accord-de-majorite-REG-FR.pdf
24	Définir les expats : le cas des immigrés hautement qualifiés à Bruxelles	-	
25	Des nouvelles gares RER pour Bruxelles ?	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 28
26	Enjeux, méthodes et contraintes	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 56
27	Een definitie van de expat: hoogopgeleide migranten in Brussel	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 28
28	Een efficiëntere federale staat en een grotere autonomie voor de deelstaten	Nota regering	
29	Een GEN in Brussel? Socio-historisch	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 74

	onderzoek naar de rivaliteiten en politieke reguleringen (1989-2013)		
	Faire confiance, créer des liens, progresser –		http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/het-regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2014-2019
30	Accord gouvernemental 2014 - 2019 de la Région Flamande	-	
31	Goederenvervoer in Brussel: welke impact op het autoverkeer?	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 80
32	Good Morning Belgium – Réflexions pour un fédéralisme revigoré»	-	Editions Mois ISBN 978-2-87402-140-4
33	http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php	-	
34	http://www.beci.be/	-	
35	http://www.beci.be/centre_de_connaissance/mobilite/livre_blanc_sur_la_mobilite/	-	
36	http://www.beci.be/nl/	-	
37	http://www.beci.be/nl/kenniscentrum/mobiliteit/witboek_voor_mobiliteit/	-	
38	http://www.bisa.irisnet.be/?set_language=nl	-	
40	http://www.briobrusssel.be/ned/resource-detail.asp?ResourceId=632	-	
41	http://www.brusselskunstenoverleg.be/nl/about	-	
42	http://www.brusselsstudies.be/fr/brussels-studies-la-revue-scientifique-electronique-pour-les-recherches-sur-bruxelles	-	
43	http://www.brusselsstudies.be/nl/brussels-studies-het-elektronisch-wetenschappelijk-tijdschrift-voor-onderzoek-over-brussel	-	
44	http://www.bruxellesmobilitate.irisnet.be/	-	
45	http://www.ibsa.irisnet.be/?set_language=fr	-	
46	http://www.infrabel.be/nl/buurtbewoners/projecten/het-gewestelijk-expresnet	-	
47	http://www.mobielbrussel.irisnet.be/	-	
48	http://www.mobilit.belgium.be/nl/spoorwegverkeer/bevoegdheidsverdeling/	-	
49	http://www.reseaudesartsabruelles.be/fr	-	
50	http://www.stib-mivb.be/index.htm?l=nl	-	
51	http://www.wikipedia.org/	-	
52	http://www.zinneke.org/	-	
53	https://monitoringdesquartiers.irisnet.be/	-	
54	https://wijkmonitoring.irisnet.be/	-	
55	Ich ben belge	Anne-Catherine del Marmol	La longue vue
56	Ik zal vechten voor tweetalig onderwijs in Brussel (R. Vervoort)	Annelies Roose & Benoît Toussaint	Metro
57	In naam van de democratie	Groep Coudenberg	Roularta
58	Introduction à la Belgique fédérale	Caroline Sägerser	CRISP
59	Iris-2-plan-de-mobilite-region-de-bruxelles-capitale_2011-11	Bruxelles Mobilité	
60	L'enseignement à Bruxelles : une gestion de crise complexe	Brussels Studies Institute	Brussel Study n° 70
61	La Belgique en mutation	Jean Beaufays, Geoffroy Matagne	Bruylant
62	La Charte de B Plus	-	www.bplus.be
63	La Métropole BXL-Brabant...	Christian Laporte	La Libre Belgique
64	La proposition confédérale de la N-VA : pesée, évaluée et trouvée trop légère	B Plus	
65	La société civile bruxelloise se mobilise	Alain Deneef & Co.	Le Cri / Actes
66	Le confédéralisme démasqué	B Plus	B Plus
67	Le fédéralisme belge : Enjeux institutionnels,...	Régis Dandoy, Geoffroy Matagne et Caroline Van Wynsberghe	Academia L'Harmattan
68	Le financement des entités fédérées dans l'accord de réformes institutionnelles du 11	Benoît Bayenet, Giuseppe Pagano	CRISP

	octobre 2011		
69	Le manifeste de la Warande pesé, évalué et trouvé trop léger	B Plus	B Plus
70	Le nouveau mouvement bruxellois	Jean-Paul Nassaux	CRISP
71	Le transport de marchandises à Bruxelles : quels impacts sur la circulation automobile ?	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 80
72	Les aspects bruxellois de l'accord de réformes institutionnelles du 11 octobre 2011	Jean-Paul Nassaux	CRISP
73	Les aspects sociaux de l'accord de réformes institutionnelles du 11 octobre 2011	Paul Palsterman	CRISP
74	Les Etats généraux de Bruxelles – La société civile bruxelloise se mobilise	-	Editions Le Cri ISBN 978-2-8710-6534-0
75	Les pratiques de déplacement à Bruxelles	Lebrun, Hubert, Huynen & al.	
76	L'offre de transport à Bruxelles	Lebrun, Hubert, Huynen & al.	
77	Manifest voor een zelfstandig Vlaanderen in Europa	Denkgroep "In de Warande"	Cassochrome Graphic Productions
78	Mono-Vlamingen en Mono-Walen	Alain Maskens	Ockegem
79	Nieuwe GEN-stations voor Brussel? Uitdagingen, methodes en beperkingen	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 56
80	Note de synthèse BSI. L'enseignement supérieur et Bruxelles	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 76
81	Note de synthèse BSI. Les transitions des jeunes entre l'enseignement et l'emploi à Bruxelles : défis pour la gouvernance	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 73
82	Organisatie van de bevoegdheden tussen Gewest en gemeenten in Brussel : de tegenstelling tussen TINA en NIMBY overstijgen	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 61
83	Organisation des compétences entre Région et communes à Bruxelles : dépasser l'antagonisme des approches "Tina" et "Nimby"	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 61
84	Oser, innover, rassembler – Accord gouvernemental 2014 de la Région Wallonne	-	http://www.wallonie.be/sites/wallonie/files/publications/dpr_2014-2019.pdf
89	Où va Bruxelles ? Visions pour la capitale belge et européenne	-	Editions VUBPress ISBN 978-90-5718-178-2
86	Oui ! Une autre Belgique est possible	Gilles Vanden Burre	Luc Pire
87	Plan culturel pour Bruxelles / Cultuur plan voor Brussel	-	RAB / BKO
88	Pour une meilleure gouvernance de Bruxelles	-	Communiqué de presse
89	Projet d'accord de majorité du gouvernement bruxellois_2014	Gouvernement RBC	
90	Projet de loi spéciale complétant l'article 92bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, en ce qui concerne la communauté métropolitaine de Bruxelles	--	Publication
91	Projet pour la Belgique	Luc Van der Kelen	SEFF
92	Projet pour la Belgique – Blauwdruk België		www.bplus.be
93	Quelle Belgique pour demain ?	Coudenberg Groep	Duculot
94	SOS Bruxelles / 10 politiques montent au front	David Coppi & Véronique Lamquin	Le Soir
95	Synthesenota BSI. Het onderwijs in Brussel: een complex crisisbeheer	Brussels Studies Institute	Brussel Study n° 70
96	Un RER à Bruxelles ? Socio-histoire des rivalités et des régulations politiques (1989-2013)	Brussels Studies Institute	Brussels Studies n° 74
97	Vlaanderen-Wallonië / je t'aime moi non plus	Rudy Aernoudt	Roularta
98	Wake up Belgians!	Rudy Aernoudt & Willy Deswaef	Roularta
99	www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf	-	